יודען בעדענקט! דער קאַמף קעגן רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

(טאַבעלע פון דער מלוכה־לאָטעריע — זעה 9 זייט)

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 117 | Łódź, Sroda, 20 maja 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1,06 | לאָדז, מיטוואָך פ׳ במדבר כ״ח איר תרצ״ו

גרויסע טרויער־מאַניפעסטאַציע
בעת דער היינטיגער לויה פון נחום סאָקאָלאָוו
אין פּוילן וועלן די יודישע געוועלבער זייז געשלאָסן פון 12 ביז 1 מיטאָג

לאָנדאָן, 19 (ספּ. טעל.)
היינט 12 אַ זייגער בייטאָג קומט פאָר די לויה פון נחום סאָקאָלאָוו, ביז איצט זענען אָנגעקומען פאַרשטעהער פון די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס פון אַלע לענדער, ס׳ווערט פאָראויסגעזעהען דער באַטייל אין דער לויה פון פאַרשטעהער פון דער ענגלישער רעגירונג, פון די ענגלישע אוניווערזיטעטן און פון דער ענגלישער גייסטליכקייט.

לאָנדאָן, 19 (ספּ. טעל.)
דער פוילישער אַמבאַסאַדאָר ראַטשינסקי האָט איבערגעגעבן אַ קאָנדאָלענץ־וויזיט דער פאַמיליע פון נחום סאָקאָלאָוו. ס׳זענען נאָך געקומען דעפּע־שען פון פוילישען קאָנסול אין תל־אביב לוקאַשיע־וויטש, און פון ירושלימער קאָנסול קורניקאָווסקי. נאָך דער לויה וועט פאָרקומען אַ גרויסע טרויער־אַקאַדעמיע אויף וועלכער ס׳וועט האַלטען אַ רעדע פּראָז. ווייצמאַן.

יאָרשאַ, 19 (יט״א טעלעפ.)
דער פאַרשטעהער פון צענטראַלען פּאַלעסטינע־אַמט אינזש. רייס, איז היינט אַפּגעפלויגען מיט אַן־אַעראָפּלאַן קיין לאָנדאָן צו דער לויה פון נחום סאָקאָלאָוו.

יאָרשאַ, 19 (יט״א טעלעפ.)
דאָס יודישע סיים־קאָלאָ, האָט צום טויט פון נחום סאָקאָלאָוו אַרויסגעשיקט קיין לאָנדאָן אַ קאָנ־דאָלענץ־דעפּעשע צו דער פאַמיליע. די דעפּעשע איז אונטערגעשריבען פון די דעפּוטאַטען זאָמער־שטיין און רובינשטיין, פון סענ. פּראָפּ. שאָר.

יאָרשאַ, 19 (יט״א טעלעפ.)
אין טאָג פון דער לויה וועט דער לאָקאַל פון דער קהלה זיין געשלאָסען.
דער צ. ק. פון דער ציוניסטישער אָרגאַני־זאַציע האָט אין נאָמען פון פאַראייניגטען טרויער־קאָמיטעט פאַרעפענטליכט אַן־אַפּעל צו דער יודי־שער בעפעלקערונג, אז אין טאָג פון דער לויה (היינט) זאָלען אַלע יודישע געשעפטען געשלאָסען ווערען פון 12 ביז 1 מיטאָג.
דער זשורנאַליסטען־סינדיקאַט האָט אָפּגעהאַל־טען אַן־עקסטרא טרויער־זיצונג צום אָנדענק פון פאַרשטאָרבענעם, צו דער פאַמיליע איז אַרויסגע־שיקט געוואָרען אַ קאָנדאָלענץ־דעפּעשע.

בוענאָס־איירעס, 19 (יט״א טעלעג.)
די יודישע בעפעלקערונג אין אַרגענטינא האָט ערקלערט טרויער צוליב׳ן טויט פון נחום סאָקאָ־לאָוו, וועלכער האָט געזאָלט אין חודש יוני קומען קיין אַרגענטינא אָנצופיהרען מיט דער קרן־היסוד־קאַמפּאַניע.

ווידער ערמאָרדעט אַ יוד
דורך אַראַבישע מערדער אויף די גאַסען פון ירושלים

ירושלים, 19 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט איז געוואָרען אַ חודש, זייט ס׳האָבען אָנגעהויבען די געשעהענישען.
אין דער אַלטשטאָט איז היינט ערמאָרדעט געוואָרען דער יוד פייוועל שניצער, אַ מאָהלער־אַרבייטער. שניצער איז דער 26־טער קרבן פון די אַראַבישע טעראָריסטען.
ביז איצט זענען פאַרוואונדעט געוואָרען 67 יודען.

ירושלים, 19 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט איז ערשינען אַן אָפיציעלער קאָמוניקאַט פון דער רעגירונג, אין וועלכען ס׳ווערט געזאָגט: אַז ביז איצט זענען אין צוזאַמענהאַנג מיט די אונ־רוהען אַרעסטירט געוואָרען 814 אַראַבער און 53 יודען, נישט רעכענדיג די אַרעסטירטע וואָס האָ־בען זיך נישט צוגעפּאַסט צו דעם אויסנאַהם־צו־שטאַנד.
אין קאָמוניקאַט ווערט ווייטער געזאָגט, אַז דער פאַקט פון אויסלאָדענען דעם ערשטען דאַמ־פער אין תל־אביב אַנשטאָט אין יפו האָט אַרויס־גערופען אַן־אויפרעגונג צווישען די אַראַבער א נאַקעטע שיפלער האָבען זיך דערנעהנטערט צו תל־אביב, כדי צו שטערען דאָס אויסלאָדענען די שיף, די פּאָליציי האָט אָבער דערצו נישט דערלאָזען.
ווייטער ווערט געזאָגט אין קאָמוניקאַט, אַז אין יפו און מקוה ישראל זענען געוואָרפען ג׳ וואָרען באָמבעס, אין חדרה און בית־אלמא זענען פאָרגע־קומען געגענזייטיגע געשלעגען צווישען יודען און אַראַבער.

ירושלים, 19 (יט״א טעלעגראַפיש)
אויף דער בן־יהודה־גאַס זענען אַראַבער בע־פאַלען די דורכגעהענדע יודען, אַ יוד און אַ פּאָלי־ציאַנט זענען פאַרוואונדעט געוואָרען.

* * *

ירושלים, 19 (יט״א טעלעגראַפיש)
בעדואינער האָבען בעשעדיגט די וואַסער־פּאָמפּען אין גליל העליון, צוליב וואָס עס פיהלט זיך אַ מאַנגעל אין וואַסער.
דער אַמעריקאַנער גענעראַל־קאָנסול האָט בע־זוכט די אַמעריקאַנער קאָלאָניע.
די לאַגע אין דער ירושלמ׳ער אַלטשטאָט איז ווייטער אַ געשפּאַנטע.
אַ דעלעגאַציע פון יודישע פאַרשטעהער, האָט זיך געזאָלט פאָרשטעלען פאַר׳ן קריזיס־קאָמיסאַר אין ירושלים, קיין שום שאָפער האָט אָבער נישט גע־וואָלט פאָהרען דורך דער אַלטשטאָט. צוליב דעם האָט זי זיך געמוזט, פאַרשטענדיגען מיט׳ן קאָ־מיסאַר טעלעפאָניש.

לאָנדאָן, 19 (ספּ. טעל.)
פון ירושלים מעלדעט מען: בעת דער לויה פון דערהרגעטען עסטרייכישען בירגער פרייטינגער איז געקומען צו נייע אונרוהען. צום לויה־צוג האָ־בען זיך פאַראייניגט עטליכע הונדערט אַראַבער, וועלכע האָבען געפרובט צו שטערען די לויה, אין אַ געוויסען מאָמענט האָבען די אַראַבער צוגע־נומען די טרומנע און נישט געוואָלט זי איבערגע־בען דעם יודישען לויה־קאָמיטעט. אויף דער אינ־טערוועניז פון דער פּאָליציי איז די טרומנע צוריק־געגעבען געוואָרען. די לויה איז פאָרגעקומען אונ־טער אַ שטאַרקער פּאָליציי־וואַך נאָהענט פון יפו האָט מען אונטערגעלעגט עטליכע [illegible] אויף דער באַהן־ליניע, קיין שאָדענס זענען נישט געווען.

מאיר דיזענהאָף ערנסט קראַנק
די געשעהענישען האָבען אויף איהם שלעכט געווירקט

תל־אביב, 19 (יט״א טעלעגראַפיש)
די געשעהענישען אין ארץ־ישראל האָבען זעהר שלעכט געווירקט אויפן געזונד־צושטאַנד פון בירגערמייסטער מאיר דיזענגהאָף. די לעצטע טעג פיהלט ער זיך זעהר שלעכט. נעכטען האָט זיך זיין געזונד־צושטאַנד בעדייטענד פאַרערגערט, אויף דער פאַראָרדנונג פון די דאָקטוירים איז ער אָפּגע־פיהרט געוואָרען אין הדסה־שפּיטאָל, וואו ס׳איז באַלד געמאַכט געוואָרען אַ בלוט־טראַנספוזיע.
דער צושטאַנד פון דיזענהאָפען איז אַן־ערנסטער.

הזכרה
מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 21 ד. ח. 12 אַ זייגער בייטאָג צו דער ערשטער שמערצליכער יאָהרצייט פון אונזער אונפאַרגעסליכער מוטער
נ״ע חי׳ רוטענבערג
קומט פאָר אויפ׳ן בית־החיים אַ הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה.
אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע ווערען געבעטען צו קומען.
די קינדער.

אונזער וואָרט
4500 סערטיפיקאַטען

אין פלוג גענומען זעהט עס אויס ווי אַ זיג פון יודישען שטאַנדפּונקט בנוגע דער עליה קיין ארץ ישראל. אַלע ווייסען, אַז די הויפּט־פאָדערונג פון די אַראַבער בעת זייער איצטיגער רעוואָלטע, איז צו בעגרעניצען די יודישע עליה און אפילו זי איינגאַנ־צען אָפּצושאַפען. פונדעסטוועגען האָט די ארץ־ישראל־רעגירונג געפונען פאַר נויטיג און געוואונשען דוקא אין איצטיגען מאָמענט אָפּצוּוואַרפען די פאָ־דערונג פון די אַראַבער, דאָס איז אַ זיכערער און ענערגישער שריט פון דער ארץ ישראל־רעגירונג, וועלכע איז דיקטירט געוואָרען פון קאָלאָניאַל־מי־ניסטעריום אויס אין לאָנדאָן.
בכלל לאָזט זיך אין די לעצטע טעג פיהלען, אז דאָס געדולד פון דער ארץ ישראל־רעגירונג בנוגע די אַראַבער אין ארץ ישראל האָט זיך געענדיגט, די עהרענוועכטיגע רעדע פון קאָלאָניען ־ מיניסטער טאָמאַס אין ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט דאָס בעווי־זען, דער קאָלאָניען ־ מיניסטער האָט מוחל געווען דעם כבוד, אַז די אַראַבישע דעלעגאַציע זאָל קו־מען קיין לאָנדאָן און וויל איצט אדורכפיהרען די רעציזירענדע בעשלוסען אין ארץ ישראל דורך אַ קעניגליכע אויספאָרשונגס ־ קאָמיסיע, וועלכע וועט איצט דעלעגירט קיין ארץ ישראל.
ביז דערמאָלט זעהט אויס, האָט די מאַנדאַטען־מאַכט נישט געוואָלט מאַכען קיין שום שנוים אין דער ביז־איצטיגער ליניע און דעריבער זענען בע־שטימט געוואָרען פאַרן איצטיגען האַלבען יאָהר די 4500 סערטיפיקאַטען, נישט קוקענדיג אויף דער שטעלונג פון די אַראַבער.
דעריבער מוזען מיר זיין זעהר פאָרזיכטיג און זיך נישט לאָזען מיטרייסען, מיר טאָרען נאָך נישט אָנרופען דאָס בעשטימען פון די 4500 סערטיפיקאַ־טען אַלס זיג פון יודישען שטאַנדפּונקט.
בעזונדער פרעהט אונז נישט די פּערספּעקטיוו פון אַן־אויספאָרשונגס ־ קאָמיסיע (פון אַ ,,נייט־ראַלער״ ענגלישער) קיין ארץ ישראל. די ביז־איצ־טיגע פאַרשידענע קאָמיסיעס, וועלכע מיר האָבען שוין געהאַט אין ארץ ישראל האָבען אונז נישט גע־בראַכט קיין נחת. מיר האָבען שטענדיג, נאָך די דאָ־זיגע קאָמיסיעס און נאָך די ,,קאָליחטע ביכער״, וועלכע זיי האָבען שפּעטער אַרויסגעגעבען, געהאַט גרויסע צרות פון זיי און דעריבער איז דער אונזאָג פון אַזאַ נייער קאָמיסיע אויך נישט איינאַנגצען צום האַרצען פון אונזערע פאָדערונגען און פּאָסטולאַטען. אַזוי איז שוין די ענגלישע פּאָליטיק און אַנדערש וועט זי שוין קיינמאָל נישט זיין.

ד.

טאָג־טעגליך
די נייע רעגירונג און דער סיים

אין די נאָהענטסטע טעג און אפשר גאָר שעה׳ן [...] גענומען ווערען דער בעשלוס וועגען צו־[...] די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים [...] סנאַט.
[...] דער מאַסט איז נאָך געווען די פריהער־[...] רעגירונג, האָט מען געהאַלטען, אַז די אוי־[...]געוועהנליכע סעסיע וועט לאַנג דויערן און אַז אוי־[...] די ענינים, וועלכע זענען געבליבען פון דער [...]דיגער סעסיע, וועלען נאָך די פּאַרלאַמענטאַ־[...] אינסטיטוציעס בעקומען צו ערלעדיגען אַ ניי[...] געזונדערס ווירטשאַפטליכע דעקרעטען. די [...] השערה איז געקומען צוליב די פּילמאָליגע [...]אַציעס פון דער רעגירונג מיטצואַרבייטען [...] סיים און אויך צוליב דעם, וואָס דער סיים [...] האָט האָבען געוואָלט אַרבייטען אַזוי, אַז [...] עטליכע דעפּוטאַטען, אַנגעזעהענע פון דער [...], האָבען זיך צוליב דער דאָזיגער סיבה [...] נעגען די פּולמאַכטען.
[...] דעם ווי די רעגירונג איז געענדערט גע־[...] האַלט מען אין די פּאָליטישע קרייזען, אַז די [...]געוועהנליכע סעסיע וועט טאַקע צונויפגערופען [...] אָבער זי וועט זיין אַ זעהר קורצע. מ׳האַלט [...] אַז אויף דער דאָזיגער סעסיע וועט נישט [...] געטראַסט ווערען ווי די פראַגע פון די נייע [...] פאַר דער רעגירונג, נאָכדעם וועט דער [...] ווידער געשלאָסען ווערען אויפ׳ן גאַנצען זו־[...] וואָס הייסט אויף 6 אָדער 7 חדשים.
[...] פּראָבלעם פון דער אויסערגעוועהנליכער סיים [...] וועט נאָך נישט לעזען די פראַגע פון דער בע־[...] פון דער רעגירונג צום סיים. ס׳האַנדעלט [...] צי וועט די איצטיגע רעגירונג אויך דעק־[...] איהר גרייטקייט מיטצואַרבייטען מיט דעם [...]מענט אין אַזאַ פאָרנעהם, ווי דאָס האָט גע־[...] פון די רעגירונג פון פּרעמיער קאָשטשאַל־[...]. ווען דאָס זאָל זיין דער פאַל וועלען ווי־[...] אויסשווימען די פאָדערונגען פון אַ טייל דע־[...] און פּובליציסטען וועגען נייע סיים־וואַה־[...] אויף אַ געענדערטער וואַהל־אָרדינאַציע.

י.

הערריא וועט נישט זיין אויסערן־מיניסטער

בלום הויבט זיך שוין אן צוזוגרייטען מיניסטאריען

פאריז, 19 (ספ. טעל.)

די אינערליכע סיטואציע איז ווייטער נאך נישט אויסגעקלערט. די פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען בעשלאסען אונטערצושטיצען די רעגירונג פון פאלקספראנט אהן אנטייל אין איהר. אויף דעם אופן וועט די רעגירונג בעשטעהן אויסשליסליך פון סאציאליסטען, ראדיקאלען און פארשטעהער פון פאל באנקור'ס סאציאליסטישער אגרופע. דער אנטייל פון די לעצטע צוויי גרופען איז געזיכערט, דער דעסיגנירטער פרעמיער לעאן בלום וועט נאך היינטיגע וואך אדורכפיהרען די אונטערהאנדלונגען וועגען צוזאמענשטעל די ליסטע פון דער נייער רעגירונג. די הויפטפעראינטערעסירונג פון די פאליטישע קרייזען קאנצענטרירט זיך אויף דער פערזאן פון קומענדיגען אויסערן־מיניסטער.

דער ראדיקאלער אטמ איז געהאט בעשטימט געווארען פאר הערריא, לויט ווי די ציטונגען מעלדען האט ער זיך אפגעזאגט אנצונעמען די טעקע פון אויסערן־מיניסטער, וועלענדיג קאנדידירען אלס פארזיצער פון פארלאמענט, וואו ער האט א גענוגענדע מעהרהייט.

פאריז, 19 (ספ. טעל.)

ביים סוף פון די בעראטונגען פון נאציאנאלען קאמיטעט פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, האט גענומען א ווארט דער גענעראל - סעקרעטאר זשוהא וועלכער האט געזאגט, אז שטיצענדיג די סאציאליסטישע רעגירונג וועלען די פראפעסיאנעלע פעראיינען פערלאנגען אויסצופיהרען דעם פראגראם פון די גרויסע ארבייטען. דאס פינאנסירען די דאזיגע ארבייטען דארף פארקומען, לויט דער רעדע פון זשוהא, נישט דורך קיין הלואות, נאר דורך ארבייטס־וועקסלען. די וועקסלען וועלען זיין 3 חדשים'דיגע און קענען ווערען דיסקאנטירט דורך דער פראנצויזישער באנק און זאלען בעניצט ווערען 3 מאל, דאס איז נישט קיין מאסקירטע אינפלאציע, נאר וועלען האבען דעם זעלבען ווערט וואס וועקסלען אין האנדעלס פערקעהר.

* * *

פאריז, 19 (ספ. טעל.)

נעכטען איז געקומען צו צוזאמענשטויסען צווישען די פראנצויזישע סאציאליסטען, מיטגלידער פון „אקסיאן פראנצעס" מיט דער פאליציי. די פערוואלטונג פון דער פאנאנדערגעלאזטער „אקסיאן פראנצעז" האט גערופן איהרע מיטגלידער אויף נעכטען אוונט אויף א גרויסע מאניפעסטאציע־פערזאמלונג. די פערזאמלונג איז פערבאטן געווארן דורכ'ן אינערן - מיניסטעריום, דער בנין וואו ס'האט געזאלט פארקומען די פערזאמלונג איז ארומגענומען געווארן מיט א פאליציי - קארדאן, וועלכער האט פונאנדערגעטריבן די פערזאמעלטע מאנארכיסטען. ס'איז געקומען צו א צוזאמענשטויס, בעת וועלכען ס'זענען פערוואונדעט געווארן עטליכע פערזאן. די פאליציי האט ארעסטירט 30 מאנא[…]טען.

די מאנארכיסטען האבען דאן געפרובט אי[…] ארהגען א דעמאנסטראציע אין גאס. די פא[…] האט זיי פונאנדערגעטריבען.

מאנארכיסטישע אפיצירען איז שפאניע

האבען געפרובט ארויסצורופען א בונט

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)

וועגען דעם בונט פון 2 קאוואלעריע־פונקטען אין אלקאלא און הענעראס געהען ארום פערשידענע קלאנגען, לויט די געזאמעלטע אינפארמאציעס שטעלט זיך דער ענין פאר אויף פאלגענדען אופן: אין רעוואלטאט איז א צוזאמענשטויס צווישען די סאציאליסטען און פאשיסטען האט זיך אין די קאזארמעס פון ערשטען קאוואלעריע פולק בעהאלטען א געוויסער פאשיסט. די אפיצירען פון דעם דאזיגען פולק האבען געזאלט מאניפעסטירען זייערע סימפאטיעס פאר די פאשיסטען אזוי, אז ס'איז געקומען צווישען זיי און דער בעפעלקערונג צו עטליכע צוזאמענשטויסען, א געוויסער ראטמייסטער האט געזאלט שיסען פון זיין רעוואלווער צו א גרופע ארבייטער, פערוואונדענדיג 9 מענשען.

דעמאלס האט די רעגירונג בעשלאסען איבערצופיהרען די 2 פולקען אין אן'אנדער ארט, די אפיצירען האבען זיך אפגעזאגט אויסצופיהרען דעם בעפעהל זענען זיי ארעסטירט געווארען אהן ווידערשטאנד.

די ארבייטער־ארגאניזאציעס האבען אין אנהויב ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג וועגען אן'אלגעמיינעם שטרייק, דער שטרייק איז אבער באלד אפ[…]ען, כדי נישט צו בעשווערען די אקציע פון דער רעגירונג.

בארצעלאנא, 19 (ספ. טעל.)

לויט אינפארמאציעס פון פריוואטע קוועלען, בעטרעפען ארעסטירטע אפיצירען און זעלנער אין אלקאלא און הענעראס די צאהל פון 43.

בארצעלאנא, 19 (ספ. טעל.)

דער שטרייק פון די ארבייטער און בעאמטע, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין דער קוילען־אינ[…]סטריע אין קאטאלאניע דויערט ווייטער, [...] געקומען צו צאהלרייכע געשעהענישען

מאלאגא, 19 (ספ. טעל.)

דא איז אויסגעבראכען א בעקער־שטרייק. [...] פערזעהען די בעפעלקערונג מיט געבעקס [...] אויף זיך גענומען די מיליטער־מאכט.

אוידעא, 19 (ספ. טעל.)

דער אלגעמיינער שטרייק אין בערג[…] לאנגרעא דויערט ווייטער. די קאמוניסטישע [...] סאטקע דאלארעס גיבארידי, איז אוועק אין [...] בען קאראבילא, וואו די ארבייטער געפינען זי[ך] 14 טעג אונטער דער ערד, ערקלעהרענדי[ג] זי וועט בלייבען מיט די ארבייטער ביז [...] פאסטולאטען וועלען נישט בעפרידיגט ווער[ען]

פראנקרייך וועט איבערנעהמען די איניציאטיוו

צו ליקווידירען די אביסינישע פראגע

פאריז, 19 (ספ. טעל.)

די דיסקוסיע אין ענגלישען פארלאמענט האט ווידער ארויסגערופט די פראגע פון ענטגילטיגען ערלעדיגען די אביסינישע פראגע. ביז איצט האט מען געהאלטען, אז נישט דער איצטיגער קאבינעט פון סארא און נישט די קומענדיגע רעגירונג פון פאלקס־פראנט וועלען נישט אונטערנעהמען קיין איניציאטיוו אין דער פראגע נאר וועלען אונטערשטיצען די ענגלישע פארשלאגען. איצט איבערוויגט די מיינונג אז פראנקרייך וועט מוזען איבערנעהמען די איניציאטיוו אין איהרע הענד, ווייל די ענגלישע רעגירונג וועט, צוליב דער געשאפענער לאגע, מוזען אננעהמען א פאסיווע שטעלונג. פאל באנקור אליין האט שוין ערקלעהרט, אז די פראנצויזישע רעגירונג וועט אין דער נאהענטסטער צייט מוזען אננעהמען געוויסע שריט, אלס צייטווייליגער לייטער פון אויסערן־מיניסטעריום וועט פאל באנקור אדורכפיהרען געשפרעכען מיט סארא און לעאן בלום, כדי פעסטצושטעלען די פראנצויזישע טאקטיק אויף דער אויסערגעוועהנליכער סעסיע פון דער פעלקער־ליגע, וועלכע וועט פארקומען דעם 16 יולי. פראנקרייך וועט נאך פאר דעם טערמין בעקומען די פערזיכערונג פון איטאליען צו בענייען די מיטארבייט מיט די [...]אישע מלוכות, די ווייטערדיגע אויפגאבע פון פראנקרייך וועט זיין אנצובינדען א קאנטאקט מיט דער ענגלישער רעגירונג וועגען ענטגילטיגען ערלעדיגען דעם [...]סינישען קאנפליקט אויפ'ן וועג פון בייע אונטערהאנדלונגען. די איטאליענער האבען ערקלערט אז דאס אפשאפען די סאנקציעס איז א פאר[…] צו צוריקצוקעהרען צו דער אייראפעאישער צוזאמ[ענ]ארבייט.

היטלער ווארט אויף דער נייער פראנצויזישער רעגירונג

פריהער וועט ער נישט געבען קיין ענטפער אויפ'ן ענגלישען הויעסטיאָ[נער]

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)

דער ענגלישער אמבאסאדאר אין בערלין האט אפגעהאלטען א לענגערען געשפרעך מיט'ן קאנצלער היטלער, פון געשפרעך האט זיך ארויסגעוויזען, אז מ'דארף נישט ערווארטען קיין שום ענטפער פון דייטשלאנד אויף דעם ענגלישען קוועסטיאנער ביז די נייע פראנצויזישע רעגירונג וועט [...] קאנסטיטואירט ווערען, היטלער וויל זיך דער[…] צי די נייע רעגירונג האט די זעלבע שטעלונג [...]גען פראנצויזיש־סאוויעטישען אפמאך ווי די א[...] רעגירונג, ביז דעמאלס וועט היטלער נישט [...] קיין שום ענטפער.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8—11 פארמ., 2—4 נ"מ און 6—8 אוו.

J. Ajzner
CHIRURG
powrócił
Al. Kościuszki 1
przyjmuje od 6—8 popoł.

Vajnberg
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר לונגען. האלז
טסלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 45
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5 […]

M. ELJASBERG
Chirurg
[PIOT]RKOWSKA 80, tel. 117-87
צוריקגעקעהרט

פאר פייער און גנבות
קאנט איהר אייך אסעקורירען [...]
זעהר גינסטיגע בעדינגונגען
[…]394 קלינגט אן ביטע טעלעפ.

דער זיידען־הענדלער
אונזער פירמע
הענריק ווישליצקי
אין דער פערזאן
יעקב הערש ווישליצקי
נאווראט 38a
וועט מארגן דאנערשטאג, ד. 21/5
8.30 פריה אפגעבען
א שבועה דאורייתא
אין דער ווילקפער שוהל לויט'ן פסק ב"ד
פון לאדזער ראבינאט.

DR.
L. Pikielny
UROLOG
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און
אורין־קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-98
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

Doktór
M. Kalisz
אוניווערזיטעט אין ראסטאק
צאהן־ארצט
סטאמאטאלאגישע כירורגיע
פיעראצקיעגא 7 (עוואנגעליצקא)
טעל. 108-26
נעמט אן פון 3—7 נאכמ.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגעמאכט די עלטעסטע
הוטען
אויף גאנץ נייע ווי אויך נייע הוטען צו
3.50
„TOLA"
23 Zawadzka 23

[…]

אוירען, נאז און האלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוגעס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריש פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

בית הכנסת
„אהל יעקב"
גדאנסקא 18
תפלת אבל
ר' ביום ה' (21/5) ערב ר"ח סיון, אחרי תפלת־מנחה ביחד עם תפלת „יום כפור קטן" תערך
תפלת אבל והזכרה
לנשמתו הגדולה והטהורה של מנהיגנו ונשיאנו נזר האומה, פאר ישראל ותפארתו
ר' נחום ב"ר יוסף שמואל סוקולוב ז"ל
נאום האבל והערכה של הנפטר הגדול ישא המטיף הסופר והמשורר מר אהרן לובושיצקי.
התפלות תערכנה ע"י הש"ץ בלווית המקהלה. התחלת התפלה בשעה 6 לפנות ערב. הזמנות מיוחדות לא תשולחנה.
הועד.

היינט מיטוואך, פון 12 ביז 1 א זייגער מיטאג — אין דער שעה ווען עס ווערט געפיהרט צו זיין אייביגער רוה אונזער גרויסער נאציאנאלער מנהיג
נחום סאקאלאוו ז"ל
שליסען אלע יודען זייערע געשעפטען און ווארשטאטען.
די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס אין לאדז.
צענטראלער סוחרים - פעראיין, פעטריקאווער 10
קליינהענדלער - פעראיין, אגראדאווא 2
קאלאביאל־הענדלער - פעראיין, שרודמיעסקא 20
צענטראלער קליינהענדלער - פעראיין, פאמארסקא 15
צענטראלער האנדווערקער - פערבאנד פילסודסקיעגא 69
2־טער קליינהענדלער - פעראיין, זגערזשער 38.

די טיף געטראפענע
ר' חיים הערצקע באקטשין
און פרוי
צוליב'ן טויט פון זייער שוועסטער און שוועגערין נ"ע
אסתר גאלדשטיין
דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל. המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
דאס פערסאנאל
יוסף גינטער
און משה בראהן.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן פרעזעס ב. א. גליקסמאן
צוליב'ן טויט פון זיין ליבער שוועסטער
נ"ע הענא
גאלעווסקא
די פערוואלטונג פון דער חברה
„מחסה לזקנים".

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער און לעמאנ'אד
וואס ווערט אנגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72
עמפפעהלט
אויסגעצייכנטע לאדעס
צוזאמען מיט מארט־ וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.
יארסקע אורעבדברויטען
פון 4 גענג צו 1 זל.

גרויסע בעגייסטערונג אין תל-אביב

צוליב דער אויסלאדונג פון דער ערשטער שיף אין תל-אביב

תל-אביב, 19 (יט״א טעלעגראפיש)
היינט אין אויפ׳ן תל-אביב׳ער ברעג אויס... געווארען די ערשטע שיף, וואס האט זיך ...געשטעלט אין תל-אביב אנשטאט, ווי ביז איצט, ...יפו. די יודישע באפעלקערונג האט ווארעם ...באגריסט דאס אויסלאדענען די שיף.

די ידיעה האט זיך שנעל פערשפרייט צווי... ...ן די יפו׳ער פארט-ארבייטער, וועלכע האבען ...זיך גלייך געווענדעט צום שטרייק-קאמיטעט מיט ...פאדערונג, זאפארט איבערצוררייסען דעם שטרייק. ...די אראבישע ארבייטער שרייען: מיר ווילען ברויט, ...מיר ווילען לעבען בשלום מיט די יודען.

אין שייכות דערמיט, וועט מארגען פארקו... ...א פערזאמלונג פון פארט-ארבייטער צוזאמען ...מיט שטרייק-קאמיטעט, אויף וועלכער ס׳וועט בע... ...ווערען די פאדערונג פון די פארט ארביי... ...ווענען ליקווידירען דעם שטרייק.

תל-אביב, 19 (יט״א טעלעגראפיש)
דאס אויסלאדענען די ערשטע שיף אין תל-... ...איז פערוואנדעלט געווארען אין א גרויסער ...מאניפעסטאציע. אויפ׳ן ברעג האט זיך פער... ...זאמעלט א גרויסער עולם. דאס איז געווען א יוגאסלא... ...ווישע שיף, וועלכע האט געבראכט 3.200 טאן צע... ...מענט. דער 1־טער זאק צעמענט איז אוועקגעטראגן גע... ...ווארען מיט גרוים פאראד אין תל-אביב׳ער מוזע... ...אום אלס סימבאל פון דער התחלה צו בויען א פארט ...אין תל-אביב.

תל-אביב, 19 (יט״א טעלעגראפיש)
...בייטאג דעם פערבאט פון די דאקטוירים איז די... ...ארויף פון שפיטאל פרי אנטיילצונעהמען אין ...די מאניפעסטאציע פון אויסלאדענען די ערשטע ...שיף אין תל-אביב. דער עולם האט איהם געמאכט ...ענטוזיאסטישע אוואציעס. די ארבייטער, וועלכע ...האבען אויסגעלאדען די שיף, זענען שפעטער ארומ... ...געטראגן געווארען אויף אויפאם איבער די שטאט ...און זענען בעגייסטערט אויפגענומען געווארען. ...דער לאזמי האט אוועקגעשיקט א טעגרי...

Dr. med.
Sadokierski
...ווארג פון ציינער און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114..

סונגס־דעפעשע צו דיזענגאפ׳ן צוליב דעם אנהויב צו בויען דעם פארט אין תל־אביב.

דער שטרייק דויערט ווייטער.

ירושלים, 19 (יט״א טעלעגראפיש)
די אראבישע פיהרער זענען היינט געווען אויף א קאנפערענץ ביים הויך־קאמיסאר וואוקאפ, וואס מ׳האט דארט גערעדט איז נישט בעקאנט. נאכ׳ן צוריקקומען פון דער קאנפערענץ האבען די אראבישע פיהרער כאר ערקלערט, אז דער שטרייק ווערט פארט־געזעצט.

אפשטעלען די אונרוהען

פערלאנגען בריטישע אינדוסטריעלער

ירושלים, 19 (יט״א טעלעגראפיש)
א רייה בריטישע גרויסע אונטערנעהמונגען האבען זיך געווענדעט מיט א טעלעגראפישען אפעל צום הויך־קאמיסאר, אז די אונרוהען זאלען אפגעשטעלט ווערען, ווייל דאס ברענגט שאדען די אינטערעסען פון די ענגלישע אונטערנעהמער.

לאנדאנער פרעסע וועגען דער אויספארשונגס־קאמיסיע

לאנדאן, 19 (יט״א טעלעגראפיש)
די לאנדאנער פרעסע ווענדעט פיל אויפמערקזאמקייט דער אויספארשונגס־ קאמיסיע, וועלכע ווערט דעלעגירט קיין ארץ־ישראל.

„דיילי־מייל״ שרייבט, אז דער בעשלוס איז אנגענומען געווארען אויף א ספעציעלער זיצונג פון דער ענגלישער רעגירונג. „מאנטשעסטער גארדיען״ „דיילי טעלעגראף״ און „מארנינג פאסט״ ערקלערען, אז מיט טעראר וועלען די אראבער קיין שום הנחות נישט בעקומען.

אונשולדיג.

רוים, 19 (יט״א טעלעגראפיש)
פון אפיציעלע איטאליענישע קוועלען לייקענט מען אן די ידיעות, אז איטאליען זאל זיין פערמישט אין די ארץ־ישראל געשעהענישען.

פראטעסטען געגען די אונרוהען אין ארץ-ישראל

פאריז, 19 (יט״א טעלעגראפיש) נעכטען איז פארגעקומען א גרויסער פראטעסט־מיטינג געגען די אראבישע איבערפאלען אין ארץ־ישראל. א גרויסע רעדע האט געהאלטען נחום גאלדמאן, אין וועלכער ער האט צווישען אנדערען געזאגט, אז סוף כל סוף וועלען די אראבער איינזעהען אויף א יודיש ארץ ישראל אויף בײדע זייטען ירדן, אויב זיי וועלען איינזעהען, אז דאס איז אונפערמיידליך.

א טרויער־רעדע צום טויט פון נחום סאקאלאוו האט געהאלטען ניידיטש.

לאנדאן, 19 (יט״א טעלעגראפיש)
דער „טיימס״ פערעפענטליכט א לייט-ארטיקעל וועגען די געשעהענישען אין ארץ-ישראל. בעגריסט די לעצטע ערקלערונג פון קאלאניען־מיניסטער טהאמאס, אז די רעגירונג וועט אונטערדריקען די אונרוהען אין א״י. דער „טיימס״ דריקט אויס ספקות וועגען די נוצען פון דער קעניגליכער קאמיסיע קיין א״י. די צייטונג פרעגט צו וואס דאס איז בכלל נויטיג.

פערלענגערט דעם שטייער פאר פרדסנים

ירושלים, 19 (יט״א טעלעגראפיש)
אפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אז די רעגירונג האט פערלענגערט דעם שטייער פאר לאנד־ווירטען און פרדסנים מיט 15 טויזענד פונט. דאס איז צוליב דעם „חמסין״, וועלכער האט פיל שאדענס אנגעמאכט, אנשטאט 8 מיליאן קעסטלעך פאמעראנצען וועלען דאס יאהר עקספארטירט ווערען 6 מיליאן.

רעדע פון פרעמיער סקלאדקאווסקי אויפ׳ן צוזאמענפאהר פון די לעגיאנען־פינפטלעך

ווארשא, 19 (טעלעפאניש) אויפ׳ן צוזאמענפאהר פון די לעגיאנען־פינפטלעך האט דער פרעמיער גענ. סקלאדקאווסקי געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט צווישען אנדערען געזאגט, אז אויפ׳ן בעפעהל פון גענ. רידז־שמיגלי איז ער געווארען פרעמיער. ער וויל אין זיין ארבייט אונטערשטיצט ווערען דורך דער געזעלשאפט, אויב נישט, זעהט ער נישט פאר קיין ערפאלג.

מיניסטער בעק פאהרט קיין בעלגראד

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)
דער טערמין פון מיניסטער בעקס וויזיט קיין בעלגראד איז פעסטגעשטעלט געווארען אויף זונטאג דעם 24 ד.ח.

מיניסטער בעק וועט בלייבען אין יוגאסלאוויען אין פערלויף פון 3 טעג.

פויל. אמבאסאדאר אין פאריז

אויפגענומען געווארען דורכן מלוכה־פרעזידענט

ווארשא, 19 (טעלעפאניש) דער מלוכה־פרעזידענט האט היינט אויפגענומען אויף א אוי־דיענץ דעם פוילישען אמבאסאדאר אין פאריז כלאפאווסקי, דערנאך איז אויפגענומען געווארען דער פרעזעס פון פ.ק.א. גרובער.

מיניסטער ראמאן אפגעגעבען די שבועה

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)
היינט אינדערפריה איז דער מלוכה־פרעזידענט געקומען קיין ווארשא.

11 א זייגער האט דער האנדעלס־מיניסטער ראמאן אפגעגעבען די שבועה דעם מלוכה־פרעזידענט.

דער נעגוס פערלאזט ירושלים

און פאהרט קיין לאנדאן

לאנדאן, 19. (ספ. טעל.) ווי מען מעלדעט פון ירושלים, וועט דער נעגוס היילע סעלאסיע פערלאזען פאלעסטינע מיטוואך אדער דאנערשטאג און וועט פאהרען קיין אייראפע. דער נעגוס פאהרט קיין לאנדאן, ער האט בדעה אנצוזוענד צו זיין אויף דער סעפטעמבער־סעסיע פון דער פעלקער־ל גע.

אמעריקא קויפט זילבער

וואשינגטאן, 19 (ספ. טעל.)
די אמעריקאנער רעגירונג האט מסכים געווען צו קויפען א גרויסע צאהל זילבער פון דער כינעזישער באנק, כדי צו העלפען צו דער כסטביליזאציע פון דער כינעזישער וואלוטא און אויספיהרען איהר פראגראם וועגען אויפקויפען זילבער.

קאמף געגען קאמוניזם אין יאפאן

טאקיא, 19. (ספ. טעל.) דאס יאפאנישע אינערן־מיניסטעריום האט אריינגעטראגען א פארשלאג אין פארלאמענט וועגען אסיגנירען א האלב מיליאן יען אויף צו פערשטארקען דעם קאמף געגען דער קאמוניסטישער אגיטאציע אין לאנד.

***

לארד און ליידי מארליי

קומען פרייטאג קיין לאדז

היינטיגען פרייטאג קומט קיין לאדז דער לארד און ליידי מארליי, וועלכע ווילען יעצט אין פוילען. דער לארד וועט זיין דער גאסט פון לאדזער „ארט״. ער וועט זיך בעקענען מיט די ווארשטאטען פון „ארט״, מיט דעם וועבער־קאאפעראטיוו און מיט דער יודישער ארימקייט.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט,-געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פיעטריקאווער 161. טעל. 245-21
פראנט דריטער שטאק
פון 10 פריה ביז 2 מיטאג און פון 7 ביז 9 אווענד
זונטאג פון 11 ביז 1 מיטאג
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענר.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. Wołkowyski
ציגעלניאנא 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
... 8—11 בייטאג און 4—9 אווענר.

לאדז בעת דער לויה פון נחום סאקאלאוו

די נעכטיגע זיצונג אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

נעכטען נאכמיטאג איז פארגעקומען א געמיינ... ...זאמע זיצונג פון פארשטעהער פון אלע ציוניסטישע ...ריכטונגען און ארגאניזאציעס. נאך א מינוטנגס... ...שווייגען, אין וועלכען עס האבען זיך בעטייליגט ...די ה״ה ד״ר ברוידא, אליעזר שיין, י. ראזענבערג, ...שאליט, מ. הערשקאוויטש, נ. ליכטענשטיין, ד״ר ...אשאן, ארזו. שאיעוויטש, מ. קארא, א. א. איז ...אנדערע בעשלאסען געווארען:

א) ארויסלאזען אן אויפרוף צו דער יודישער בע... ...פעלקערונג אין לאדז אין נאמען פון אלע ציוניס... ...טישע גרופירונגען און ארגאניזאציעס;

ב) זיך ווענדען צו די ווירטשאפטליכע ארגאני... ...זאציעס, אז אין דער שעה פון דער לויה פונם גרוי... ...סען נפטר זאל היינט מיטוואך געשלאסען ווערען די ...געשעפטען און ווארשטאטען פון 12 ביז 1 א זייגער;

ג) איינארדנען זונטאג, דעם 24 ה. ח. 12 א זייגער מיטאג א גרויסע טרויער־פערזאמלונג אין זאל ...פון פילהארמאניע.

צום דורכפיהרען די אויבינע בעשלוסען איז גע... ...וועהלט געווארען א ספעציעלע קאמיסיע.

יודישע געוועלבער וועלען היינט פון 12 ביז 1 א זייגער זיין געשלאסען.

די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס פאדערן אויף ...זייערע מיטגלידער צו שליסען היינט, מיטוואך, פון 12 ביז 1 א זייגער די געוועלבער און ווארשטאטען ...כדי אזוי ארום אויסצודריקען זייער אנטייל אין ...דעם נאציאנאלען יודישען טרויער.

דאנערשטאג—הזכרות אין די שוהלען

די קאמיטעטען פון די לאדזער סינאגאגען און ...שוהלען ארדנען איין מארגען דאנערשטאג הזכרות ...נאכ׳ן אנדענקען פונם גרויסען נפטר רבי נחום סא... ...קאלאוו ז״ל.

פון „מזרחי״

...ווי עס איז אנגעקומען די טרויעריגע ...בשורה וועגען דער פטירה פון גרויסען יוד, גייס... ...טיגער פיהרער פון יודישען פאלק, עהרען־פרעזי... ...דענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און יו... ...רישער אגענץ נחום סאקאלאוו ז״ל, איז אפגעהאל... ...טען געווארען א דרינגענדע טרויער־זיצונג פון דער ...פערוואלטונג פון לאדזער „מזרחי״ צוזאמען מיט די ...פערוואלטונגען פון די תורה־ועבודה בעוועגונג.

די זיצונג ווערט געעפענט דורכ׳ן ה׳ יוסף ראַ... ...זענבערג מיט א קורצע רעדע וועגען דעם שווערען ...פערלוסט, וואס האט געטראפען דעם יודישען פאלק מיט ...דער אבדה פון נ. סאקאלאוו, און ער פאדערט אויף ...די בעהערען זיין אנדענק דורך אויפשטעהן.

עס ווערט בעשלאסען: צו שליסען דאס ביורא ...אין משך דער לויה, בעת דער לויה וועט ווערען ...פארגעלייענט תהלים אין שוהל „שערי־מזרח״ ביים ...„מזרחי״ פאר דער נשמה פון נפטר (היינט 12 א זייגער) שיקען א קאנדאלענץ־דעפעשע צו דער פאמיליע פון נפטר, ציונ. עקזעקוטיווע, יודישע אגענץ, מרכז־עולמי פון „מזרחי״. ערקלערען טרויער אויף 30 טעג אין אלע מזרחיסטישע ארגאניזאציעס אין אונזער שטאט. אפריכטען א הזכרה דעם קומענדיגען דאנערשטאג אין דער שוהל „שערי־מזרח״.

פון „מרכז בעלי מלאכה דתיים״.

נעכטען איז פארגעקומען א טרויער־ פערזאמלונג אין לאקאל פון „מרכז בעלי־מלאכה דתיים״ געווידמעט דעם אנדענק פון נחום סאקאלאוו ז״ל.

די פערזאמלונג ווערט ערעפענט דורכ׳ן פארזיצער בעריש דאבושינסקי, וועלכער פאדערט אויף די חברים צו בעעהרען זיין אנדענק דורך אויפשטעהן נאכדעם ווי עס רעדען די ה״ח: ל. לאנדוי, מ. ראזענבערג און א. א. בארשטיין, ווערט בעשלאסען צו ערקלערען טרויער אויף 30 טעג און צו פערשטארקען ד יארבייט פאר׳ן „קרן קימת לישראל״. גלייכצייטיג איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א חוג פאר „חכמת־היהדות״ א. נ. „נ״ס״ (פסעוודאנים פון סאקאלאוו).

סאקאלאוו טרויער - פייערונג אין „התאחדות״.

נעכטען אווענד איז זיך צונויפגעקומען אויף א טרויער־זיצונג דער גאנצער פלענום פון דער ציוניסטיש־סאציאליסטישער ארבייטס - פארטיי „התאחדות״.

נאכדעם ווי ס׳ווערט בעעהרט מיט אויפשטעהן דעם אנדענקען פונם פערשטארבענעם פרעזידענט פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע ווערט די זיצונג אלס צייכען פון טרויער איבערגעריסען. נאכ׳ן פענייען די זיצונג ווערט אנגענומען א רייה בעשלוסען אין שייכות מיט די טרויער־פייערונג וועלכע דארפען פעראנשטאלטעט ווערען אין לאדז.

טרויער - פערזאמלונג פון „חלוץ בעל מלאכה״.

היינט מיטוואך קומט פאר אין „חלוץ בעל־מלאכה״ אין לאדז א טרויער - פערזאמלונג צוליבן טויט פון נחום סאקאלאוו ז״ל. עס וועלען זיך בעטייליגען די ה״ה: י. וועגמייסטער, מ. קארא א. א.

היינט א טרויער־פערזאמלונג אין „וויזא״

היינט, מיטוואך. דעם 20 ד. ח. 9 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון „וויזא״ (פיעטריק. 86) א טרויער־פערזאמלונג, כדי צו בעעהרען דעם אנדענק פון דעם עהרען־פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע נחום סאקאלאוו. א רעדע וועט האלטען ה׳ מ. לימאן. פרייער איינגאנג פאר מיטגלידער און געסט.

יודען, ציוניסטען!

דער גרויסער זוהן פונם פוילישען יודענטום איז אוועק אין דער אייביגקייט. דער עהרען־פרעזידענט פון דער ציוניסטישער וועלט־ארגאניזאציע לעבט נישט מעהר.

נחום סאקאלאוו איז טויט!

א צווייג פון פוילישען יודענטום איז ער אויסגעוואקסען צו א ריזען־בוים אין וועלט־יודענטום.

אנגעלעהנט אין די אוצרות פון דער אלטער יודישער קולטור, האט ער איהר מאניפעסטירט פאר דער גאנצער וועלט, אין דער וועלט־ליטעראטור, אין געשאפען א וואונדערבארען סינטעז פון אלט און ניי.

פערוואנצעלט אין די טראדיציאנען פון דער העברעאישער שפראך, האט ער פאר איהר געעפענט דעם וועג צו אויפלעבונג און אויפבליה.

א שפראך פון א דערשלאגענער פאסיווער תקופה, האט ער מיט זיין זשעני אנגעקלאפט אין די טויערען פון אקטיוויטעט און פאלקס־אויפריכטונג.

א וואנדלער ווי דאס פאלק, איז ער געווארען איינער פון די פארגעהער פון אונזער גרויסער בעפרייאונגס־בעוועגונג. א פיהרער, וועמענס נאמען איז צונויפגעבונדען מיט די וויכטיגסטע היסטארישע דאטעס פון אונזער פאליטישען און קולטורעלען רענעסאנס.

געבויגענע דורך דער גרויסער אבידה, בעהאלטען מיר טיף אין אונזער הארץ דעם אנדענק פון זיין פערזענליכקייט און זיין לעבענס־ווערק.

מיר בלייבען פעסט אויף ד יפאזיציעס פון אונזער בעוועגונג, וועלכער ס׳האט טריי געדינט און געאפפערט זיין לעבען נחום סאקאלאוו.

קאמיטעט ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז, קאמיטעט יודישער סאציאליסטישער ארבייטער־פארטיי, „פועלי ציון״ (פאר. צ. ס.), קאמיטעט פון „מזרחי״ און פון „תורה ועבודה״, קאמיטעט פון ציוניסטיש - סאצ. ארבייטס־פארטיי „התאחדות״, פון דער „יודענשטאטס־פארטיי״, הנהגה של „השומר הצעיר״, קאמיטעט דער ציוניסטישער פרויען ארג. „וויזא״, פון קרן־היסוד, קרן קימת לישראל, ארץ ישראל אמט, קאמיטעט פון „תרבות״, „חברת דורשי האוניבסיטה העבריה בירושלים״.

טרויער אין ישראל
צו דער פּטירה פון נחום סאָקאָלאָוו

ד״ר ט. האָן שרייבט אין „נאַיע דזיענניק״:

וואָס פאַר א אַלאַרמירענדע אויפשריפט מען וואָלט נישט געגעבען איבער די פאָלגענדע שורות וואָס דאַרפען אין וועלטליכע קאָנצענטראַציע אויסדריקען דעם טרויער צוליב׳ן פּלוצלונגען טויט פון אונפאַרגעסליכען אנדענקען נחום סאָקאָלאָוו — וואָלט די דאָך נישט געווען אומשטאַנד אויסצושעפּען דעם גאַנצען תהום טיפען שמערץ, וואָס דריקט אין דעם מאָמענט דאָס האַרץ. פאַרשטעהט זיך, דער טויט איז די נאַטירליכע פאַרענדיגונג פון יעדען לעבען און מיט איהם מוז זיך דער מענש רעכענען, קיינער קען איהם נישט אויסמיידען, דעריבער ווען ער קומט אין דער צייט, צי פאַר דער צייט, רופט ער נישט אַרויס די פּאַראַליזירענדיגע פאַרשטיינערונג, נאָר טרויער און דאָס אַ טיפערען און האַרציגערען אַלס נויטיגער און נוצליכער עס איז געווען דאָס לעבען, וואָס איז איבערגעריסען געוואָרען. טרויער — נישט פאַרצווייפלונג, ריהרונג — נישט ערשיטערונג. דאָס איז אָהן שום ספק אמת, אַלמענשליכער אמת פון וועלכען עס איז נישט פאַרהאַן קיין אויסנאַהם, און דאָך זענען פאַרהאַן פאַלען, וועלכע מאַכען פשוט דעם איינדרוק פון פולשטענדיגע „א נוואַהרשיינליכקייט״. עס זענען פאַרהאַן אַזעלכע מענשליכע לעבענס, וואָס עס איז פשוט שווער פאַרצושטעלען אלס פאַרענדיגטע און אויסגעלאָשענע, עס זענען פאַרהאַן אַזעלכע אַזוי צו זאָגען קאָנצענטרירטע לעבענס מאַסען אין איין מענשליך לעבען, אַז עס איז זיך גאַרנישט פאַרצושטעלען, אַז עס זאָל זיך אַמאָל ענדיגען, אַז מען קען בשום אופן נישט פאַרשטעהען, אַז זיי האָבען זיך ענדגילטיג אויסגעשעפּט און ענדגילטיג פאַרענדיגט. עס זענען פאַרהאַן מענשליכע לעבענס, וואָס מאַכען דעם איינדרוק, אַזוי ווי זיי וואָלטען געפלאָסען אפילו געשפּרודעלט פון עפּעס א אונטערערדישען קוואַל, וואָס עס שעפּט זיך נישט גאַר נישט אויס, און ווערט נישט שוואַכער נאָר היפוך פאַרשטאַרקט זיך כסדר. אין אַזאַ פאַל מאַכט דער טויט ווירקליך דעם איינדרוק פון עפּעס אונגלויבליכעס און אוממעגליכעס, און דאַן שטעהען מיר פאַר א ערשיינונג, וואָס ערשיטערט שרעקליך.

אזא פאַרוואונדערונג און ערשיטערונג פיהלען מיר לגבי דעם פּלוצלונגען טויט פון נחום סאָקאָלאָוו.

פאַרשטעהט זיך — עס איז נישט פאַרהאַן עפּעס נאַטירליכערעס און פאַרשטענדליכערעס ווי דאָס, אַז א אַלטער מענש, אפילו א זקן געהט אַוועק פון אונז אין דער אייביגקייט. אַזוי איז שוין דער מענשליכער גורל, פון וועלכען עס איז נישט פאַרהאַן קיין שום אויסנאַהם, דער אַנאַליז פון די געשעהענישען איז דוכט זיך קלאָר און פשוט: נחום סאָקאָלאָוו האָט דערגרייכט, ווי עס דוכט זיך, 75 יאָהר און איז געשטאָרבען. א פשוטע זאַך, א מענשליכע, וואָס רופט נאַטירליך אַרויס א טיפען טרויער, רופט אַרויס אויפריכטיגען זיפץ און אפילו טרעהרען, איבעראַשט אָבער נישט פּאַראַליזירט נישט. און דאָך שטעהען מיר לגבי דעם דאָזיגען פאַל פון טויט ווי צוטומעלט פון א שרעקליכען קלאַפּ, אָט פשוט דערפאַר, ווייל מיר קאָנען זיך נישט פאָרשטעלען דאָס דאָזיגע קוועלענדיגע לעבען וואָס פלעגט אלס איינס שפּראַצען מיט לעבענס קראַפט, אלס אויסגעשעפּט פאַרענדיגט און איבערגעריסען.

עס האָט קודם כל ביי איהם איבערראַשט די פענאָמענאַלע קענטניש פון שפּראַכען. עס איז פשוט שווער אויסצורעכענען די שפּראַכען, וועלכע ער האָט בעהערשט, און אויב מען זאָגט בעהערשט דאַרף מען עס פאַרשטעהן בוכשטעבליך: ער איז געווען דער הערשער פון דער שפּראַך, ער האָט רעגירט מיט איהר און ביז א געוויסען גענוג גרויסער מאָס — זי געשאַפען. עס איז א כאַראַקטעריסטישער שטריך פון זיין שפּראַך קענטניש, אַז ער האָט אָנגעהויבען זיין ליטעראַרישער אַרבייט פון צוזאַמענשטעלען א לעהר בוך פון ענגליש. ער איז נאָך געווען א זעהר יונגער מענש, ווען ער איז שוין געווען א אויטאָר פון א בוך פון געביט פון שפּראַכען קענטניש.

סאָקאָלאָוו אַליין איז געווען ווי א לעבעדיגע ענציקלאָפּעדיע, אין וועלכער עס האָט זיך איינגעזאַמעלט אָהן א שיעור ידיעות פון פאַרשידענע געביטען פון מענשליכען וויסען און קודם־כל א טיפע קענטניש פון דער ליטעראַטור פון א סך פעלקער. עס איז קלאָר אַז די ליטעראַטור פון אייגענעם פאָלק האָט ער געקענט ביז די קלענסטע פּרטים. ער האָט זיך אויך געהאַלטען און געפיהלט אלס א כראָנישער קלייגער טייל פון שעפערישען גייסט פון יודישען פאָלק און אַזוי האָט געפיהלט זיין שאַפען דער יודישער לייענער. דערפון נעהמט זיך דער דאָזיגער וואונדערבאַרער מיסטישער אָרגאַנישער בונד צווישען איהם און דעם יודישען לעזער: אַזוי פּרעכטיג האָבען זיי פאַרשטאַנען, אַזוי טיף און אינטים האָבען זיי צוזאַמענגעלעבט.

נישט אויף איין געביט פון יודישען גייסט איז סאָקאָלאָוו געווען שעפעריש און אָנגעוויזען פולשטענדיג נייע וועגען. ער איז געווען דער שעפער פון דער העבּרעאישער צייטונג, בכלל פון דער העבּרעאישער צייטשריפט פון אייראָפּעאישען שניט. עס זענען פאַר איהם און צוזאַמען מיט איהם שרייבער, וואָס האָבען געשריבען אין העבּרעאישע צייטונגען און זיי רעדאַגירט, — אָבער ווער עס קוקט נעהנטער צו דער דאָזיגער צווייג פון דער העבּרעאישער ליטעראַטור, וועט תיכף דערקענען, אַז ערשט פון סאָקאָלאָוו און מיט איהם האָט זיך אָנגעהויבען, זיך ענטוויקעלט, וואַקסענדיג כסדר ביז צו א מעכטיגער הויך די העבּרעאישע זשורנאַליסטיק.

און די דאָזיגע זשורנאַליסטיק איז באַלד געווען פון א הויכען סטיל און פון א איידעלסטען מין. ווען ער האָט מיט א האַלבען יאָהרהונדערט צוריק געשאַפען די העבּרעאישע צייטונג — פאַרוואַנדלענדיג דאָס וואָכענבלאַט „הצפירה״ אין א טאָג־צייטונג — האָט ער באַלד איבערגעגעבען דעם העבּרעאישען לעזער א העריליך ווערק, פאָלקאָמען לויט׳ן מוסטער פון די בעסטע אויף דעם געביט ענגלישע און פראַנצויזישע שאַפונגען, אויף אַזאַ אופן קען מען סאָקאָלאָוו׳ן אָנערקענען און בעצייכענען אלס שעפער פון א סך געביטען פון דער העבּרעאישער ליטעראַטור און בעזונדערס אלס איהר אייראָפּעיזאַטאָר, און אַזוי ווי ער האָט אַריינגעצויגען אייראָפּע אין יודענטום, אַזוי האָט ער פון דער אַנדערער זייט אַריינגעצויגען דאָס יודענטום אין אייראָפּע. עס אונטערליגט נעמליך נישט קיין ספק, אַז ער איז געווען דער מייסטער פון זיין פאָלק, וואָס האָט עס אַרויפגעפיהרט אויפ׳ן ברייטען שליאַך פון אַלמענשליכען לעבען, אַלמענשליכע בעגריפען און צילען.

עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואָס ער האָט זיך דער ערשטער געשטעלט אין די רייהען פון די שרייבער און עסקנים ווען טעאָדאָר הערצל האָט פאַר זיין פאָלק געעפענט נייע און זעהר ברייטע האָריזאָנטען. עס איז נישט דאָ דאָס אָרט אויסצופאָרשען צי סאָקאָלאָוו איז נישט אין א געוויסער ריכטונג געווען א פאָרלויפער פון הערצל׳ס אויפלעבונגס אידעאָלאָגיע, אפשר זענען גערעכט די, וואָס פאַרזיכערען, אַז אין די ערשטע צייטען האָט די „הצפירה״ געהאַט גיכער עטוואָס אסימילאַטאָרישע טענדענצען. אָבער ווען עס זאָל אפילו זיין אַזוי געווען, דאַרף מען גענוי אונטערשיידען די דאָזיגע „אַסימילאַציע״ פון יענער אמת׳ער, וועלכע פיהרט אין איהר ווייטערדיגער ענטוויקלונג צו דער נעגאַציע פון יודענטום. צו אַזאַ קאָנסעקווענץ וואָלט סאָקאָלאָוו׳ס טעטיגקייט קיינמאָל נישט דערפיהרט, דאָס איז גיכער געווען יענע עפּאָכע אין אונזער ענטוויקלונג וועלכע כאַראַקטעריזירט אלס לייכט רעפאָרמאַטאָרישע, אלס „השכלה״ אויף העבּרעאיש, אדער „אויפקלערונג״ אויף דייטש, אין דאָזיגען שטרעבען האָט סאָקאָלאָוו גענומען א לעבהאַפטען אַנטייל און האָט געאַרבייט מיט א בעדייטענדען ערפאָלג.

עס איז דעריבער געווען א נאַטירליכע פאַרלענגערונג פון דער ליניע, בעת סאָקאָלאָוו האָט באַלד פון אָנהויב און מיט׳ן גרעסטען אייפער געאַרבייט פאַר דעם פּוילען ציוניסטישען — דאָס הייסט, נאַציאָנאַלען און פּאַלעסטינישען אויפלעבונג פון יודענטום, ביז ער האָט זיך געשטעלט אין דער שפּיץ פון אונזער בעוועגונג און געפיהרט מיט א טרייע און געאיבטע האַנד זיין פאָלק פון נצחון צו נצחון. יעדער ווייסט, הגם די פּרטים זענען נאָך נישט בעקאַנט און וואַרטען אויף זייער ענטדעקער, אַז סאָקאָלאָוו האָט זעהר א סך געווירקט אין דער ריכטונג צו ווערבירען פאַר׳ן ציוניזם גרויסע [illegible] פון די אָנגעזעהענסטע מלוכה מענער אין אייראָפּע, בעזונדערס ערפאָלגרייך איז געווען זיין טעטיגקייט אין פראַנקרייך. וואו ער האָט געהאַט א זייער זעהר אינטימע פריינדשאַפטען מיט די אָנגעזעהענסטע פראַנצויזישע פּאָליטיקער, אָבער אויך אין ענגלאַנד האָט ער נישט ווייניג צוגעהאָלפען ווייצמאַנען [...] די סימפּאַטיע און אַקטיווע הילף.

צי דאַרף מען בכלל אין דעם מאָמענט [...] טרויער איז נאָך אַזוי שווער אויף די [...] ער וואָלט אונז דאָס האַרץ געוואָלט צעדריק[...] אַרומרעדען די פּרטים פון דער טעטיגקייט [...] ענדליכע פאַרדינסטען פון דאָזיגען מנהיג [...] סטער? דאָס דאַרף מען זיכער איבערלאָז[...] ברייטע שטודיומס, וואָס וועלען פאָדערען א [...] און מיהזאַמע אַרבייט. אויף היינט וועט [...] די פעסטשטעלונג, אַז דאָס יודישע פאָלק איז [...] צוליב׳ן טויט פון זיין דאָזיגען וואונדערבאַר[...] מיר האָבען דאָס געפיהל, ווי מען וואָלט א [...] קרוין פון קאָפּ אַראָפּגענומען, א וואונדערב[...] גלענצענדע קרוין. עס איז נישט פאַרהאַן [...] דער בילד ווי דיקא דאָס: א וואונדערבאַר[...] פאַרלאָשען געוואָרען אויף אונזער האָרי[...] אין לאַגער איז פינסטערער.

נחום סאָקאָלאָוו איז פון אונז אַוועק, [...] אונזער נשמה איז ער נישט פאַרשוואונדען, [...] פאַרנעהמט ער איינס פון די הויפּט־ערט[...] געליבטער לעהרער און מייסטער, וואָס האָט [...] וויזען הויכע צילען און קלאָרע וועגען אָנגע[...] טייער און געבענטשט וועט אונז בלייב[...] אנדענקען״.

—*×*—

ציוניזם, ארץ־ישראל און דער סאָציאַליזם
פון לעאָן בלום

איך בין פון תמיד אָן געווען אַ פריינד און פאַרטיידיגער פון ציוניזם, און איך האָב עס נישט איין מאָל עפענטליך ערקלערט, פיל פון מיינע פריינד זענען מיט מיר נישט מסכים געווען. די ציוניסטישע אידעע האָט זיי בעאומרוהיגט צוליב דער ליידענשאַפטליכער מיסטיק, אונטער וועלכער זי פלעגט זיך אָפט אויסבעהאַלטען אלס אַ מין מעלאַנכאָלישע נאַציאָנאַלע האָפנונג.

אמת איז, אַז פיל יודען זענען ערשט צוליב די נאַציאָנאַליסטישע פאַרפאָלגונגען געוואָרען ציוניסטען, און פאַר די דאָזיגע אידעען, ווי אויך צוליב זיי, האָט דער ציוניזם אונטערן דרוק פון בעגאַנגענע אומרעכט, מאַנכעס מאָל אַליין אָנגענומען אַ נאַציאָנאַליסטישען פּרצוף.

היינט אָבער, נאָך אַזוי פיל יאָהרען פון קרבנות־פולע לייסטונגען, בעפרייט זיך דער ציוניזם אַזוי ווי ער וואַקסט און פּראָספּערירט איצט אין ארץ־ישראל, פון די דאָזיגע שאָטען - זייטען און פאָראורטיילען און רעזאָנירט זיך פאַר דער בעאומרוהיגונג, וואָס ער האָט געקענט אַמאָל דערוועקען.

דאָס ציוניסטישע ארץ־ישראל איז שוין מעהר נישט קיין אידעאָלאָגישער עיר־מקלט, נישט קיין אויל פאַר שלימזלדיגע חלומות. ארץ־ישראל עקזיסטירט היינט אונטער׳ן פרייען הימעל, עקזיסטירט עקאָנאָמיש און סאָציאַל, גלייך ווי אָרגאַניזם וואָס זיינע גלידער ווערען מיט יעדן טאָג אַלץ מעהר אָנגעפילט מיט׳ן כח און שטראָם פון אַ געזונדען לעבען. אין דעם ציוניסטישען ארץ־ישראל איז געבוירען געוואָרען דאָס אייגנאַרטיגע בירגער־בעוואוסטזיין, וואָס איז נישט נאַציאָנאַליסטיש, נאָר צוגלייך יודישליך און מענשליך, צוגעבונדען צום באָדען, צו די דערפער און שטעט, צו די נייע יודישע אינסטיטוציעס און בירגער - התחייבות׳ן, פון וועלכע עס איז אויסגעוואַקסען דער אויסערגעוועהנליכער פאַר דער נייער וועלט עקספּערימענט, וואָס אין זיין ערפאָלג קען מען שוין מעהר נישט צווייפלען. עס ווערט דאָרט געשאַפען פאַר אונזערע אויגען אַ נייער מענשליכער טיפּ, אַ נייער, מעהר פאָלקאָמענער „בירגער״ פון דער קינפטיגער פעלקער־געמיינשאַפט.

די דייטשע יודען, וועלכע האָבען צוליב דעם ווילדען דיקטאַטור־רעזשים מיטאַמאָל פאַרלוירען אַלע בירגער - רעכט, האָבען זיך אַ וואָרף געטון צו די דייטשע גרעניצען. וויפיל פון זיי זענען געקומען קיין פראַנקרייך, האָלאַנד, רוסלאַנד, פּוילען, איטאַליען, ענגלאַנד און שפּאַניען! מען האָט זיי אויפגענומען, געטרייסט, אַ געוויסען מאָמענט אַרויסגעוויזען צו זיי פריינדשאַפט. וויפיל פון זיי וועלען אָבער קענען דאָרט פאַרבלייבען צוליב דעם שרעקליכען קאַפּיטאַליסטישען קריזיס מיט זיינע אומרחמנות׳דיגע גזירות און ציוויליזירטע ליידענשאַפטען? 20,000 פון זיי געפינען זיך שוין היינט אין ארץ־ישראל, און פיל טויזענדער, וואָס געפינען זיך פאַרלויפיג אין אַנדערע לענדער, חלומען וועגען ארץ־ישראל. אין דער צייט ווען די דאָזיגע אומגליקליכע שמאַכטען אין זייער גלות, אַרבייטסלאָזע, האָפנונגסלאָזע, אונזיכער אין זייער מאָרגען, האָבען די ארץ־ישראל׳דיגע דייטשען געפונען אין דעם בעזייסען לאַנד מיט זיין פאַרלייכטערטער אומשיכטונג און איבערגרופּירונג אַ זיכערן פּלאַץ פאַר זיך, פאַר זייער אַקטיוויטעט. זיי האָבען בעוויזען ביי זייער פאַך אָדער ענדערענדיג זייער בערוף פון סוחרים אויף לאַנדווירטען און פון אינטעלעקטועלען אויף אַרבייטער, צו בענוצען, לטובת הכלל און פאַר זייער אייגענער טובה וועגען, זייערע אייגענשאַפטען פון אינטעליגענץ און מעטאָדע. וואָס פאַר אַ אונטערשיד אין גורל פון די צוויי קאַטעגאָריעס דייטשע יודען! און וואָס פאַר אַ גלענצענדע בעשטעטיגונג פאַר דעם, וואָס ארץ־ישראל שטעלט שוין היינט מיט זיך פאָר.

לכתחילה פאַר דער מלחמה און עטליכע יאָהר נאָך דער מלחמה, ווען ארץ־ישראל האָט שוין בעקומען אַ בעסערען יסוד, אַן אינטערנאַציאָנאַלען יורידישען סטאַטוס אין דער פאָרם פון בריטישען מאַנדאַט, האָבען די לעבענס - בעדינגונגען און צוזאַמענשטעל פון דער אימיגראַציע נאָך אַלץ געטראָגען אַ נאַציאָנאַלען כאַראַקטער. דאָס בעציהט זיך אויף די זידלונגען פון באַראָן ראָטשילד, ווי אויך פון דער יודישער נאַציאָנאַלע־היים. עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען בעגרעניצטע לאַנדווירטשאַפטליכע און שטאָטישע צענטערן, אַרומגערינגעלט פון דעם אָרטיגען אַראַבישען ישוב, מיט אַ בעשיידענער אויפנאַהמס - פעהיגקייט פאַר אַ נייער יודישער אימיגראַציע. דער אונטערשיד איז בעשטאַנען אין דעם, וואָס די ראָטשילד - קאָלאָניזאַציע איז געווען רייך, און די ציוניסטישע — אָרים. די ערשטע האָט זיך באַזירט אויפ׳ן אינדיווידועלען באָדען - בעזיץ, און אויפ׳ן פּאַכט־סיסטעם. די צווייטע האָט מען זיך פאָרגעשטעלט אַ גראַנדיעזע פילאַנטראָפּישע אונטערנעמונג, וועלכע פאַרווענדעט געלדער על קרן הצבי, כדי צו איבערזידלען אין אַ בעגרעניצטען מאָסשטאַב אָרימע מענשען אויף אַן אָרימען [...]

לויט אָט דעם ערשטען אויסזעהן, וו[...] ישראל האָט געהאַט, האָבען די ענגלענדער [...] זיך טועה זיין. אויך די אַראַבער און [...] האָבען אַ טעות געהאַט.

די ענגלענדער האָבען געקענט גלויבען [...] געניגט זיי אָנצוווענדען אין ארץ־ישראל ד[...] לאַנגע מעטאָדע פון זייער האַרטען קאָלאָ[...] ליבעראַליזם, אַזוי ווי זיי טוען עס אין [...] לענדער און אויף וויפיל זיי וועלען נ[...] שטערט פון נעבעלהאַפטע פאָרמולען פון [...] באַלפור־דעקלאַראַציע מיט אַלע איהרע [...] מיספאַרשטענדנישען.

די אַראַבער האָבען געגלויבט, אַז דאָס [...] הייפעלע קאָלאָניסטען וועלען נישט [...] זייער טראַדיציאָנעלען און אַפּאַטישען לעבען [...] גער אין ארץ־ישראל.

און מיר, אייראָפּעער, אייראָפּעאישע [...] ליסטען, מיר האָבען זיך פאָרגעשטעלט, [...] דאָזיגע קליינע ערד - ווינקעל, דאָס [...] מצבות, וועט קיינמאָל נישט האָבען קיין [...] סיי צוליב זיין סאָציאַלען פאַרנעהם, סיי [...] סאָציאַלע סטרוקטור, אין יענעם געשפּאַנט[...] אין וועלכען די מאָדערנע וועלט זוכט [...] פאַר איהרע לעבענס־פּראָבלעמען.

אַלזאָ, מיר האָבען אַ טעות געהאַט. [...] צע וועלט האָט זיך טועה געווען. עס האָט [...] ענדערט דאָס אויסזעהן פון ארץ־ישראל [...] שוין מעהר נישט קיין איינפאַכע קאָלאָני[...] דורכגעמאַכט אין משך פון געציילטע [...] די אַלע עטאַפּען, וואָס די בעסטע קאָ[...] אונטערנעהמונג, באַזירט אויף ע[...] טערטעניגקייט, האָט ביי די גינסטיגסטע [...] גונגען נישט בעוויזען נאָך עד־היום [...]

לויט דער קאָמפּליצירטקייט פון אי[...] נאָמישען און סאָציאַלען לעבען דערגרעה[...] היינט ארץ - ישראל צו דעם טיפּ פון [...] ביזירטען און אומאָפּהענגיגען לאַנד. [...] דער שורש פון די פּאָליטישע [...] ענגלענדער מוזען איינזעהן, אַז אַ [...] טעריטאָריע איז נישט קיין אַנעקסירטע [...] ריע. די אַראַבער מוזען איינזעהן, אַז [...] ציוויליזאַטאָרישע אימיגראַציע, אפילו [...] וואָלטירט זיי צוליב דעם, וואָס זי בעדראָ[...] זאָרגלאָזען פאַנאַטיזם, קען נישט אָפּגעשטעלט [...] מיט׳ן כח פון מעסער, פון ווינקעל־אָגיטאַ[...] רציחות. אפילו די ציוניסטען אַליין מוזען [...] פען די נייע קאָנצעפּציע פון אַ [...] דאַרף גערעגעלט און געאָרדענט ווערען [...] ישראל, נישט קוקענדיג אויף די אַלע [...] און קאָנפליקטען, וואָס זענען דערמיט [...] דערפון נעמען זיך די זוכענישען און [...] פעלערען און די אומצופרידענהייט פון [...] פאַראינטערעסירטע צדדים.

וואָס איז שייך אונז, מיר קענען [...] צופרידען, ווען מיר געפינען היינט אין [...] צוזאַמענגעבראַכט די אַלע קרעפטען [...] אויך די שוואַכקייטען, וועלכע שטעלען [...] פאַר דעם אמת׳ן שטאָף פון דעם [...] ציאַלען לעבען. עס פעהלט גאָרנישט [...] וואַרשטאַט, וואו עס ווערט געבויט די [...] זעלשאַפט אין ארץ־ישראל, די געזעלשאַ[...] אַרבייט און פון פרידען.

(ענדע קומט)

די קאָנפערענץ אין ניו־יאָרק
פאַר דער יודישער ענציקלאָפּעדיע

ניו־יאָרק (יס״א) אַרום 200 דעלעגאַטען, פאַרשטעהער פון יודישע אַרבייטער און קולטור־אָרגאַניזאַציעס אין אַמעריקע, האָבען זיך בעטייליגט אין דער קאָנפערענץ אונטער׳ן פאָרזיץ פון ב. וולאַדעק, וואָס דער „אַמעריקאַנער קאָמיטעט פאַר די יודישער ענציקלאָפּעדיע״ האָט גערופען אין פאַרבינדונג מיט דעם קאַמפּיין פאַר׳ן „דובנאָוו־פאָנד״.

מיט רעדעס זענען אַרויסגעטראָטען ד״ר זשיטלאָווסקי, פּופּקאָ, ש. ניגער און דוד פּינסקי.

צום סוף האָט די קאָנפערענץ אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט געזאָגט צווישן אַנד.:

„די קאָנפערענץ בעטראַכט די אַלגעמיינע ענציקלאָפּעדיע אין יודיש, וואָס דער „דובנאָוו־פאָנד״ גיט אַרויס, פאַר א גרויסער און וויכטיגער ערשיינונג אין יודישען קולטורעלען לעבען און פאַר איינע פון די וויכטיגסטע פּאָזיציעס אין אונזער קולטור־אויפבוי.

די קאָנפערענץ בעשליסט צו שאַפען דורך בעשטייערונגען און אַבאָנענטען א פאָנד פון 25 טויזענד דאָלאַר, כדי די בעשלוסען פּראַקטיש דורכצופיהרען, בעשליסט די קאָנפערענץ צו וועהלען א ספּעציעלען קאָמיטעט פון 15 פּערזאָן.

...ילדער פון יודישן לעבן אין די קליינע שטעטלעך פון נאצי-דייטשלאנד

...הן איז דער פריהלינג אין די דייטשע פראָ־
...טעס. אָבער נישט פאַר יודען, נישט פאַר
...ין די שטעט, און נאָך מעהר נישט ■אַר
...ין אין די דערפער.
...ר פאָהרען איבער׳ן לאַנד. קיין פראַנקפורט
...ן קעלן, קיין לייפציג און קיין דרעזדען,
...שטוטגאַרט און קיין קעניגסבערג, קיין מאַנ־
...ן קיין האַנאָווער.
...ראַל וואו יודען זענען צוזייט אוז צו־
...
...ר דייטשע מאַכט האָט נישט ליב, אַז מען
...ט אַרויס איבער׳ן לאַנד. איבערהויפּט איז
...ר נישט צום האַרצען, ווען די רייזענדע
...ע אויסלענדער. נאָכמעהר איז זי אומצופרידען,
...ן רייזענדע זענען אויסלענדישע קאָרעספּאָנ...
...
...ר די לאַגע פון די יודען אין די דייטשע
...ן־שטעט ווערט איצט ערגער פון וואָך צו
...ן גוסען רייסען זיך דורך קיין בערלין, פון
...ן אַ האַרץ פון שטיין קען אויך צוגיין. גרו־
...ן טרויער און פון קאַשמאַר, פון זאָרג און
...ן הינגער, פון אומקום אין פון פערצווייפלונג.
...זסען פון בוכשטעבליכען יודישען אונ־
...ען!...
...ין די „שטילע״ מאַנאַטען פון ערב דער
...הערע, ווערען יודישע פאַמיליעס אין די טוי־
...ן גאַנץ שטיל בערויבט פון זייער פערמעגען
...ן אויסגעשטויסען פון זייער עקזיסטענץ. אין
...ן „שטילע מאַנאַטען״ ווערט אין דער
...ן שטילערהייט דורכגעפיהרט אַ קאַלטער
...ן איבער יודען, וואָס זיין גלייכען איז נאָך
...ן דייטשלאַנד ביז איצט נישט געווען. אין די
...ן „שטילע מאַנאַטען״ ווערען הונדערטער יודי־
...ן פאַמיליעס געצוואונגען צו פערלאָזען זייערע
...ן און זיך צו לאָזען אַלס אָרימעלייט אין
...ן גרעסערע שטעט.
...ר קומען, די דאָזיגע אַרויסגעיאַגטע פראָ־
...ן, זיי בעלאַגערען אין די אַרומיגע גרע־
...ע שטעט די געביידעס פון די יודישע קהלות,
...ע צדקה־אַנשטאַלטען, די ביוראָס פון דעם
...ראייך״ און פון דעם „פּאַלעסטינאַ־אַמט״.
...ן־אַנדערען!.... אַלע ווילען זיי אויס־
...ן!...
...ן די טראַגעדיעס פון די דאָזיגע אַרויס־
...ע יודען, מוז מען פאָהרען אין דער
...ן. צו פערשטעהן זייער נויט, מוז מען
...ן זיי אויפ׳ן פלאַץ. צו בעגרייפען זייער
...ן, מוז מען זיי אַנקוקען אין די קאָרידאָרען
...ן פערשידענע יודישע הילף־אינסטיטוציעס.
...ר דייטשע רעגירונג וויל טאַקע נישט קיין
...ן, אויסלענדיש אויג אין דער פראָווינץ, אָבער
...ן איז די קאַטאַסטראָפע פון די יודען אין
...ן דייטשע פראָווינץ־שטעט, אַז פרעמדע בעאָבאַכ...
...ן זאָלען זיך מיט איהר נישט פעראינטערע־
...ן און זאָלען זי נישט ווילען בעטראַכטען
...ן פלאַץ. צו גרויס און צו הימעלשרייענד.
...ן פאָהרען מיר איבער דער דייטשער פראָווינץ!...
...ן פראַנקפורט־אַם־מיין. — די אַלטע שטאָט
...ן ערשטע ראָטשילד׳ס, — שטעהען יודען
...ן יודישען הילפס־ביוראָ און וואַרטען.
...ן יודען פון דער פראָווינץ!...
...ן יודישע פיהר־הענדלער, קליינע געשעפטסלייט,
...ן — אַלע זענען זיי איצט פון זייערע אַלטע

(אַ בריף פון דייטשלאַנד)

פון ב. סמאָליאַר

וואוין־פּלעצער פערטריבען. זיי קענען מעהר אין די שטעטלעך ארום פראַנקפורט נישט בלייבען. זיי זענען דאָרט אינגאַנצען רואינירט.

מיט איינ׳גע יאָהר צוריק, — איידער די נאַצים זענען געקומען צו דער מאַכט, — זענען די דאָזיגע אַלע יודען געווען פערמעגליכע מענשען. די פיה־הענדלער האָבען געהאַט געלד, די קליינע סוחרים האָבען געהאַט סחורות, די פאַרמערס האָבען געהאַט לאַנד.

איצט שטעהען זיי אַלע פעראָרימטע ביי די טירען פון דעם יודישען ביוראָ אין פראַנקפורט און וואַרטען אויף הילף. איצט זענען זיי אַלע אויסגע־שטעלט אויף צדקה.

— און וואָס איז געוואָרען מיט אייער באָדען?

— פרעג איך איינעם פון די יודישע פאַרמערס, וואָס שטעהט אין דער רייה נאָך אונטערשטיצונג.

— מיין באָדען איז שוין לאַנג נישט מיינער!

— קלערט ער מיר אויף מיט אַ טיפען זיפץ, — זינט די נאַציס האָבען פראָקלאַמירט דעם לאָזונג „אַריש בלוט און אַרישער באָדען״, איז עס אומ־מעגליך געוואָרען פאַר יודען צו בלייבען אויף ערד־אַרבייט אין דייטשלאַנד.

צוועלף טויזענד יודען האָבען ביז נישט לאַנג צוריק געוואוינט אויף דעם לאַנד אין דער געגענד פון פראַנקפורט, איז איצט פון זיי כמעט קיינער נישט געבליבען. מען האָט זיי אַלעמען פון זייער באָדען אַרויסגעשטופּט. איינ׳גע מיט גוטען, אַנ־דערע דורך טעראָר, אָבער אַרויסגעשטופּט האָט מען זיי אַלעמען.

פערהאַן צווישען זיי אַזעלכע, וואָס האָבען געהאַט זייער אייגענטום 12 אַקער לאַנד, און פערהאַן איינ׳גע, וואָס האָבען געהאַט ווינציגער. איצט איז דאָס לאַנד שוין לאַנג נישט זייערס, סיי די פעלדער סיי די גערטנער, סיי די הייזער — אַלץ האָט מען זיי געצוואונגען צו „ליקווידירען״.

— יודען האָבען מיט דייטשען באָדען גאָר נישט וואָס צו טון!...

דאָרף־מענשען פון דורות, שטעהען זיי, האַרע־פּאַשנע און עט־וואָס פערגרעבטע, און בעטען זיך מען זאָל זיי העלפען פאָהרען אויף ערד־אַרבייט קיין אַרגענטינע, קיין בראַזיל, קיין זיד־אַפריקע, קיין טשילי — אומעטום, וואו עס עקזיסטירט נאָך דערווייל נישט קיין אימיגראַציאָנס־קוואָטע פאַר ערד־אַרבייטער, אומעטום, וואו זיי קענען זיך שנעל און לייכט נוצליך מאַכען.

איינ׳גע פון זיי האָבען נאָך עט־וואָס געלד. עט־וואָס איז זיי נאָך געבליבען פון די בעסערע יאָהרען. ווילען זיי דע־פאַר בעצאָהלען זייערע איי־גענע רייזע־הוצאות. זיי שטעהען און זיי בעטען מען זאָל זיי בלויז געבען די ריכטיגע אָנווייזונגען און זיי בעזאָרגען מיט די נויטיגע וויזעס.

— פאַר די שיפסקאַרטען ווילען מיר זיך שוין אַליין זאָרגען, — לאָזען זיי וויסען.

און עס איז זיי אַלצאיינס וואוהין מען וועט זיי העלפען אַרויספאָהרען, אַבי נאָר אַרויסצופאָה־רען, אַבי נאָר צו זיין שוין אויף דער שיף. אורוג־וואי און פּאַראַגוואי איז אויך פאַר זיי גוט. ציפערן און עקוואַדאָר מאַכט אויך נישט אויס. פּאַלעסטינע — איז אַיוואַדע גוט. אָבער קיין פּאַלעסטינע איז דאָך איצט אַזוי שווער אַנצוקומען, בפרט נאָך פאַר מענשען פון זייער עלטער, מענשען פון די מיטעלע יאָהרען.

אַ צאָהל פון זיי לעבען נאָך דערווייל אויף זייער אייגען געלד. זיי עקזיסטירען אויף די גראָשענס, וואָס זיי האָבען בעקומען פאַר זייער „ליקווידירטען״ פערמעגען, וואָס איז אַריבער אין אַרישע הענד. זייער לאַגע איז ■ טראָס ערגער ווי די לאַגע פון יענע „גליקליכע״, וואָס האָבען נאָך אָפּשפּרונגען פון די „בעסערע יאָהרען״, אָבער צו דער צדקה פון דער געמיינדע קומען זיי באָך דערווייל נישט אָן.

ראַדיאָ - ווינקעל

מיטן מיקראָפאָן אויף דער גאַס

ווי נאָר דער פריהלינג קומט אָן, די טעג ווערען וואָס אַמאָל וואַרעמער און דאָס לעבען טראָגט זיך איבער אַלץ מעהר אויף דער שויס פון דער נאַטור, מוז אויך דער ראַדיאָ־מיקראָפאָן פערלאָ־זען דעם בעקוועמען סטודיאָ און איבערטראָגען זיך אויף דער פרייער לופט, כדי צו אינפאָרמירען זיינע הערערס וועגען אַקטועלע געשעהענישען.

אַלץ, וואָס איז אַקטועל, פערמאָגט אויך עמאָ־ציעס. דעריבער זענען אויך די ראַדיאָ־רעפּאָרטאַ־זשען, וואָס ווערען איבערגעגעבען דורך אַ פעהיגען ראַדיאָ־רעפּאָרטער, אַזוי אינטערעסאַנט, אַז זיי ווערען אין דער גאַנצער ציוויליזירטער וועלט אויפ־גענומען מיט׳ן גרעסטען אינטערעס.

אַזוי גוט, ווי אין די פערגאַנגענע יאָהרען, וועט אויך דאָס יאָהר דער רעפּאָרטער פון פּוי־לישען ראַדיאָ אַרויסגעהן אויף דער פריי, כדי אין די חדשים פון פריהלינג, זומער און הערבסט אויפכאַפּען פאַר זיינע צוהערערס אַ סך אינטערע־סאַנטע ,אַקטועלע געשעהענישען, ווי: ספּאָרט - אימפּרעזעס, אַלערליי פּייערליכקייטען א. א. וו.

וואָס שייך לויפענדע געשעהענישען מיינט דער ראַדיאָ ,אַז דאָס אויספיהרליכע אינפאָרמירען וועגען די אַקטועלע געשעהענישען און דאָס אַרומ־רעדען די לעצטע פּאַסירונגען — געהערט מעהר צו די אויפגאַבען פון דער טאָג־טעגליכער פּרעסע. די אינפאָרמאַציע פאַר די ראַדיאָ־הערערס בעשטעהט בלויז אין געבען קורצע ידיעות, דערביי נעהמט דער ראַדיאָ־אָנזאָגער ,ווען ער פערענדיגט דאָס לייענען דעם לעצטען קאָמוניקאַט און שיקט אָב אַלע ראַדיאָ־הערערס, צו דער טאָג־פּרעסע, וועלכע האָט די מעגליכקייט די אַקטועלע ענינים ברייטער צו בעהאַנדלען.

וואָס העכער עס איז דער „קלאַנג־פאָן״ פון ראַדיאָ־רעפּאָרטאַזש ,אַלץ שטאַרקער איז דער איינדרוק ביים ראַדיאָ־הערער .דאָס איז אַ נייער עקספּערימענט אין ראַדיאָ־וועזען ,וואָס דאַרף רייכער מאַכען די ריין - אַקוסטישע איינדרוקען פון ראַדיאָ־הערער.

אַנ׳אויספאָרשונג וועגען יודישע מילך-האַנדעל

וואַרשע (יט״א) דאָס עקאָנאָמיש־סטאַטיסטי־שע ביוראָ ביים „צעקאָבע״ טיילט מיט : דאָס ביוראָ האָט לעצטענס לויט׳ן אויפטראַג פון דער וואַרשאַווער האַנדעלס קאַמער דורכגעפיהרט אַנ׳אַנקעטע וועגען מילך־האַנדעל אין וואַרשע, די אַנקעטע האָט אַרויס־גענומען 104 אונטערנעהמונגען אין אַ רייהע גאַסען פון יודישען ראַיאָן : 5 מילך־גיסערייען — הורט־האַנדעל, 76 קראָמען, וועלכע פערקויפען מילך נעבען אַנדערע מינים מילכיגס און 23 שפּייז־גע־וועלבער, וועלכע האַנדלען אויך מיט מילך, אין אַל־געמיין איז דער האַנדעל מיט מילך שטאַרק צעבראָ־קעלט, נאָר צווישען די מילך־גיסעריי טרעפען זיך געשעפטען מיט אַ גרעסערען מילך־אומזאַץ פון איי־בער אַ האַלבען מיליאָן ליטער יעהרליך. אין די געשעפטען פון מילכיגס וואַקלען זיך דאָס רוב דער אומזאַץ מיט מילך פון 1 ביז 20 טויזענד ליטער און אין די שפּייז־געוועלבער קוים 5 טויזענד ליטער. אין משך פון די קריזיס־יאָהרען (1929—1935) איז די צעברעקלונג פון מילך־האַנדעל אויך מעהר געוואַקסען, צו וואָס עס האָט גורם געווען נישט נאָר די ירידה פון דער מילך קאָנסומציע, נאָר אויך די פערשאַרפטע קאָנקורענץ און די קליינע פּעדינסטען. ביי 40 פּראָצ. פון די אויסגעפאָרשטע געשעפטען, דאָס רוב שפּייז־געשעפטען קויפען איין די מילך אין די אָרטיגע גיסערייען אָדער גרעסערע געשעפ־טען פון מילכיגס. פערהעלטנישמעסיג זעלטען איין שטאָטישען קאָאָפּעראַטיוו „אַגריל״. דער גרעסטער טייל אונטערנעהמונגען בעזיצט די מילך פון פּאַ־ווינ־צער צושטעלער (פּריצישע הויפען און אין אַ קלע־נערער מאָס פון פּויערים). גאַנץ אָפט בעגעגענט מען אויך איבערקויפער אַלס צושטעלער פון מילך אָבער נישט אַלס הויפּט־צושטעלער. דאַגעגען שפּי־לען אַלס צושטעלע א נישט קליינע ראָל קאָאָפּעראַ־טיוון מילך־געשעפטען, וועלכע געהערען דאָס רוב צו קריסטען.

בנוגע די אָבנעהמער בעאָבאַכטען מיר אַ בע־דייטענדען אונטערשיד צווישען די מילך־הענדלער, וועלכע קויפען איין די מילך אויפ׳ן אָרט און די, וועלכע בעזיצען די מילך פון אַנדערע ערטער. אויך די קונדען פון דער ערשטער קאַטעגאָריע אונטער־נעהמונגען רעקרוטירען זיך דאָס רוב צווישען פּריי־וואַטע קאָנסומענטען, די גאַנצע קאַטעגאָריע אָב־נעהמער צעהלט 40 פּראָצ. שפּייז־קראָמען, פערה־העלטנישמעסיג אָפט (15—20 פּראָצ.) טרעפט מען אָן צווישען די אָבנעהמער פון מילך די א. ג. „מילך־געהער״ אָבער ביי די גרעסטע מילך־גיסערייען ווערט זייער צאָהל וואָס אַמאָל קלענער. די ליפערונג פון די מילך אין די פּריצישע הויפען און פּאַליואַרקען קומט פאַר לויט שריפטליכע אָדער מינדליכע אָפּ־מאַכען, מעהר פון אַ העלפט אָבנעהמער לגבן איין קויציע. די אָפּרעכענונג קומט דאָס רוב פאַר איין מאָל אין צוויי וואָכען. כאַראַקטעריסטיש איז דאָס, וואָס די איינקויפס־שפּייזען ביי די פּראָדוצענטען זענען גענוי צוגעמאָסטען צו די באַרמען פון די אָפיציעלע פּרייז־קוראַנטען, בעת די פערקויפס־פּריי־זען (סיי אין הורט סיי אין דעטאַל) זענען דאָס רוב נידעריגער פון די אָפיציעלע פּרייזען.

י. איזראעל

אויסגעלייטערטע נשמות

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

...ין דער צייט ווען סאָניע האָט גערעדט, האָט
...ר רב אויפגעשטעלט פּנים אָרט, געשטאַנען
...ן אויפגעוועקט זיינע בלינדע אויגען אין דער
...ן וואַנען ס׳איז געקומען דאָס קול פון דעם
...ן מיידעל. און ווען זי האָט געענדיגט, האָט
...ר געזאָגט:

— מרים הנביאה האָט אַזוי גערעדט און נישט
...ערס. זאָל דער אויבערשטער דיר העלפען, מיין
...ע, אין דיינע אַלע דרכים. זאָל דער רבוני של
...ם אויפלעגען זיין שטראַפענדע האַנד אויף
...ם, אויב איך האָב בדעה דיר צו שטערען דערין,
...ס דו ווילסט טון, מיין טאָכטער.

— איך וויל אויפרודערען די גאַנצע וועלט
...ער ווער פריהער נישט שוויגען, ביז די וועלט
...ט עטפערן, ענטפערן קלאָר און בולט: פאַר־
...ם פיינוגען זיי אַ פאָלק, אַנ׳אומשולדיגעס,
...ן אומשולדיגעס, פאַרוואָס לאָזען זיי אונז נישט
...ן? פאַרוואָס קען יעדער אויסוואורף אויס־
...ן זיין טייוולאָניש שפּיל אויף יודישע קעפּ?
...ר פערזאַמעלטע יודען האָבען בעוואונדערט
...ן שטעלונג פון דעם יונגען מיידעל. גלייכצייטיג
...ן זיי זיך געשראָקען פאַר די דאָזיגע דרייסטע
...ר ווי זענען נישט געוואוינט געווען צו הערען
...ן רייד ביי קיין שום געלעגענהייט. זייער
...ן שטעטישע טעטיגקייט אין שטעטעל איז בע־
...ן געווען אויף טראַכטען וועגען רב, שוחט,
...ן, בית־המדרש אָדער פאַר אָרימעלייט אויף
...ן קרענער פון זיי האָט נישט געוואוסט פון קיין
...ן דער האַריזאָנטען און וועגען קיין פּראָבלעמע,
...ן קענען אויפרייסען די גאַנצע יודישע פראַגע
...ן איז ביי די יודען פון דעם דאָ־גע...

טעל האָט בכלל נישט עקזיסטירט קיין יודען־פראַ־גע. ס׳איז נישט געווען פאַרוואָס צו שטרייטען און צו קעמפען. מ׳האָט געטראַכט אויסשליסליך וועגען פרנסה און אויב מ׳האָט האַלבעוועגען געהאַט אויף חיונה, האָט מען זיך מעהר נישט אינטערע־סירט מיט קיין שום ענין. אמת, מ׳האָט מאַנכעס־מאָל אַ קרעכץ געגעבען אויף יודישע צרות, ווייל ס׳האָט וועה געטון, אָבער קיין רושם, קיין איינ־דרוק האָט גאַרנישט געקענט מאַכען אין שטעטעל.

די געשעהעניש מיט מאַרילאַ און די פאָלגען דערפון האָבען אַזוי איבערראַשט, אַז אין די ערשטע מאָמענטען האָבען די יודען בכלל נישט געקענט קומען צו זיך. ערשט איצט, ווען סאָניע איז געוואָרען אַזוי ווי בעגייסטערט מיט איהר מיסיע, האָבען די עטליכע יודען, צוזאַמען מיט דעם אומגליקליכען רב, אַזוי ווי אויסגעניכטערט זיך. זיי זענען אָבער געווען ווי נאַא׳ווע, הילפלאָזע קינ־דער, וועלכע האָבען נישט געוואוסט, ווי אַזוי זיך צו נעמען צו אַזאַ זאַך.

— איהר יודען, — האָט סאָניע ווייטער גע־רעדט ,בעגייסטערט עפּעס פון אַ געהיימער קראַפט, — איהר יודען גיט זיך נאָך איצט נישט אָפּ קיין חשבון דערפון, ווי אַזוי אונזער לאַגע זעהט אויס. איהר יודען זענט צופרידען, ווען איהר קענט איב־גאַנצען פערגעסען אין אונזערע צרות,אויף וועל־כען אָרט זיי זאָלען אין איצטיגען מאָמענט נישט זיין שטאַרקער. איהר זענט צופרידען, ווען אין אייך ווערען דערשטיקט אייערע געפיהלען, אפילו דעמאָלט ווען ז ייררייסען זיך פון אייער האַרץ. אמת, אַז מיר זענען די שוואַכערע, די וועלכע זענען איבערגעלאָזען אויף זייער אייגענעם גורל.

מיר זענען די, וועלכע קענען זיך נישט אַקעגענ־שטעלען מיט קראַפט. דאָס וואָלט געווען אַ נאַריש־קייט. אָבער דיקא ביי דער דאָזיגער לאַגע אונ־זערער טאָרען מיר נישט זיין קיין פחדנים, נישט בויגען דעם קאָפּ, אַז יערער זאָל קאָנען אויף אונז טרעטען, נישט קושען דעם רוט, וועלכער שלאָגט אונז. ס׳דאַרף זיך אין אונז אויפוועקען דאָס בע־וואוסטזיין פון מענשליכען שטאָלץ, פון געפיהל פון גערעכטיגקייט פאַר אונזער פאָלק, און פאַר יעדען איינציגען פון אונז. אויב ביי אייך קען נישט פאָר־קומען די דאָזיגע פערוואַנדלונג, איז זי ביי מיר פאָרגעקומען, און כ׳האָב בעקומען דעם מוט צו קעמפען און זיך אַקעגענצושטעלען.

— משוגע, צי חסר־דעה ,— האָט געזאָגט בעריש חסיד, וועלכער האָט זיך אויך געפינען צווישען די פערזאַמעלטע ביים רב, — דאָ האַנדעלט זיך וועגען סכנות נפשות, איז זי געקומען מיט איהרע רעדעס און בבא־מעשיות. יודען, וואָס הערט עך וואָס אַ פערדרייט מיידעל רעדט. עך ווייסט דען נישט, אַז ס׳האַלט ביי סכנת נפשות, אַז פישעל דעם רב׳ס זיצט אין דער קאָזע, אַז ס׳דראָהט איהם אַנ׳אומגליק רחמנה לצלן, אַז מ׳האָט געמאַכט אַ בלבול אויף יודען? וואָס וואַרט עך, אַז דאָס משו־גענע מיידעל זאָל עך העלפען?

עטליכע מענשען האָבען טאַקע געגעבען גע־רעכט בעריש חסיד, אָבער נישט מיט׳ן גאַנצען מויל. עפּיס האָט מען שוין בעקומען דרך־ארץ פאַר סאָניען ,הגם מ׳האָט זי געקענט האַלטען פאַר אַ משוגענע.

— ווער רעדט דאָס אַזעלכע עזות־דיגע רייד, — האָט דער רב זיך פלוצלינג אויסגעגלייכט אין זיין גאַנצער גרויס פון זיין פאַטריאַרכאַלישער פי־גור. — ווער רעדט דאָס די דאָזיגע עזות־קייטען?

— דאָס איז בעריש חסיד.

— בעריש ,הער אויף אַזוי צו רעדען. ביזט נישט גערעכט. דאָס מיידעל רעדט קלוגע רייד, האַלט זי נישט אָפּ פון קיין שום זאַך, זאָלסט זי נישט האַלטען ווי אַ משוגענע.

— זאָל זיין אַזוי, — האָט בעריש חסיד גע־זאָגט, און זיך אנ׳אומצופרידענער אַוועקגעשטעלט אָן אַ זייט.

אין דעם מאָמענט האָט זיך דערהערט אַ שטאַר־קער קלאַפּ אין טיר, אַזאַ קלאַפּ ,וואָס געוועהנליך זאָגט ער נישט אָן קיין גוטס. אַלע אין שטוב זע־נען געבליבען דערשראָקען. דער רב האָט געפרעגט:

— ווער איז עס דאָרטען?

באַלד איז אַריינגעקומען שרה די קעכין, האָט פערבראָכען די הענד און אויסגעשריגען:

— אוי, אַנ׳אומגליק, אַ ווויסט ביטער אומגליק איז געשעהען.

— וואָס איז ווידער? וואָס איז ווידער?

— פּאָליציי איז געקומען. פּאָליציי צוזאַמען מיט דעם פּריץ.

— מיט וועלכען פּריץ? — האָט סאָניע שנעל געפרעגט.

— מיט אָזשעלאָווסקי׳ן, מיט׳ן שונא ישראל.

דער רב איז געבליבען רוהיג. זיין פּנים איז נאָר אַביסעל בלייכער געוואָרען און בעקומען דעם אויסגעזעהען ווי זיין לאַנגע באָרד, ער האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף זיין רבנישען שטוהל, און גע־וואַרט וואָס דאָ וועט זיין. אין זיך האָט דער רב געפיהלט, אַז די דאָזיגע רוהיגקייט האָט ער צו פערדאַנקען מרדכי זאַמערפעלד׳ס טאָכטער, נאָכ־דעם וואָס דאָ איז פאָרגעקומען מיט דעם מיידעל, נאָכדעם, ווי ער האָט געהערט, לויט דער אָפּשאַ־צונג פון רב, איהרע קלוגע שטאָלצע רייד, האָט ער זיך געפיהלט זיכערער און שטאַרקער. סאָניע האָט זיך אַוועקגעשטעלט אָן אַ זייט און געווען נייגעריג וואָס דאָ וועט פאָרקומען, הגם פאַר איהר איז דאָס איצטיגע בעגעגעניש מיט מאַריאַן אָזשע־לאָווסקי בכלל נישט געווען צום האַרצען, האָט זי אָבער נישט געפיהלט קיין שום מורא. פער־קעהרט, זי האָט געזוכ׳ט דעם קאַמף, וועלכער האָט דאָך געמוזט אָנגעהויבען ווערען.

אין צימער זענען אַריינגעקומען עטליכע פּאָ־ליציאַנטען. דאָס זענען געווען פרעמדע. אין שטע־טעל האָט מען זיי קיינמאָל נישט געזעהען. מיט די פּאָליציאַנטען איז געקומען עפּעס אַנ׳עלטערער בעאַמטער, ציוויל אָנגעטון, וועלכער האָט געמאָלדן:

(המשך קומט)

א בעזוך אין א היים פֿאַר געוועזענע גאַסען-פֿרויען אין ראַטענפֿערבאַנד

פֿון א. ס. שמילדנער

פֿאַר מיין איצטיגען לאַנגען בעזוך אין ראַטען־פֿערבאַנד, האָב איך זיך אין די גרויסע שטעט קיינ־מאָל זיך נישט אָנגעשטויסען אויף פּראָסטיטוטקעס אין גאַס. מען קען נאָך זעהן־נישט־זעהן בעגעגענען פּראָסטיטוטקעס זיך אַרומדרייען אין די האָטעלען, וואו עס שטעהען איין אויסלענדער. דאָס זענען, ווי מען רופֿט זיי „וואַליוטע-מיידלעך". זיי גנב׳ענען זיך אַריין דורך פֿערש׳דענע קונצען, ווייל געוועהנליך ווערט אין די האָטעלען שטרענג נאָכגעקוקט דאָס אַריינגעהן פֿון אומבעקאַנטע פֿרויען. עס טרעפֿט אַמאָל, אַז אַן אומבעקאַנטע פֿרוי, אונטער דעם, אָדער יענעם אויסרייד, פֿיהרט מיט א האָטעל-גאַסט א שמועס דורכ׳ן טעלעפֿאָן און לאַדט איין צו בעגעגענען זיך ערגעץ וואו אויסערהאַלב דעם האָטעל. נאָר דאָס אַלץ זענען איינצעלנע און העכסט זעלטענע פֿאַלען. בדרך כלל איז נישטאָ נאָך אַ לאַנד וואו פּראָסטיטוציע זאָל האָבען אַזאַ קנאַפּע שליטה, ווי אין ראַטען-פֿערבאַנד.

מיט דער איינפֿיהרונג פֿון דעם אָבליגאַטאָרישען פּאַס־סיסטעם פֿאַר יעדען איינוואוינער, מוז יעדע פֿרוי, וואָס האַנדעלט מיט זיך, סוף כל סוף אריינפֿאַלען. דאָס איז אומפֿערמיידליך. אָהן אַ פּאַס האָט מען נישט קיין וואוינרעכט, קען מען נישט קריגען קיין בעשעפֿטיגונג. אַזאַ זאַך, ווי אומבעשטימטע בעשעפֿטיגונג, איז אין סאָוויעטען-פֿערבאַנד נישטאָ, יעדער איינער און יעדע איינע מוז האָבען אַ פֿאַך, אַ ספּעציאַליטעט, אַ פּראָפֿעסיע, וואָס ווערט איינגעשריבען אין פּאַס. אַזוי ווי פּראָסטיטוציע ווערט נישט אָנערקענט פֿאַר אַ בעשעפֿטיגונג, נאָר איז שטרענג פֿערבאָטען, אינגאַנצען אומגעזעצליך, עקזיסטירען נישט, פֿערשטעהט זיך, קיין געלע בילעטען, דאָס הייסט ספּעציעלע פּעסער פֿאַר פּראָסטיטוטקעס. איידער מען גיט ארויס אַ פּאַס, ווערט געמאַכט אַ גענויע אויספֿאָרשונג וועגען אַפּליקאַנט, אַזוי אַז אָפּנאַרעריי קען נישט גילטען. דורך דעם פּאַס־סיסטעם איז אויף אַזאַ אופֿן לייכט אויפֿצודעקען אַ פּראָסטיטוטקע. די פּראָסטיטוטקע, ווי אַן איינוואוינערין פֿון אַ בעשטימטען אָרט, מוז דאָך איינגעמאָלדען ווערען אין דער מיליציע. נאָך דעם ווערט שטאַרק נאָכגעקוקט. עס דראָהט אַ האַרבע שטראָף, ווען נישט זיין איינגעמאָלדען אין דער מיליציע. האָט נישט די פּראָסטיטוטקע קיין פּאַס, מוז זי ענדליך ווערען פֿערהאַלטען. געלינגט איהר דורך פֿעלשונג צו בעקומען אַ פּאַס, איז דאָס לייכט אויסצוגעפֿינען.

צוליב דעם, וואָס עס איז נישטאָ קיין אָפֿיציעל־רעגיסטרירטע קאַטעגאָריע פּראָסטיטוטקעס, ווי אַזעלכע, קען נישט זיין קיין פֿעסטע דורכקאָנטראָלירטע סטאַטיסטיק וועגען פּראָסטיטוציע. נאָר די מיליץ, געזונדהייטס־אַנשטאַלטען און ספּעציעלע קאָמיסיעס ביי די סאָוויעטען האַלטען אַן אויג אויף פֿערדעכטיגע פֿרויען, פֿיהרען דורך פֿון צייט־צו־צייט רעוויזיעס איבער די הייזער און איבער די גאַסען, פֿאַר אַלגעמיינע היגיענישע און סאַניטאַרישע צוועקען. אָט צוליב דעם געלינגט פֿעסטצושטעלען די צאָהל פֿרויען מיט אומבעשטימטער בעשעפֿטיגונג, וואָס איז פֿאַר זיך אַליין א צייכען אַז דאָס זענען פּראָסטיטוטקעס. אין דעם פּרט ווערט געפֿיהרט אַ גרויסע פֿאָרשערישע אַרבייט סיי מצד רעגירונגס־אַנשטאַלטען, סיי מצד געזעלשאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציעס. אויף דעם סמך פֿון די אויספֿאָרשונגען קען מען זיך מאַכען אַ בעגריף, פֿון וועלכע עלעמענטען עס בעשטעהען די איבערגעבליבענע פֿון פּראָסטיטוציע.

די אומגעפֿעהר טויזענד פּראָסטיטוטקעס אין מאָסקווע, זענען אין דער איבעריגענדער מעהרהייט פֿערוואָרלאָזטע, וואָס זענען אַנטלאָפֿען פֿון קינדער־היימען און אַנדערע איבערדערציהונגס־הייזער, קינדער פֿון ליקווידירטע דאָרפֿישע קולאַקעס, אַלע זענען זיי אָהן וועלכער עס איז פּראָפֿעסיע, אומוויסענדיגע, נישט־דיסציפּלינירטע, בכלל דעגענעראַטיווע נאַטורען. עס איז זיי שווער אַריינצופּאַסען זיך אין נאָרמאַלע לעבענס־בעדינגונגען, בעזונדערס פֿון דער גרויסער שטאָט. אַרבייט אין דער פֿאַבריק שרעקט זיי. אָנקומען אויף הויז־אַרבייט ווי דינסטען, האָבען זיי אויך קיין חשק נישט, ווייל עס בעצאָהלט זיך נישט גענוג, און מען דאַרף זיין צוגעבונדען, שטענדיג געפֿינען זיך אונטערן קאָנטראָל פֿון די, ביי וועמען מען דינט. געהען אָט די עלעמענטען אויפֿ׳ן וועג פֿון לייכטסטען ווידערשטאַנד, און דער וועג איז פּראָסטיטוציע. דאָ איז נישטאָ קיין דיסציפּלין, קיין פֿעראַנטוואָרטליכקייט. מען קען זיין פֿריי פֿון וועלכע עס איז פֿערפֿליכטונגען. ציהט עס צו שוואַכזיניגע און לייכטזיניגע פֿרויען. שווערער איז פֿעסטצושטעלען די צאָהל פֿרויען, ביי וועמען פּראָסטיטוציע איז אַ ביי־זאַך, אַ צוגאָב־פֿערדינסט. נאָר זייער צאָהל איז אַ נישטיגע.

דאָס פּראָבלעם פֿון אויסראָטען פּראָסטיטוציע בעשטעהט אין ראַטענפֿערבאַנד דער עיקר אין אויסראָטען דעם נאָכפֿרעג אויף איהר. די לייכטזיניגע פֿרוי לאָזט זיך אַוועק האַנדלען מיט זיך, ווייל זי ווייסט, אַז זי קען קריגען בעלנים. ווען אָבער קיין בעלנים זאָלען נישט זיין, וועט זי זיך מוזען זוכען אַן אַנהאַלט אין לעבען דורך ערענטליכער אַרבייט, בפֿרט נאָך, אַז אין אַרבייט איז קיין מאַנגעל נישטאָ. דערפֿאַר נעמט זיך, לויט די סאָוויעטישע געזעצען, די העכסט־שטרענגע בעציהונג נישט צו דער פּראָסטיטוטקע גופֿא, נאָר צו דעם מאַנספּערשוין, וואָס פֿערגעניגט זיך מיט פּראָסטיטוציע. מיט אויסראָטען סעקסועלע פֿערדאָרבנקייט ביים מאַנסביל, מוז אָפּשטאַרבען פּראָסטיטוציע. ווען עס איז נישטאָ קיין נאָכפֿרעג, איז נישטא קיין אָנבאָט. אין אָט דער ריכטונג געהט די דערציהונג און איבערדערציהונג פֿון דער בעפֿעלקערונג פֿון אַלע עלטערס, דורך ספּעציעלע לימודים, לעקציעס, עקסקורסיעס, קורסען וועגען סעקסועלער היגיענע, דורך פּראַקטישע מעדיצינישע אָנווייזונגען און הייל־סיסטעמען.

אין דערזעלביגער צייט ווערט געטוהן אַלץ, וואָס איז מעגליך, צו דערהויבען די פֿרוי, צו ענטוויקלען אין דער פֿרוי זעלבסטשטענדיגקייט, פֿעראַנטוואָרטליכקייט, זעלבסטווירדע און זעלבסט־קאָנטראָל. מען זעהט צו שאַפֿען אַזעלכע בעדינגונגען, אַז עס זאָלען נישט זיין קיין עקאָנאָמישע און נישט קיין געזעלשאַפֿטליכע אונטערשידען אין דער לאַגע פֿון דער פֿרוי לגבי דער לאַגע פֿון דעם מאַן. סיי די פֿרוי, סיי דער מאַן האָבען אין אַלץ די זעלביגע רעכט, די זעלביגע התחייבות אי בנוגע דער פֿאַמיליע, אי בנוגע דער געזעלשאַפֿט, אי בנוגע דער מלוכה. ביידע געשלעכטער זענען גלייך פֿאַר׳ן געזעץ. דער מאַן האָט נישט איבער דער פֿרוי קיין שום פּריווילעגיעס. די פֿרוי איז נישט קיין נידעריגערע בעשעפֿעניש.

פֿערשטעהט זיך, אַז די אינגאַנצען נייע פֿערהעלטענישען צווישען די געשלעכטער זענען נאָך נישט פֿולשטענדיג ענטוויקעלט. עס איז אַ פּראָצעס וואָס וועט נאָך נעמען יאָהרען, ביז עס וועלען פֿערשווינדען אַלע פֿאָראורטיילען, אַז די הויפּט־פֿונקציע פֿון דער פֿרוי איז בלויז צו האָבען קינדער און זיך אָפּגעבען מיט דער קיך.

איך און מיין פֿריינד, אַ פֿראַנצויזישער קאָרעספּאָנדענט, האָבען אין מאָסקווע בעזוכט אַ פּראָפֿילאַקטאָריום. אין דעם דאָזיגען פּראָפֿילאַקטאָריום ווערען איבערדערצויגען צוויי הונדערט פּראָסטיטוטקעס, און עס איז דאָ נאָך פּלאַץ פֿאַר נאָך פֿופֿציג.

אָט דער אייגענאַרטיגער אַנשטאַלט האָט געמאַכט אַן אויסגעצייכענטען איינדרוק מיט זיין מאָדערנער איינגעאָרדנטקייט, ליכטיגקייט, גערוימקייט און ריינקייט. פֿון די געשפּרעכען מיט אַ ריי פֿרויען, וואָס האָבען זיך געהאַלטען פֿריי, נאָר מיט ווירדע, האָבען מיר זיך דערוואוסט, אַז דאָס רוב זענען צופֿרידען, וואָס זיי זענען אַריינגעפֿאַלען אַהער. דאָ געפֿינען זיי זיך אונטער אַ גוטער מעדיצינישער השגחה. זיי זענען בעזאָרגט מיט אַלעם נויטיגען. מען לערנט זיי פֿערשידענע מלאכות און מען גיט זיי אַלגעמיינע בילדונג. זיי בעזוכען פֿערשידענע מיטינגען און לעקציעס, אויף קאָנצערטען און אין טעאַטער. זיי ווערען דערמוטיגט צו ענטוויקלען פֿערזענליכע פֿערבינדונגען אויסערהאַלב דעם אַנשטאַלט. יעדע בעקומט אַ בעשטימטען געהאַלט, און זי קען דאָס געלד אויסגעבען ווי זי וויל. אַזאַ צוטרוי רופֿט אַרויס ביי די געוועזענע פּראָסטיטוטקעס שטאָלץ, וואָס העלפֿט נישט ווייניג אויסצובילדען ביי זיי זעלבסטרעספּעקט.

די פֿרויען, וואָס צייכענען זיך אויס אין פּראָפֿילאַקטאָריום מיט זייערע פֿעהיגקייטען און אויפֿפֿיהרונג, ווערען געשיקט אין העכערע שולען און בעזאָרגט מיט פּאַסיגע שטעלעס. אָט אַזוי זענען שוין דאָ נישט ווייניג געוועזענע פּראָסטיטוטקעס, וואָס אַרבייטען ווי אינזשענירען, דאָקטוירים, אַגראָנאָמען און אַזוי ווייטער, אַ ע׳ וואָס פֿערנעמען אַנדערע פֿעראַנטוואָרטליכע פּאָסטענס אין פֿערשידענע אונטערנעהמונגען און אַנשטאַלטען. די פֿערגאַנגענהייט ווערט אָפּגעמעקט לעולם.

די בענעמונג צו די געוועזענע פּראָסטיטוטקעס איז די זעלביגע, ווי צו היימלאָזע קינדער, מיט זאָרגזאַמקייט, מיט אַן אינדיווידועלען צוגאַנג צו די אייגענשאַפֿטען פֿון יעדער איינער, מיט ברייטען און טיפֿען אינטערעס צו זייערע אַלגעמיינע בעדערפֿענישען און נויטען.

פּראָפֿילאַקטאָריומס צעהלען זיך אין ראַטענפֿערבאַנד אין די צענדליגער.

אַביסעלע קיביץ
(הומאָר פֿון טאָג)

— איהר קלאָגט זיך — זאָגט איינער צום … טען — אז איהר האָט נישט קיין געשעפֿטען, … פֿאַר אייך א געשעפֿט אויף גאָר א היפּשער צ… פּראָבירט מיר בּאָרגען א פּאָר הונדערטער, … זעהען אז איהר וועט האָבען, מיט גאָט׳ס הילף, … שעפֿט מיט מיר אויף כמה וכמה יאָהרען...

* * *

בעסער אין נחת וואַסער פֿון קראַן, איידער אין … פֿון פֿאַס דער וויין.

* * *

א קליין יונגעלע איז געקומען צוגאַסט צו … טער און זיידע. ווען דער זיידע איז ארויס פֿון … האָט דער קליינער זיך אומגעקעהרט צום אָנקעל און … געפֿרעגט:

— אָנקעל, ווי אַלט איז דער זיידע?

— גלויב מיר, ב׳ווייס אליין נישט אויף … ס׳איז פֿערשריבען אין ביבעל וועל איך עס נאָכ…

— אוי — האָט דאָס יונגעלע געעפֿנט א פּאָר … וואונדערטע אויגען — איך האָב נישט געוואוסט … זיידע איז אַזוי אַלט, אז מען דערמאָהנט איהם … ביבעל!

פֿון דער פּראַקטיק פֿון ראַסען-שגעון

צוויי און א האַלב יאָהר תּפֿיסה פֿאַר בלוטשאַנד פּרובען צו געבען א קוש

האַמבורג (יט״א) דאָס קרייז־געריכט אין האַמבורג האָט פֿערמשפּט א יודישען דאָקטאָר פֿאַר א „פּרוב פֿון ראַסענשאַנדע" אויף צוויי און א האַלב יאָהר תּפֿיסה. אַן 18־יעהריגע ארישע פּאַציענטין האָט בעהויפּטעט, אַז בעת׳ן אונטערזוכען האָט דער דאָקטאָר זי געפּרובט צו געבען א קוש. דער דאָקטאָר האָט קאַטעגאָריש געלייקענט, דאָס געריכט האָט אָבער אָנגענומען אלס ריכטיג די ערקלערונג פֿון דער ארישער.

* * *

פּראַג (יט״א) א בעקאַנטער יודישער סוחר אין קאַרלסבאַד האָט זיך מיט א צייט צוריק בעקענט מיט א דאַמע פֿון דייטשלאַנד און זיך אָבגערעדט נאָכאַמאָל מיט איהר זיך צו טרעפֿען. די טעג האָט ער זיך געטראָפֿען מיט דער דאַמע אין יאָהאַנגעאָרגענשטאַט און איז גלייך נאָכדעם אַרעסטירט געוואָרען דורך דער דייטשער פּאָליציי אונטער דער בעשולדיגונג פֿון „ראַסענשאַנדע". ערשט נאָך דער אינטערווענץ פֿון טשעכאָסלאָוואַקישען אויסערן־מיניסטעריום איז דער אַרעסטירטער יוד בעפֿרייט געוואָרען און געקומען צוריק קיין טשעכאָסלאָוואַקיי.

20 חדשים תּפֿיסה פֿאַר נישט איבעררייסען די בעציהונגען מיט א יודישער פֿרוי

בערלין (יט״א) דאָס געריכט אין נירענבערג האָט פֿערמשפּט א 63־יעהריגען אַריער אויף אַ יאָהר און 8 חדשים תּפֿיסה דערפֿאַר, וואָס ער האָט נישט איבערגעריסען די בעציהונגען מיט א … יעהריגער יודישער אלמנה, מיט וועלכער ער געלעבט זייט 1931.

ק. מלאַד

דאָן=דאָמינגאָ

ראָמאַן

נאַבדרוק אין א טאָג - צייטונג, אפֿילו טיילוויז — פֿערבאָטען.

81

כאַנ׳יעלע האָט זיך אָבער געהאַלטען ווייט און פֿרעמד פֿון איהם, און וואָס מעהר ער איז איהר נאָכגעגאַנגען, אַלץ מעהר האָט זי זיך אויסגעמישט מיט איהריגע, זי איז געווען שיכור און האָט געלאַכט, זעהר שטאַרק און זעהר הילכיג געלאַכט, דער גאַנצער שמאַלץ איהרער און דאָס „מאַיעסטעטישע" וואָס האָט זיך אַרום איהר געשאַפֿען, איז צעשאָקעלט געוואָרען פֿון דעם, וואָס זי האָט איהרע אַקסלען צעוויגט...

דערנאָך האָט זי זיך אויסגעצויגען מיטן פּנים אַרויף, אויף דעם שטיקעל ערד, וואָס איז געווען בעשטימט אלס איהר קבר (אויבענאַן). זי האָט מיטן פֿאַרטונקעלטען בליק אַרום זיך געמאָסטען, צי וועט גענוג זיין. דער עולם איז אָבער פֿערציטערט געוואָרען פֿון איהר „אומשטאַנד".

עס איז אויך דעם עולם נישט שטאַרק געפֿעלען וואָס זי איז אַזוי צעלאָזען. מען האָט דאָס גיכער אָנגענומען, אַז זי מאַכט חוזק. עס האָט זיי געאַרט, וואָס זייער ענגלישע מלכּה" און פּרעזידענטין פֿיהרט זיך אַזוי אויף, בפֿרט זי האָט געוועזט שאַמפּאַניער און אַן איבערלויפֿענדיגער פֿלאַש, ליגענדיג אויסגעצויגען פֿונקט ווי א שיכור אין א רינשטאָק.

איהר „קאַוואַליערע", דער ריכטער, האָט געמיינט, אַז דאָס איז אַזאַ מנהג (ער האָט געוואוסט, אַז זי ליגט אויף איהר קבר. ער אַליין האָט בעצאָהלט פֿאַר דער קרקע, געמיינט האָט ער, אַז עס וועט זיין א פֿאַמיליע־גרוב, פֿאַר איהם און פֿאַר איהר. מען האָט אָבער צעמאָסטען די ערד אַזוי, אַז ער וועט דאַרפֿען מוזען ליגען גאָר אויף אַן אַנדער בית־עולם, אַז זי לאָזט ער׳סען פֿונדערווייטנס....). איז ער געשטאַנען מיט גרויס עהרנפֿורכט, אָראָפּגענומען דעם קאָפּ און געקוקט אויף זיין שטחויהט וואָס ער האָט געהאַלטען אין האַנט. אָבער ווען מאַניעלע האָט זיך צעוויינט אינמיטען לאַכען און אָפּגעהאָבען זיך דערשראָקען, איז אויך דער ריכטער צוגעלאָפֿען און געהאָלפֿען איהר שטעלען זיך אויף די פֿיס.

די שמחה איז אָנגעגאַנגען ביז א שטיק אין דער נאַכט אַריין. עס האָבען זיך אָנגעצונדען פֿערשידענע פֿאַרביגע לעמפּעלעך, וואָס זענען געווען אַרויפֿגעצויגען אויף דראָהטען. די צערעמאָניע האָט זיך געענדיגט מיט דעם, וואָס גאַדעלע אַחוז האָט געשאָכטען א יונג ווייס ציגעלע, דאָס בלוט איז געפֿלאָסען איבער זיינע פֿינגער און געפֿאַרבט אויף רויט א ווייסען פֿירקאַנטיגען גראַניטשטיין. דאָס האָט מען געבראַכט דעם ערשטען „קרבן" פֿאַרן נייעם בית־עולם....

קאַפּיטעל פֿיר

דער לעצטער „טמא", וואָס האָט פֿערלאָזען די פּראָזעראַנע און זיך איבערגעפּעקעלט צו די „ליגע" איז געווען מאָריסיא האַק, דער „סטאַר"־אַקטיאָר און שוישפּילער פֿון דער קייזערליכער ביהנע....

ער האָט נאָך נישט געקענט דערקלערען, פֿון וועלכער „קייזערליכער ביהנע". אפֿילו די רויטע בענדער מיט די אָפּגעלאָשענע גאָלדענע אותיות, וואָס זענען געהאַנגען איבער זיין בעט אויסגעשפּרייט איבער א קראַנץ פֿון בלעכענע בלומען, האָבען אויך נישט געקענט אויסזאָגען דעם סוד.

אַמאָל האָט ער געהייסען משה הויכמאַן, זיינע אויגען האָבען זיך אָנגעצונדען מיט פֿלאַם, און אין מוח האָט געברענט די פֿאַנטאַזיע אַז ער וועט אַמאָל זיין דער גרעסטער אַקטיאָר איבער דער גאַנצער וועלט. און מאַמש ער פֿלעגט נישט מעהר ווי נאָכטראָגען די הויזען צו דעם אָדער יענעם אַקטיאָר, האָט ער יעדע ראָלע געקענט אויסענווייניג. פֿון איין מאָל הערען אַ פּראָבע, האָט מען שוין געמעגט די פּיעסע אַוועקוואַרפֿען, קיין געפֿאַהר איז נישט געווען. משה־לע האָט זיך געקענט אונטערנעהמען פֿון אויסענווייניג סופֿלירען אַלעמענס פּראָזע....

(אַ סבֿרא איז, אַז ער האָט אַזוי גוט געקענט פֿון אויסענווייניג, ווייל אינעווייניג האָט ער ווייניג געוואוסט).

פֿונדעסטוועגען האָט מען איהם צו קיין ראָלע נישט דערלאָזט, הגם ער האָט געהאַלטען, אַז יאַסי איז צו קליין פֿאַר איהם און רומעניע צו ענג פֿאַר זיין טאַלאַנט.

האָט ער זיך ארויסגעלאָזט איבער דער וועלט ווייזען קונסט. און מען קען זאָגען, אַז ער האָט אין א סך שטעט אָנגעצונדען דעם נר־תמיד פֿון יודישען טעאַטער, וואו עס צאַנקט נאָך מיטן שוואַכען פֿלעמעל ביזן היינטיגען טאָג. נאָך אין אַפֿריקע האָט ער געהערט, אַז אין „ריאָ זשענעריאָ" קען מען שפּילען יודיש טעאַטער, אַז דאָרטען זענען פֿעראַן מענשען, וואָס וואַרטען איהם אָפּגעגילדט....

איז ער אויף דער זעקס־יאָר וואָך געקומען מיט א קעסטעלע רעקוויזיט און א פּעקעלע פּיעסען גרינדען יודיש טעאַטער צווישען די „פֿערזיכטע יודישע ברידער איבער דער וועלט".

מאָרדיסאַ האַק האָט אויף זיך גענומען די גרויסע „מיסיאָן" צו פֿעראייניגען אַלע ברידער יודען אונטער איין פֿאָהן פֿון „קונסט", טאַקע שוין ביים ערשטען ספּעקטאַקל „עקידת־יצחק" אָדער „פֿון טויט לעבעדיג", וואָס ער האָט מאַיעסטעטיש איז די לעצטע טעג פֿון חודש. דערמאָלט, ווען די „קליענטעלטשיקעס" האָבען צייט (די „צאָהלער" האָבען שוין זייער גאַנצע געלט אויסגעגעבען און וואַרטען אויפֿן „ערשטען", זיי זאָלען שוין האָבען ניי צו צאָהלען). די פֿאָרשטעלונג אַלס אַן ערשטע האָט געזאָלט זיין בעזונדערס פֿייערליך און יום־טוב׳דיג.

הגם דער עולם האָט נישט שטאַרק געגלייבט … טאַלאַנטען, האָט מען אָבער געוואוסט … „קינסטלער" איז שולדיג פֿאַר לאָזשע און … גלאַט האָבען עטליכע מילריים אין קעשענע.

טערמינען האָט מען א זאַל פֿון א פֿאַרמ… קלוב אין צענטער פֿון שטאָט און די גאַנצע … האָט זיך געגרייט.

אָבער נאָך איידער דער פֿאָרהאַנג האָט זיך … געהויבען האָט זיך שוין געמאַכט אומגע… מורמלערייען אין סאַלאָן. עס איז נאָך קיין … נישט אַריבער זינט די „טמאים" האָבען … זייער בית־עולם און הגם עס האָט אויסגעז… דער קלאַטניע אַרט עס נישט, איז אָבער פֿאַרט … געווען די בושה איבערצוטראָגען, ווייל … נאָך יום־כפּור, אַזוי איז צוזאַמענגעגאַנגען נאָך … עפּעס „גוטס" געוועזען אין די ציטונגען … בּיונגען און פֿאָטאָגראַפֿיעס פֿון די צערעמ…

אָבער קוים אין אונטערגעשטאַכען … אַז עס איז נישטאָ קיין שום שייכות צווי… „קלאַטניע" און די „טמאים" איז שוין … ווען נויטיג אַרויסצוטרעטען … פֿלחצלות אין א טעאַטער, ביי דער ערשטער … שטעלונג זיך צו ווייזען פּנים אל פּנים … מיט יענע, מיט די חברה־לייט?!

און ווי עקסטרע אַהנאַגיזירט, איז נישט … קיין איין רייה, קיין איין לאָזשע, וואו די … לען נישט זיצען צעלייענטעהרים.

די גרויסע בריליאַנטען פֿון די פֿינגער … העלזער האָבען אַראָפּגעשיינט מיט טויזענד… און פֿערהרפֿניגע ליכט. און די ליטמהאָבען … שפּילט אויף די ווענט און פֿערבלענדעט די … דערצו נאָך האָבען די פֿעטע און גלאַנציגע … פֿון די מעטער און אונטערנעפּיחרטע אויג… דאַמען זיך געהאַלטען חיימיש און פֿאַמיליע… האָט געקרעכצט הויך און געלאַכט הילכיג … געשמועסט איינער צום אַנדערען און זיך … לאַנגט איבער די קעפּ פֿון פּובליקום קעס… באָמבאָנען און שאָקאָלאַד....

(פֿאָרטזעצונג קומט)

ניי־ער פאָלקסבלאַט

דאס לאָדזער לעבען

ניי־ער פאָלקסבלאַט

וועגען אָרגאַניזירען דעם פלייש־מאַרק אין לאָדז

קאָנפערענץ אין דער וואָיעוואָדזשאַפט

עהערעכסטען איז אין דער וואָיעוואָדשאַפט פאָרגעקומען א קאָנפערענץ געווידמעט די פּראָבלעמען פון נאַציאָנאַלען אָרגאַניזירען דעם אַפּזאַץ־מאַרק פון שחיטה־בהמות און פלייש־פּער־קעהר אין לאָדז.

דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט דער וואָיעוואָדע האָוקעינאַוואַק ביים אַנטייל פון פאָרשטעהער פון אַגראַר־מיניסטעריום, האַנדעלס־מיניסטעריום, פער־באַנד פון די אַגראַר־קאַמערן, פּרעזעס פון דער פלייש־בערזע אין לובלין, האַנדעלס־קאַמער, האַנדווער־קער־קאַמער, אָרגאַניזאַציע־קאָמיטעט פון דער פלייש־בערזע אין לאָדז און פּראָפעסיאָנעלע פאַך־פעראייניגונגען.

נאָכדעם ווי דער וואָיעוואָדע האָט געעפענט די קאָנפערענץ זענען געהאַלטען געוואָרען רעפעראַטען וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון דער פלייש־בראַנזשע.

פון די רעפעראַטען איז צו זעהן, אַז די אַרבייט ביים אָרגאַניזירען די פלייש־בערזע אין לאָדז האָט שוין ביים פערענדיגט וועררען. ס'איז שוין אפילו אויסגעשריבען געוואָרען א קאָנקורס אויף בערזען־מעקלערס.

אין דער ברייטער דיסקוסיע איז אָנגעוויזען געוואָרען אויף דער נויטיגקייט צו אָרגאַניזירען די פלייש־וועלזע, כדי צו רעגולירען די פרייזען און אָר־גאַניזירען דעם פלייש־מאַרק אין לאָדז.

---***---

א הונגער־שטרייק פון 15 מאַן

געוועזענע פרייוויליגע פון דער פוילישער אַרמעע

(א) שוין א לענגערע צייט, ווי דער פערבאַנד פון געוועזענע פרייוויליגע אין דער פוילישער אַרמעע, בעמיהט זיך ביי מאַסגעבענדע פאַקטאָרען, אַז זיי זאָלען קומען צו הילף די נויט־ליידענדע מיטגלידער, וועלכע געפינען זיך צוליב'ן קריזיס אין שרעקליכע מאַטעריעלע בעדינגונגען.

די בקשות פונ'ם פערבאַנד האָבען משמעות ווייניג געהאָלפען, און אַזוי ווי פון די 860 מיטגלי־דער זיינע, געפינען זיך 160 אָהן אַרבייט, האָט א טייל פון די לעצטע בעשלאָסען אַנצוהויבען א הונ־גער־שטרייק.

יכך הוה — עהערנעכטען, ווען דער פערבאַנס־ווירט, האָפמאַן איז געווען פערנומען זענען געקומען 15 מיטגלידער אינ'ם לאָקאַל פון פערבאַנד (פּושע־יאַוד 34) זיך דאָרט פערבאַריקאַדירט און פער־שטעלט די פענסטער.

אַז מ'האָט זיי אויפגעפאָדערט, זיי זאָלען פער־לאָזען דעם זאַל, האָבען זיי דערקלערט, אַז זיי ווע־לען עס טון נאָר דאַן, ווען זיי וועלען בעקומען פער־זיכערטע אַרבייט, קיין שום נדבות און סתם אונ־טערשטיצונגען וועלען זיי נישט אָננעהמען, און פאָ־דערען בלויז, אַז עס זאָל דערפילט ווערען די הבטחה, וואָס עס איז זיי געגעבען געוואָרען, ווען זיי זענען געגאַנגען אויפ'ן פראָנט — אַרבייט!

צווישען די הונגערענדע געפינט זיך דער 56־יאָהריגער יוזעף קוכאַרסקי, א געוועזענער פרייוויליגער און אַ גאַנצע רייהע פּערזאָנען, וועלכע זענען עקסמי־טירט געוואָרען און געפינען זיך אָהן א דאַך איבערן קאָפּ.

נעכטען האָבען זיך פאָר'ן לאָקאַל, וואו עס האָ־בען זיך פערבאַריקאַדירט די הונגער־ענדע, גרופּירט אַנדערע מיטגלידער פונ'ם פערבאַנד, און געבעטען מ'זאָל זיי אַריינלאָזען אינעווייניג, אָבער די דעמאָנ־סטראַנטען האָבען דערקלערט, אַז זיי וועלען אין לאָ־קאַל קיינעם נישט אַריינלאָזען, כל זמן זייער ענין וועט נישט זיין ערלעדיגט.

די דעמאָנסטראַנטען זענען רעזערוו־אונטער־אָפיצירען, בעזייבטע, און ווען מ'ברענגט זיי פון דערהיים שפייז, זאָגען זיי זיך אָפּ דאָס עסען אָפּ־צונעהמען.

אויפ'ן אָרט איז געקומען א פאָרשטעהער פון אַרבייטס־פאָנד און דער פּרעזעס פון זייער פער־באַנד, אורבאַנאָוויטש, אָבער די הונגערענדע האָ־בען זיך אָפּגעזאָגט מיט זיי צו קאָנפערירען.

צוליב דער דאָזיגער סיטואַציע, האָט דער פער־באַנד בעשלאָסען אַרויסצושיקען צום מיניסטער פאָר עפענטליכער שוץ א ספּעציעלען מעמאָריאַל, אין וועלכען עס וועט געפאָדערט ווערען צו פערנעהמען זיך מיט'ן גורל פון די הונגערענדע און פון די אַר־בייטסלאָזע.

דירעקטאָר פון דער תבואה און סחורות־בערזע

פערמשפּט פאַר צואייגענען זיך בערזע־געלדער

(—) אין דעצעמבער פ. י. האָט דער פּרעזעס און דער ראַט פון דער תבואה און סחורה־בערזע אין לאָדז, אָנגעהויבען חושד צו זיין דעם דירעקטאָר פון דער דאָזיגער בערזע, קאַראָל סאַלאַנסקי אין מיס־ברויכען פערשידענע געלדער.

ס'איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אַן אויסער־געוועהנליכע רעוויזיר־קאָמיסיע, וועלכע האָט דורכ־געפיהרט א רעוויזיע פון די אַדמיניסטראַציע־ביכער פון דער בערזע, און ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער דירעקטאָר סאַלאַנסקי האָט וויקליך דעפראַו־דירט 2,500 זלאָטעס.

ער איז אָפּגעשטעלט געוואָרען דעם 1. יאַנואַר ה. י. אין זיין טעטיגקייט, דאָס געלד האָט אומגע־קעהרט זיין משפחה, סאַלאַנסקי האָט גע'טענה'ט, אַז זיין פרוי איז שווער קראַנק געווען און ער האָט זיך דאָס געלד „געבאָרגט" באין ברירה, אָבער ווען סאַלאַנסקי איז שוין געווען דימיסיאָנירט, האָט מען דורכגעפיהרט א צווייטע רעוויזיע און ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער האָט אויך איינקאַסירט מיט־גלידס־בייטראַגען און דעפּאָזיטען וועלכע זענען נישט אַריינגעצויגען געוואָרען אין די קאַסע־ביכער, און אַז ער האָט זיך בסך הכל צוגעאייגענט 6000 זל. די גאַנצע סומע האָט ווידער איינגעצאָהלט די משפחה. דער ראַט פון דער בערזע האָט אָבער שוין נישט געהאַט קיין צוטרוי צו סאַלאַנסקין און איהם חושד געווען נאָך אין אַנדערע מיסברויכען, און אָנ־געגעבען אַן אָנקלאַגע צום פּראָקוראָר.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס, סאַ־לאַנסקי האָט ווידער געטענה'ט, אַז דאָס געלד האָט ער זיך נאָר געבאָרגט, ווייל זיין ווייב איז אין יע־נער צייט געלעגען שווער קראַנק. דאָס געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף 3 חדשים אַרעסט, מיט אָפּלע־גען די שטראַף אויף 3 יאָהר.

---***---

טעאַטער
„ראָזמאָיטאָשטשי"
ציגעל = גאַס 27. טעל. 25=112.
דיר.: דוד צעלמייסטער.

לעצטע 2 טעג!
פרייזען רעדוצירט!
גאַסטשפּילען פון קליינקונסט־טעאַטער
קינסטל. אָנפ.: —
מ. בראָדערזאָן

„אַראַראַט"

היינט, מיטוואָך, 9 אַווענט — דער סענסאַציאָנעלער פּראָגראַם א. ז.
„אָרעלט מיט נסים"
מיט דער פּאַראָדיע אויף „יאָשע קאַלב".
רעזשי: ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער.
דער אַנסאַמבל (ווי א. ב.): ח. גראָסבערג, מ. ראַפּעל, שיינע מרים, ש. דזשיגאַן, וול. גאָדיק
סאַם היאַר, מ. אָפּענהיים, מ. פּולאָווער, י. שומאַכער. קאָנפעראַנסיער: וול. גאָדיק.
דיריגענט: ד. בייגעלמאַן. בינע־לייטער: ב. שוואַרצשטיין.

אַקופּאַציע־שטרייקען

(א) נעכטען אינדערפרי'ה איז אין דער פאַבריק פון דער פירמע מ. ל. ווליפער (זאַכאָדניע 25) אויס־געבראָכען אַן אָקופּאַציע־שטרייק.

דער סכסוך איז אויסגעבראָכען מחמת דעם, וואָס די פירמע האָט אַנאַ־ירט נישט דעם קאָלעקטיוו־אַפּמאַך און רעדוצירט די לוינען.

ז. ז. ז. האָט זיך געווענדעט צום אַרבייטס־אינ־ספּעקטאָר וועגען צונויפרופען א קאָנפערענץ.

* * *

(א) ערשטע נישט לאַנג צוריק איז ליקווידירט געוואָרען אַן אָקופּאַציע־שטרייק אין דער פאַבריק פון דער פירמע יעלענקיעוויטש (אַל. קאָשטשושקי 10), ווייל די פירמע האָט צוגעזאָגט צו האַלטען זיך ביי די בעשטימטע לוינען און נישט צו קינד־יגען קיין אַרבייטער.

אַזוי ווי דער צוזאָג איז נישט דערהאַלטען גע־וואָרען, איז דער אָקופּאַציע־שטרייק נעכטען ווי־דער אויסגעבראָכען.

עס איז שוין בעשטימט געוואָרען א קאָנפערענץ ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר.

* * *

(א) צוליב לוין־סכסוכים איז מיט א קורצער צייט צוריק אויסגעבראָכען אַן אָקופּאַציע־שטרייק אין דער פאַבריק פון דער פירמע בוהלע (הפּאַ־טעטשנאַ 5—7), וועלכע איז איבערגעריסען גע־וואָרען אין רעזולטאַט פון די אָנגעהויבענע אונטער־האַנדלונגען.

נעכטען איז ווידער פאָרגעקומען א קאָנפערענץ וועגען דעם ענין, וועלכער האָט אויך נישט געבראַכט קיין רעזולטאַט.

די קאָנפערענץ איז אָפּגעלעגט געוואָרען אויפ'ן 22. ד. ח.

מעכאַניזירטע טעלעפאָן־אויטאָמאַטען

אַנשטאַט 15 גראָשען — 20 פאַר א געשפּרעך

(א) ווי מיר דערוויסען זיך האָט די טעלעפאָן־דירעקציע פון „פּאַסטאַ" אָנגעהויבען צו מאָנטירען נייע מעכאַנישע טעלעפאָן־אַפּאַראַטען, וועלכע אונ־טערשיידען זיך נישט פון די געוועהנליכע טעלעפאָנען. נאָכ'ן אַריינוואַרפען א 20־ער מטבע, הערט מען א סיגנאַל אין דער טובע, און נאָכ'ן אָנדרעהען דעם געהעריגען נומער, בעקומט מען די פערבינדונג מיט'ן אַבאָנענט.

אין פאַל ווען דער נומער פון אַבאָנענט איז פער־נומען אָדער ענטפערט נישט, וואַרפט דער אויטאָ־מאַט אַרויס צוריק די אַריינגעוואָרפענע 20 גראָשען מטבע.

דער אויטאָמאַט בעשטעהט נאָר אין דעם, אַז פאַר די וועלכע 3 מינוט, ווערט געצאָהלט אַנשטאָט 15 גראָשען 20.

די קאָנפערענץ וועגען ליקווידירען

דעם סכסוך אין בידערמאַנס פאַבריק נישט פאָרגעקומען

(א) די פאָרענדיגונגס־קאָנפערענץ ביים אַר־בייטס־אינספּעקטאָר וועגען ליקווידירען דעם סכסוך אין בידערמאַנס פאַבריק (וועגען די געהאַלטען פאַר אורלויבען) איז נישט צושטאַנדעגעקומען, ווייל אויף דער קאָנפערענץ האָט זיך נישט געשטעלט דער פאָרשטעהער פון דער פירמע. געגען דער פירמע איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען א פּראָ־טאָקאָל, וועלכער איז איבערגעשיקט געוואָרען אין שטראָף־רעפעראַט.

א

מבוראָטאָריום

ביים פעראיין „לינת משמורים"
פּילסודסקעגאַ 21, טעל. 242-55
איז טעטיג פון 10 פריה ביז 4 נאָכמיטאָג.
עס נעמען אָן
דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטען,
ווי אויך וויזיטען אין דער שטאָט. ס'ווערט
אָנגענומען אַלע זעמטליכע אַנאַליזען.
רענטגענטישער גאַבינעט איז טעטיג א גאַנ־צען טאָג.
די פערוואַלטונג.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 93-120
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוואַכע - בעהאַנדלונג
עקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
זונטאָג און חגאות פון 9—1

מיטוואָך,
20
...
ב"ה
...
תרצו

מאַי

זון־אויפגאַנג	3.45
זון־אונטערגאַנג	7.35

קיין ארץ=ישראל
...ילינע רייזעס. גוטע בעדינגונ...
...עז. פּינקטליכע בעהאַנדלונג.
קיין וויען 28 מאַי פון 75 זל.
...ויך 7 ימים אויף „קאָשטשושקאָ"
12/6 פון 400 זל.
...ולענדישע הנחה־פּעסער קיין עסטרייך.
טשעכאָסלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויען.
...ווסטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען קיין רוסלאַנד.
...ינפאָרמאַציעס ערטיילט
דאָס יודישע רייזע=ביוראָ
Union Lloyd
PIOTRKOWSKA 42,
telefon 107-87.

...פּאָבאָר 1915

...ט מיטוואָך, דעם 20 ד. ח. ראָרפען זיך שטע־... פּאָבאָר:

... דער פּאָבאָר־קאָמיסיע נומער 1 (פּיעטראַצ־... 18) די מיליטער־פליכטיגע פון יאָהר־גאַנג ... וואָס וואוינען אין 5 קאָמיסאַריאַט און זייער־... מיליען־נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות

A, B

... דער פּאָבאָר־קאָמיסיע נומער 2 (פּעטריקאָ־... 15), וואָס וואוינען אין 7 קאָמיסאַריאַט אויף ...תיות

K, L, Ł

...דינסטאָג — א זיצונג

פון שטאָטישען ביראָט

...קומענדיגען דינסטאָג, דעם 26. מאַי קומט ... זיצונג פון שטאָטישען בּיראָט, אויף וועלכע ...לען בעטראַכט ווערען א רייהע לויפענדע ענינים.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: סאַדאָווסקאַ־... (זגיערזשער 57), וו. גראַשקאָווסקי 11 (ליס־...א 15), ט. קאַרלין (פּילסודסקיעגאַ 54), ר. ...לינסקי (אַנדזשעיאַ 28), י. כאַנדזשינסקי ...יקאָווער 165), ע. מילער (פּעטריקאָווער 46), ...ניעוויטש (פּאַביאַניצער 56).

אונטערגעוואָרפענע קינדער

אין דער „אַפּיעקאַ ספּאָלעטשנאַ"

(א) אין לאָקאַל פון דער געזעלשאַפטליכער ...נען נעכטען אונטערגעוואָרפען געוואָרען צוויי ...דער אין עלטער פון 2 ביז 11 יאָהר. די פּאָ־... זוכט די אונטערוואָרפערס.

קלאַנג=קינאָ=טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלגענדע טעג!
— I —
...ערסטער דראַמאַטישער סאָוויעטישער פילם
...וואָס אילוסטרירט די פּאַסירונגען פון די
גאָלד־זוכער א. ז.
...גאָלדענער טייך
אין די הויפּט־ראָלען:
Iwan Nowosielcow
Wiera Tonstowa
— —
סאַלאָן־דראַמע אויסגעצייכנעטע
סענסאַץ, אינהאַלט א. ז.
„די רויטע דאַמע"
אין דער הויפּט־ראָלע:
BARBARA STANWICK
נעכסטער פּראָגראַם: „בר=מצוה"
אנהויב 4 נאָכמ. שבת און יום טוב 2

זאַל
פילהאַרמאָניע
20 נאַרוטאָוויטשא 20
טעל. 213-84.

שבת, דעם 23־טען ד. ח. 8.45 אָוונט
מייסטער־קאָנצערט פון
דער קעניג פון די פידעל־ווירטואָזען
ווי אויך
J. GIMPEL
פיאַניסט פון וועלט־רוהם.
Bronisław HUBERMAN
איינציגער קאָנצערט
בילעטן פארקויפט די קאַסע פון פילהאַרם. פון פרייטאָג, ד. 22 ד. ח. 12 בייטאָג וועט די פילהאַרמ. קאַסע נישט זיין טעטיג. פרייקאַרטן און פאַספּאַרטוס (א הגין אַטטל.) אונגילטיג

אַנגעהויבן אַנ'איבערשיכטונגס אקציע פאַר די פליישער־אַרבייטער אין לאָדז

די שחיטהנזירה, וואָס טרעט אריין אין קראַפט דעם 1־טען יאַנואַר 1937 פעראורזאַכט, אַז דריי פירטעל פון אַלע יודישע אַרבייטער אין דער פליישאינדוסטריע וועלען אַרויסגעוואָרפן פון דער אַרבייט. אַנ'ערך 150 משפּחות זענען פארמשפּט צום אונטערגאַנג.

כדי אין אַ געוויסער מאָס צו פערלייכטערן די אומפערמיידליכע קאַטאַסטראָפע האָט די פערוואַלטונג פון פראָפ. אַרבייטער־פעראיין אין דער פלייש־אינדוסטריע אין לאָדז, לויט דער איניציאַטיוו פון צענטראַלען פראָפעסיאָנעלן ראַט אין וואַרשא גענשא 14, באַשלאָסען איבערצושיכטען אַ גרויסען טייל פון די פליישער־אַרבייטער אין לאָדז. כדי צו שאַפען מאַטעריעלע הילף צו דער איבערשיכטונגס־אַקציע האָט די פערוואַלטונג פון פליישער אַרבייטער פעראיין אָנגעהויבן אַ זאַמעל־אַקציע פאַר דער איבערשיכטונג. צו דער מיטהילף פון דער אַקציע האָבן זיך אויך געמאָלדען די פערוואַלטונגען פון פלייש־הורטאָווניקעס און יודישער פליישער־צעך אין לאָדז, אויך די קהלה האָט צוגעזאָגט איהר מיטהילף.

מהאָט געפונען זיין פאָטאָגראַף...

(א) דעם 13. מערץ ה. י. האָט אַ געוויסע מאַריאַננאַ אַנדזשעיטשאַק (פון ליפּאָווא 4) איינגעהאַנדעלט אויף דער גאַס אַ מציאה גדולה — אַ גאָלדענעם רינג מיט אַ ברילאַנט...

באַצאָהלען האָט זי פאַר איהם בעצאָהלט בסך הכל 28 זלאָטעס. און נאָך דעם רעשט 22 זלאָטעס האָט דער „ביזשוטעריע־הענדלער" געזאָלט קומען צו איהר אַהיים.

אַז זי האָט דערזעהן אַ פּאָר טעג — ער קומט נישט, האָט זי אויך דערזעהן, אַז די גאָלד מיט בריליאַנטען, איז מעש מיט גלעזלעך...

איי זי איזעק אין דער פּאָליציי, דע־קענט דאָרט דעם פויגעל־בחור אויף אַ פאָטאָגראַפיע, און געכטען האָט ער, דער 28 יאָהריגער אַנטאָני סקאָבעל בעקומען אַ פסק דין — אנדערטהאַלבען יאָהר טורמע.

גנב'ישע ביזנעס

ס'האָט זיך לחלוטין נישט געלוינט...

(א) נעכטען זענען געשטאַנען פאַר'ן געריכט די חברה „שאָפּענפעלער": אַנטאָני שיערף, יאַנינאַ בערלינסקאַ און טעאָפילאַ קרוג, וועלכע האָבן דעם 2 אַפּריל ה. י. אַרויסגעגנב'עט אין דער פירמע „וואָל וואַרט" אַ פּעקעל הענדשוכען.

דאָס שטאָטישע געריכט האָט זיי אַלע 3 „מכבד געווען" מיט 8 חדשים טורמע — יעדען בעזונדער.

זעלבסטמאָרדען

(א) אין רודאַ־פּאַביאַניץ, אויף דער פילסודסקיעגאָ 94, האָט זיך גע'סמ'ט מיט יאָדינע די 17־יאָהריגע דינסטמיידעל, מאַריאַ קאַלאָחושיעטשעק. פּאַגאָטאָווע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

די סיבה פונם זעלבסטמאָרד איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

* * *

— (א) מחמת אַרומסריטעריען אין דער משפּחה, האָט זיך איבערגעשניטען מיט אַ ראַזיר־מעסער די אָדערן אויף דיהענד דער 62־יעהריגער יוזעף קאַרפּינסקי (נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 117). פּאַגאָטאָווע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאָלג. טעג!
ערשטער פילם פון דער אינלענדישער פּראָדוקציע
אין דער יודישער שפּראַך
„על חטא"
מאָנומענטאַלע דראַמע פון יודישען לעבען.
געשאַפען אויפ'ן גרונד פון אַנ'אמת'ער פּאַסירונג פון דער וועלט־מלחמה.
אינסצעניזאַציע פון בעקאַנטען דראַמאַטורג י. מ. ניימאַן. אין די הויפּט־ראָלען:
א. מאַרעווסקי
ש. דזשיגאַן
י. שומאַכער
קלאַרא סעגאַלאָוויטש
אויסערן פּראָגראַם: כראָניק P.A.T.
פּרייזען פון די פּלעצער: III פּלאַץ 54 גר. II פּל. 85 גר., I פּל. 1.09 זל. באַלקאָן 75 גר.

סוחר און מאַכער

אַז ער זיצט נישט — אַרבייט ער מ'זשים

(—) שמעון גראָסבאַרד, אַ סוחר פון סאָכאַטשעוו, פלעגט פון אַ לענגערער צייט קומען קיין לאָדז איינקויפען סחורות.

פון אָנהויב פלעגט ער קויפען קלענערע פּאַרטיעס סחורה און צאָהלען מזומן־געלד, דערנאָך ווען ער האָט שוין געקריגען דעם צוטרוי פון די היגע סוחרים, האָט ער אָנגעהויבען צו קויפען אויף ליגקס און רעכטס גרעסערע טראַנספּאָרטען סחורות, אויסשטעלען וועקסלען אויף לענגערע טערמינען, און שיקען, וועלכע האָבן קיין דעקונג נישט געהאַט.

צום לעצט האָט ער אָנגעכאַפּט ביי די היגע סוחרים אויף 6 טויזענד זל. און געמאַכט ויברח.

מען האָט איהם אָבער געכאַפּט, פערפיהרט געגען איהם אַ פּראָצעס און איהם פערמשפּט אויף 3 יאָהר תפיסה. נאָכ'ן אָפּזיצען אַ טייל פון דער שטראָף, וועלכע איז איהם נאָך געבליבען נאָך דער אַמנעסטיע האָט גראָסבאַרד ווייטער אָנגעהויבען זיין „אַרבייט".

ער איז געקומען קיין לאָדז און אָנגעהויבען ווערען אַ „מאַכער" אין פערשידענע ענינים, און צום סוף האָט ער אויסגענאַרט 500 זלאָטים ביי שלמה דאַנציגער, אַנ'אָרימען הענדלער, וועלכען ער האָט געזאָגט פערקלענערן די שטייערן.

דאָס שטאָטישע געריכט האָט איהם דערפאַר פערמשפּט אויף 3 חדשים תפיסה.

דעם פאָטער'ס קינד טאָרען די עלטערן נישט פערהאַלטען

אינטערעסאַנטער פּראָצעס אין קרייז־געריכט

(א) פאַר'ן קרייז־געריכט האָט זיך נעכטען געהאַט צו פערענטפערן דאָס פּאָר־פּאָלק יוזעפאַ און יוזעף צעגיעלקאַ, פאַר נישט וועלען אַרויסגעבען זייער אייניקעל, דעם פאָטער פעליקס וואָנגראָווסקי.

דאָס פאָר־פּאָלק צעגיעלקאַ האָט געטענה'ט, אַז נאָכ'ן טויט פון זייער פערשטאָרבענער טאָכטער האָט וואָנגראָווסקי מיט געוואָלט זיי איבערגעלאָזען דאָס קינד און אַליין נאָכאַמאָל חתונה געהאַט איצט האָט ער הרטה געקראָגען און פערלאַנגט צוריק דאָס קינד, נישט בעצאָהלענדיג אפילו די קאָסטענס.

דאָס געריכט האָט איינגעזעהן, אַז די מאָטיוון זענען אידעאַלע, אָבער דאָך טאָר מען דעם פאָטער נישט פערהאַלטען זיין קינד, און האָט ביידע צוגעטעלקאַס פערמשפּט אויף דער פּאַראַגראַף וועגן דער קלענסטער שטראָף: צו 6 חדשים תפיסה און אָפּ־ליינען די שטראָף אויף 3 יאָהר.

געגען די „היימישע מיטאָגען"

(א) אין שייכות מיט'ן אָנקומענדיגען זומערוואַקאַציע סעזאָן, איגטערווענירען די רעסטאָראַטאָרען ביי דער מאַכט, אַז עס זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען אַ קאָנטראָלע פון די אַרויסגעגעבענע „היימישע מיטאָגען", וואָס איז פאַר זיי אַ שטאַרקע קאָנקורענץ.

לודוויק זאַז
אין נייעסטען און בעסטען פילם
געזונגען און גערעדט אויף יודיש
„זייך ווייבס געליבטער"
קירצליך אין לאָדז.

נייער באַהן־פאָהר־פּלאַן

גילטיג פון 15. מאַי 1936

פאַבריקס־באַהן

- 9.36 קאַלושקי (קראָקאָ, קאַטאָוויץ)
- 1.40 פּשעוואָרסקאַ (דורך סקאַרזשיסקאַ)
- 5.10 קאַלושקי (וואַרשא).
- 6.10 קאַלושקי (טאָמאַשאָוו)
- 7.05 קאַלושקי
- 7.39 וואַרשא — טעראַספּאָל.
- 8.00 וואַרשע דירעקט
- 8.10 ווידזעוו
- 8.55 קאַלושקי (זונטאָג און חגא פון 31 מאַי)
- 9.25 (קאַלושקי (קראָקאָ) פון 31 מאַי ביז'ן 29 אויגוסט. אין די חגאות־טעג פון 25 אויגוסט ביז'ן 1 סעפּטעמבער.
- 10.05 קאַלושקי (וואַרשא, קראָקאָ קאַטאָוויץ).
- 10.32 קאַלושקי (זונטאָג און חגא פון 31 מאַי
- 11.07 קאַלושקי (סקאַרזשיסקאַ, לעמבערג).
- 12.20 קאַלושקי.
- 13.30 קאַלושקי אין אַרבייטס־טעג.
- 14.20 קאַלושקי (וואַרשע)
- 15.20 סקאַרזשיסקאַ — קאַמיענאַ.
- 15.55 קאַלושקי (אין אַרבייטס־טעג)
- 16.34 וואַרשא — טעראַספּאָל.
- 16.42 קאַלושקי
- 17.30 קאַלושקי (וואַרשא)
- 18.35 קאַלושקי (אין אַרבייטס־טעג)
- 19.00 אַנדזשעיעוו (אין חגא פון 31 מאַי)
- 19.34 וואַרשא — טעראַספּאָל.
- 19.40 קאַלושקי
- 20.45 וואַרשא, דירעקט.
- 22.20 קאַלושקי
- 23.00 קאַלושקי פון 30 מאַי.

קאַלישער סטאַציע
ריכטונג וואַרשא

- 6.15 וואַרשא (אויטערנאַציאָנאַלער)
- 9.50 גלאָבנע (חגאות פון 31 מאַי)
- 12.17 וואַרשא.
- 14.23 גלאָבנע אין די שול־טעג פון 31 מאַי אויך אין די חגאות).
- 16.22 וואַרשא.
- 18.15 גלאָווני (פון 29 מאַי פרייטאָג און ערב־חגאות).
- 20.25 וואַרשע
- 23.50 גלאָוונע.

ריכטונג קאַליש

- 7.28 שעראַדז
- 8.25 לאַסק (חגאות פון 31 מאַי).
- 9.14 פּאָזען.
- 10.20 לאַסק (חגאות פון 31 מאַי)
- 11.22 אָסטראָווע.
- 14.25 לאַסק
- 15.34 פּאָזען.
- 17.32 שעראַדז
- 19.40 אָסטראָווע
- 22.40 זדונסקאַ־וואָליאַ
- 0.30 פּאָזען — בערלין.

ריכטונג קוטנע

- 7.22 גדיניע דירעקט
- 8.38 קוטנע (גדיניע, פּאָזען) פון 20 מאַי ביז'ן 1 סעפּטעמבער.
- 9.17 קוטנע (פון 15 מאַי ביז'ן 19 יוני און פון 2 סעפּטעמבער ביז'ן 21 מאַי 1937.
- 11.40 פּאָזען דירעקט
- 14.02 אָזאָרקאָוו (אין די שול־טעג).
- 15.30 קוטנע (גדיניע).
- 18.38 קוטנע.
- 19.45 אָזאָרקאָוו (ערב און חגאות
- 22.10 גדיניע דירעקט.

ריכטונג קאַלושקי

- 8.10 קאַלושקי (טאָמאַשאָוו, קראָקאָ קאַטאָוויץ)
- 21.30 סקאַרזשיסקאַ (לעמבערג)

גוט מאָרגן

אויך די יודישע פּרנסה שטערט זיי

עס געהט כסדר.

צוערשט איז געקומען די מאַדאַם, מרת ... טאַר, און מיט איין „הומאַניטאַרען קלאַפּ" ... אָפּגעגעבען טויזענדער יודישע פּרנסות.

דערנאָך געהט אַ סדרה מילך, עקזאַמען סוחרים א. אַ. וו.

איצט אַ פרישע סכנה. זוייסט איהר ... פון 400 יודישע משפּחות. איהר מיינט ... ריקאַנטען? סוחרים? באַנקירען? ... עי, נאַכט־וועכטערס! 400 יודישע נאַכט־וועכטערס אין לאָדז זענען אין סכנה צו ... זייער ברויט. עפּעס אַ „פעדעראַציע" ... יודען אַרויסרייסען דעם „פעטען ביסען" ...

ווי אַזוי קומט עס? וואָס עפּעס ... האָט די „פעדעראַציע" געוואָרפען ... די יודישע נאַכט־וועכטערס? איז דאָ ... דערויף:

דעם פּראָיעקט פון שחיטה־פערבאָט, ... מאַדאַם פּריסטאָר אַריינגעטראָגען אין ... דעם ווי זי האָט אין שעכט־הויז געזעהן ... פאַר דער שחיטה — „ווייגען". דער ... „געווייגט", האָט די מאַדאַם מיטגעזויגט ... געבוירען געוואָרען אַ שחיטה־פערבאָט.

די אייגענע מעשה איז מיט די יודישע וועכטער'ס. אייגער פון די לייט, האָט ... בעמערקט יודען מיט שטעקענס אין די ... איז איהם דאָס בלוט געקומען אין קאָפּ ... „יאַק טאָ, זשידזי ז'פּאַלקאַמי?"... ווי קומען דעם צו פּאַלקעס? פּאַלקעס איז דאָ ... אַזוי אַרום איז געבוירען געוואָרען אַ ... צו בעזייטיגען די „יודישע פּאַלקאַזשעס".

ווי אַזוי מאַכט מען דאָס? גאַר ... קונצעלע דהיינו? מ'רעט זאָגען, אַז ... טער'ס מוזען זיין בעוואָפענט מיט רעוואָלווער ... נו, נו און וועלכער יוד וועט עס וועלען ... ביי זיך אַ רעוואָלווער?...

אַזוי אַרום זענען 400 יודישע נאַכט־וועכטער ... משפּחות בעדראָהט צו פערלירען דאָס ברויט ...

יאָ, יאָ, אפילו די „יודישע פּרנסה" ... זיי אין די אויגען.

אַב—...

2 חדשים אַרעסט

פאַרן נישט־אויסצאָהלען אַרבייט־...רוינען

(—) נעכטען האָט זיך פאַרן שטאָט־... ראַט ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט ... פערענטפערן, די אייגענטימערין פון די ... וועבערייע אויף וואָלטשאַנסקאַ גאַס 51 ... וועלכע איז אָנגעקלאָגט געוואָרען דורך די ... פעסיאָנעלע פעראיינען, אין פערהאַלטען ... ביימס־לוינען.

זי איז פערמשפּט געוואָרען אויף 2 ... אומבעדינגטען אַרעסט. אויסערדעם איז ... משפט געוואָרען אויף 500 זלאָטעס געלט־... מאַרן פיהרען נישט ריכטיגע קאַסע־ביכער.

אומגליקספאַל מיט אַ פוהר...

(א) אויף דער פּאַביאַניצער גאַס ... דער פוהרמאַן שמואל קאַלב פערטשעפּעט ... וואָגען אין אַ טעלעגראַף־סלופּ. אין אַ ... צושטאַנד מיט אַ צובראָכענעם פוס און ... אַ צוקאַליעטשעטען, האָט איהם פּאָגאָטאָוויע ... פיהרט אין שפּיטאָל.

אין די ראַהמען פון די דעוויזען־פעראָרדנונגען
קיין ווילנע 28־טער מאַי
אויף 5 און 28 טעג 75 זל.
קיין פּאַריז
דעם 26 מאַי ביזן 7 יוני 325 זל.
אויף „האַשטשושקאַ"
„דורך 7 ימים" 12/6 400 זל.
הנחה־רייזעס
קיין קאַסאָוו. וועיעראָוו און זאַקאָפּאַנע
דעם 21—24 מאַי אויספלוג מיט דער ווייסל ביז גדיניע אין ביידע זייטען 26 זל.
אויסלאַנד. הנחה־פּעסער קיין ענגלאַנד, עסטרייך, טשעכאָסלאָוואַקיי, יוגאָסלאַוויע און אונגאַרן
„אָרביס" פּעטריקאָווער 18 (מצווה) טעל. 249-40.

אבערקאַנטאָר גרשון סיראָטאַ

קאָמענדיגען שבועות אין פילהאַרמאָניע

דעם קומענדיגען שבועות וועט אין זאַל „פילהאַרמאָניע" דאַווענען דער וועלט-בעריהמטער אָבערקאַנטאָר, קעניג פון חונים ה' גרשון סיראָטאַ.

די ידיעה וועט בײַ די לאָדזער מתפללים געוויס אַרויסרופען די גרעסטע צופרידענהייט.

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האָלאַנד — — — —	359,20
לאָנדאָן — — — —	26.45
ניו-יאָרק (קאַבעל) — — —	532
פּאַריז — — — —	35.01
פּראַג — — — —	22,04
שווייצער-פראַנק — — —	172

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי — — —	102,50
3 פּראָצ. אינוועסטיציע I. פּרעמירטע	65,00
3 „ „ II. —	65.00
4 „ דאָלאַרובקע — — —	50 00
7- „ סטאַבּיליזאַציע — —	62,50
5- „ וואַרשאַווער — —	54.50
5- „ לאָדזער —	49.25

גמילת-חסדים קאַסע גרינער מאַרק 7

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען אַריין: פּרע-זעס — גרינבערג אברהם הירש, וו.-פּרעזעס — פּאַכטער שאול, סעקרעטאַר — פּאַקשיווער גרשון, קאַסירער — ווידאַווסקי מאיר יוסף, עקאָנאָם — קאַרמיאַל ישראל, ווינבלום מרדכי, שמולעוויטש מאיר, הימעלפאַרב מענדעל, גערעכט לייב, פּיטאָשעווסקי יחיאל, שראַדאַ יעקב יצחק, יידלער מענדעל. רעוויזיר - קאָמיסיע: דולא שלמה, באַנקער מענדעל, ריזא נתן, קאַנדידאַטען: שווערעס אברהם, ראָט-באַרד אברהם לייב.

וואוקס פון טשעק-פערקעהר אין פּ.ק.אָ. אין ערשטען קוואַרטאַל 1936

דער טשעק-פערקעהר אין ערשטען קוואַרטאַל 1936 ווייזט אַרויס 11,137,749 אָפּעראַציעס אויף אַן אַלגעמיינע סומע פון 6.600.000.000 זל. אין פערגלייך מיט'ן טשעק-פערקעהר פאַר דער זעלבער צייט אין יאָהר 1935 איז די צאָהל אָפּעראַציעס געשטיגען מיט מעהר ווי 350 טויזענד און די אַלגע-מיינע סומע מיט 156 מיליאָן זל.

...ענגירונגס-קאָמיסאַר אין דער פּיעטריקאָווער קהלה

(–) ווי מען אינפאָרמירט אונז, דהאָט די ...ריונג פונאַנדערגעלאָזען די פערוואַלטונג פון ... פּיעטריקאָווער קהלה.

...די רעגירונג האָט גלייכצייטיג נאָמינירט פאַר ...ר קהלה אַ רעגירונגס-קאָמיסאַר. דעם דאָזיגען ... האָט איבערגענומען דער הער לצאַן שערע-...ווסקי.

...ר קאָן זיך נישט אנוואַרמען אויף דער פריי

(א) אויף דער לימאַנאָווסקיעגאָ גאַס האָט מען ... בײַ דער האַנד דעם 29-יעהריגען גנב סמע-...אַניצקי, וועלכער איז אָקאַרשט אַרויס פון דער ...ה, און שוין בעוויזען אַראָפּצוכאַפּען אַ שטיק ... בײַ איינעם משה אייבושיץ פון אַ סטראַגאַן. ...אַניצקי זיצט שוין ווידער.

א שרפה

(א) אויף טאָפּיאָרקאָווסקיעגאָ 25 איז מחמת אַ ...טקט אין קוימען אויסגעבראָכען אַ שרפה. ...די אָנגעקומענע פייערלעשער האָבען דאָס פייער ... פערלאָשען. ...דער היזק איז אַ קטאַפער.

דאָס גרויסע טעגליכע געווינס

30.000 זל.

אויף נומער 16880

איז ווידער געפאַלען אין דער בעריהמטער קאָלעקטור פון

נ. יאטכא.

פּיעטריקאָווער 22

פּיעטריקאָווער 66

גאָוואָמיעסקאַ 1

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

4-טע קלאַס 10-טער טאָג

10,000 zł. — 107675, 144130.

5,000 zł. — 1955, 11243, 83995, 132318 164346, 162353, 179646.

2,000 zł.—10462, 83268, 89454. 109227 123340, 123946, 142830, 161305. 162995, 171894, 176103.

1,000 zł. — 5096, 7855, 10274. 28128, 32055, 32779, 35124, 47693, 49802, 61560, 63499, 74971, 81171, 89621, 102095, 104818 106695, 109708, 115176, 116041. 122761, 124422, 131369, 135365, 141568. 149287, 153028, 161504, 165407. 167427, 149921, 177783, 182247.

PO 200 ZŁOTYCH.

104 34 200 61 341 50 512 626 1076 292 328 436 64 87 608 901 84 2241 65 359 460 71 575 616 724 25 831 145 50 967 3358 415 553 810 86 930 54 4180 359 527 46 92 5 610 76 741 80 991 3 5110 75 446 521 634 719 60 93 805 922 6217 314 403 501 983 7034 103 204 59 492 630 6 7 776 98 885 88 925 8089 226 9 356 609 60 91 760 918 93 9081 121 36 278 426 76 694 764 908 16.

10037 49 105 14 259 74 505 646 98 702 900 30 11054 178 205 6 43 420 37 92 688 804 31 953 12073 126 53 92 315 457 571 608 95 835 943 69 13012 183 221 51 61 74 547 620 713 836 92 942 14000 7 268 428 552 714 900 2 48 99 15149 257 73 396 822 30 901 16020 60 231 56 8 73 390 757 875 93 919 17 17126 285 327 522 722 812 929 18049 125 314 44 88 406 645 939 51 87 19068 304 52 7 69 454 507 620 708 44 833 908 16. —

20006 98 235 374 525 616 22 4 843 912 61 82 93 21113 210 23 312 422 811 41 925 22126 42 503 615 832 97 980 23092 277 426 74 546 790 24125 214 81 317 410 578 818 55 924 25051 82 116 43 203 323 33 420 531 624 735 63 867 26087 257 83 364 643 74 5 830 27054 124 94 5 376 428 503 677 744 937 69 28151 263 312 485 591 640 93 934 29010 93 130 41 82 6 258 63 326 564 84 614 962.

30068 184 579 616 36 732 7 835 77 914 22 31130 92 395 423 8 525 66 639 731 70 897 925 32023 135 70 1 215 30 55 409 521 46 618 725 6 52 818 916 33133 38 69 250 96 419 523 803 6 39 94 34054 103 222 515 54 619 820 35036 146 251 349 487 558 791 924 36114 727 856 72 37124 240 423 53 63 770 845 908 70 38021 141 81 220 38 301 10 455 627 39025 38 94 764 804 47 89.

40119 295 793 41025 148 67 227 87 421 562 614 45 91 42017 59 119 475 551 631 746 62 866 922 45 43118 60 264 343 522 639 824 49 44018 263 388 506 677 739 811 45012 49 165 8 227 329 654 731 53 806 928 46116 98 231 50 401 61 632 58 71320 858 995 47272 674 48055 219 65 415 541 653 741 877 916 49129 38 317 449 575 949 77.

50012 164 84 241 65 450 9 72 86 625 9 39 796 899 949 77 51006 206 320 403 25 99 633 712 928 76 52069 70 175 234 40 450 680 53010 77 155 243 306 59 82 495 601 856 975 54123 331 497 651 740 838 985 55122 266 409 645 737 41 56129 566 89 93 57081 121 245 634 52 891 58259 348 452 92 595 718 81 59263 76 454 568 646 925.

60024 38 110 33 305 25 480 94 539 66 676 707 61068 304 563 634 771 972 62059 93 374 568 637 714 823 942 63280 4 97 663 894 974 64359 528 608 20 46 820 959 65000 328 9 447 50 696 747 950 66045 72 109 344 90 99 616 963 67025 282 400 523 707 889 68026 60 78 111 17 216 44 370 89 472 737 969 69018 192 535 80 95 602 36 40 928

70054 69 199 423 55 545 647 68 710 809 999 71018 424 57 616 722 823 85 991 8 72487 504 20 60 70 640 765 988 73082 126 291 301 476 97 591 885 976 74097 368 87 466 527 668 705 889 956 75010 112 17 83 356 463 78 505 810 906 76303 39 472 98 788 829 944 81 77149 235 330 56 535 607 815 78383 92 423 548 727 33 877 96 79140 59 402 77 629 836 995

80079 292 374 492 551 606 756 863 916 81053 124 73 387 500 76 981 82010 70 159 209 451 676 976 83015 116 223 40 401 761 97 951 84183 267 76 300 81 586 647 749 85067 138 47 285 304 566 77 636 743 73 86029 202 420 686 740 808 87012 68 138 95 329 463 563 648 88273 610 715 48 89034 152 489 503 743.

90038 44 126 229 338 81 484 549 617 704 837 920 91020 247 326 444 607 99 92316 68 97 406 34 91 546 639 89 858 93012 19 139 404 628 89 927 94060 423 96 454 635 89 776 92 944 95002 81 154 322 511 88 794 822 55 919 96075 210 43 611 813 928 942 97616 26 761 850 968 98055 153 71 219 303 483 692 3 738 941 92 99219 413 78 675 745 852 991.

100005 136 324 407 36 41 721 800 63 954 9 101034 113 248 90 434 8 624 722 40 825 102089 193 280 530 74 867 103037 53 147 322 5 455 606 104024 38 163 252 439 630 4 809 105061 427 522 32 670 841 929 41 106182 312 39 452 570 85 611 66 107159 220 30 353 64 426 533 885 108181 96 201 50 380 459 512 37 870 99 924 109114 57 260 340 575 662 741 411 859.

110078 133 363 648 827 111090 131 96 213 356 464 639 885 976 112047 245 80 596 618 729 840 83 947 70 113009 327 625 780 91 114004 9 154 259 95 547 767 858 115002 23 66 286 341 435 889 116357 62 583 696 741 880 117226 335 407 27 671 813 56 60 92 947 118126 330 456 578 86 965 119263 432 667 99 836 956.

120010 428 517 628 99 922 97 121075 116 287 654 796 825 83 122164 87 91 227 49 314 35 458 584 947 92 123103 13 246 303 66 739 868 918 79 124025 43 507 83 618 26 29 125164 267 460 500 67 727 79 718 807 47 56 126007 64 116 231 492 945 7 127359 80 624 42 763 961 128120 746 129214 397 498 528 623.

130027 252 382 97 459 626 94 131170 213 313 682 704 816 956 84 132049 55 86 94 190 370 543 626 989 133015 41 91 150 200 16 423 748 843 910 134412 80 674 733 970 135183 324 453 516 709 10 852 4 136059 99 211 95 608 761 81 7 137011 25 38 53 267 366 616 866 9 950 8 138071 123 356 613 16 31 797 139044 204 40 333 585 678 80 923 9.

140186 290 370 88 559 808 915 141250 556 693 887 926 59 142078 171 249 71 2 376 95 427 36 538 58 675 143094 126 401 614 756 821 83 971 90 144131 311 460 4 571 2 820 145517 24 39 613 716 948 146060 77 462 594 709 29 958 147008 66 122 49 203 322 527 84 98 1484230 44 786 850 910 17 94 149569 659 73 764 96 829 909.

150068 134 209 418 21 659 73 151200 40 362 488 511 97 688 971 152114 294 340 61 551 73 672 931 92 153000 273 8 316 91 446 89 532 616 50 723 154054 133 368 675 880 155047 87 92 114 81 274 578 796 803 47 156117 242 58 329 420 25 607 67 776 861 63 69 79 978 157030 152 252 573 619 735 960 158083 85 156 95 309 585 617 60 159235 434 50 521 50 634 39 703 24 74 811 26 80.

160087 303 477 576 612 719 912 161028 157 277 435 42 45 627 746 162226 36 373 866 76 957 96 163014 204 41 526 80 878 906 55 164090 223 498 574 99 630 54 790 810 55 56 73 165045 163 221 373 88 575 622 899 166295 301 672 87 96 703 61 803 914 57 76 167059 126 39 403 678 802 949 168011 21 133 49 70 232 371 419 631 70 732 41 73 806 52 913 70 169025 99 197 242 318 71 400 537 77 772 921.

170063 501 656 97 720 844 991 171023 118 82 85 261 321 28 426 578 629 882 172006 45 337 436 694 756 902 6 47 173039 84 151 71 255 98 328 92 413 516 59 98 635 43 77 719 830 68 174025 187 554 646 1775128 58 214 416 559 652 59 80 772 890 941 176123 204 23 314 30 33 495 555 694 917 93 177176 87 307 10 413 559 651 722 30 857 89 178044 267 72 87 99 404 591 844 45 90 922 65 179022 105 95 478 623.

180057 79 173 246 92 384 535 58 641 720 30 839 181040 211 62 72 427 37 553 92 752 852 927 95 182055 157 246 47 54 303 4 74 423 864 183048 91 141 89 90 211 336 80 88 550 717 836 58 89 974 84 184134 221 43 60 61 304 404 96 505 14 910 185067 519 652 712 48 186031 53 190 389 456 503 4 13 66 909 187043 266 92 517 98 668 848 188008 207 312 81 535 38 82 89 647 765 813 26 62 73 940 189148 284 446 512 632 734 63 874 994.

190057 228 29 48 346 60 65 77 480 804 72 79 191088 121 48 276 488 767 192110 243 346 47 452 64 697 861 93 920 23 193126 84 200 40 323 518 679 194065 217 329 432 524 38 41 600.

CIĄGNIENIE DRUGIE.
PO Zł. 200.

160 527 629 797 838 971 1031 87 376 882 2303 655 756 3524 809 83 988 4182 438 41 535 951 68 5543 611 788 862 97 940 7087 104 288 665 889 933 8171 333 476 541 806 56 9243 96 383 438 684 834 970 83.

10013 89 94 125 329 92 11325 614 847 12771 935 13101 72 414 46 554 701 48 14310 739 60 81 83 860 921 65 15160 770 16248 69 782 811 17051 259 311 776 930 38 81 19056 147 64 705.

20234 70 84 335 41 486 716 52 56 21073 320 666 931 22549 667 711 23472 611 43 83 700 995 24127 306 469 840 76 25168 26140 380 752 92 803 27263 580 722 876 78 914 88 28361 405 89 29210 90 432 608.

30177 813 903 31198 374 93 587 967 32007 437 57 665 33083 175 231 328 423 56 65 619 26 34188 380 972 905 35338 535 36066 640 37192 654 38160 477 87 791 884 39436.

40340 583 635 55 41069 97 453 58 675 743 825 42620 729 43037 75 364 481 44703 45044 246 49 979 46226 369 533 873 47018 48044 143 448 671 776 991 49077 136 244 333 56 443 565.

50004 55 372 960 51007 65 244 76 490 647 715 864 992 52235 340 534 73 749 976 53761 54334 494 55024 416 835 52 968 76 56086 162 83 456 591 766 57093 115 734 40 95 58020 70 638 858 59 90 59405 693 728

60034 101 239 657 62 809 61099 163 66 296 507 614 62156 366 88 554 831 63636 718 968 64083 921 66212 436 602 67031 624 712 994 68788 69593 624 915 62.

70053 107 210 957 71082 90 273 580 637 69 731 877 920 72415 73070 251 581 614 93 782 934 74021 311 88 92 442 507 46 697 722 23 826 75014 141 725 76016 146 49 225 63 375 423 25 999 77246 488 671 78068 168 335 508 927 79386 406 58 759 893.

80096 432 666 736 907 39 81006 224 85 317 23 415 691 762 82079 121 703 23 850 83017 413 77 601 74 84061 77 417 681 711 85099 102 19 230 57 729 871 93 86109 87705 19 88099 110 89220 335.

90223 355 551 640 987 91019 199 496 562 92157 310 18 85 609 960 93029 125 520 45 897 907 36 94242 92 350 529 95069 413 49 548 60 735 854 902 83 96245 61 338 567 698 822 97029 226 502 603 07 38 98271 770 99625 748.

100099 571 639 101030 443 961 78 79 102274 516 32 90 661 966 103064 86 954 95 104039 72 370 512 869 998 105303 106125 99 248 329 48 596 605 890 920 107274 92 363 436 636 76 761 990 108081 260 460 557 679 712 844 109113 369 556 82.

110041 188 278 316 76 499 814 88 111040 91 197 249 439 567 750 818 24 47 112078 139 307 532 609 850 113024 34 136 62 543 869 114006 678 96 922 115226 528 633 724 40 996 97 116722 94 900 117020 136 95 502 747 118078 135 39 593 665 119132 379 569 734 803 37 84 951.

1200515 121215 31 453 525 865 936 122059 60 196 433 99 824 937 60 96 123013 509 793 94 812 23 967 124016 170 223 537 682 125099 187 278 87 309 694 810 126020 126 214 399 901 95 127048 114 442 519 843 128121 520 40 763 129045 78 112 353 663 876 930.

130101 452 94 576 643 743 940 131110 535 796 936 132081 226 50 63 79 853 133055 398 518 608 13 814 134041 200 452 796 827 903 135005 533 765 871 136699 713 815 137079 488 527 854 138094 735 899 139014 18 516.

140652 877 911 24 141136 74 239 317 635 833 79 904 142014 139 260 69 433 571 656 715 952 77 143227 351 581 625 47 776 144332 57 664 956 145053 168 211 98 318 23 64 954 56 146076 196 237 601 803 147184 251 358 423 631 48 851 928 148249 610 149137 401 651 930.

150099 121 619 827 151076 220 90 574 152278 730 825 50 901 94 153143 54 251 91 378 523 643 87 92 723 889 962 154082 155458 566 760 814 50 961 156053 325 437 558 757 157096 560 158425 569 77 830 959 159121 801 51 928 45.

160160 365 488 507 73 949 161156 202 560 675 763 162074 89 386 99 590 920 163003 25 50 425 36 551 91 767 164074 375 544 602 62 66 761 836 59 978 165111 13 75 418 19 520 47 93 944 166143 265 507 98 631 827 915 90 167079 357 581 775 860 989 168136 43 515 38 637 956 92 169812.

170007 09 385 760 899 171237 498 584 87 854 172251 468 590 608 974 173065 85 174 336 38 86 463 700 801 47 901 174398 412 618 80 95 175466 689 731 977 176394 482 640 805 177602 728 33 62 87 178411 504 645 858 941 179348 539 806 63.

180036 144 781 181204 48 97 466 642 701 182017 399 766 183020 100 97 262 582 696 869 943 184186 332 76 411 551 678 770 86 185014 265 690 186013 152 411 537 77 652 86 862 910 187597 629 188842 189031 89 97 261 368 98 480.

190193 609 975 81 191311 865 72 192060 159 427 34 795 884 193000 161 70 395 607 926 194195 536 42 660.

3-cie CIĄGNIENIE

30.000 zł. — 16880.

20.000 zł. — 24264.

10.000 zł. — 35126 178179.

5.000 zł. — 14302 120196.

2.000 zł. — 5113 9009 9343 10952 13388 35539 62587 67207 117381 119444 137893 174757 186468 189846 194359

1.000 zł. — 5527 5686 12324 25182 27003 27431 28512 32831 46255 59685 61643 61715 71489 75100 78366 80590 87600 93473 95238 114594 142755 144052 151265 159390 170961 171479 174430 176201 183197 185265 186127.

PO Zł. 200.

333 546 641 762 802 90 906 23 1122 241 542 69 77 778 2041 295 454 73 539 785 942 3215 29 421 536 59 94 600 751 85 4007 597 98 829 5206 392 619 706 6012 52 178 271 301 17 527 743 952 7505 22 48 669 705 17 47 79 849 8154 585 782 822 9106 440 517 745

10008 139 252 11167 620 12174 489 500 01 619 791 831 51 928 13625 30 14538 91 609 50 15000 117 78 239 69 353 75 600 734 16299 304 631 899 17537 645 712 13 872 96 18019 100 62 395 19140 465 642 812 925.

20102 66 87 309 57 63 475 527 21014 355 427 726 830 937 22022 79 461 751 71 23187 574 725 881 24013 210 300 60 864 25003 230 422 814 26086 468 644 709 962 73 27080 224 97 700 943 89 28123 50 606 856 29024 32 188 745 865.

30082 820 33 36 970 31043 94 651 795 991 32000 327 595 33023 553 610 34043 362 525 878 948 35032 426 79 512 685 810 36016 85 86 135 88 258 583 648 37008 278 390 466 510 755 76 851 918 38031 486 544 954 39134 310 411 878 905.

40254 373 553 800 953 41259 75 470 502 970 42252 80 831 65 43314 33 74 691 884 916 44010 122 218 778 862 971 45161 99 602 727 891 46034 27 148 324 515 920 47462 700 966 48439 515 955 49362 420 599 948 57.

50067 232 498 51942 59 52012 24 237 474 557 671 53810 15 54187 659 906 55187 956 56576 80 933 45 57215 429 698 797 955 58353 509 17 702 822 48 915 59194 98 665 947.

60092 460 74 795 61070 495 646 710 62143 485 63040 59 231 403 574 641 901 27 64025 255 378 773 80 855 65816 66349 424 572 67071 116 205 22 708 850 68026 148 681 716 912 69122.

70744 841 968 71095 478 506 643 56 947 72681 824 58 919 73092 306 841 996 74544 865 75000 111 23 87 548 76196 200 86 538 861 77944 78459 725 76 79043 198 382 469

80025 169 229 398 500 81192 455 649 50 82211 870 83028 279 554 59 63 738 856 57 907 84329 65 439 560 67 668 77 744 85338 464 549 86127 391 429 553 54 639 64 737 38 943 74 85 87433 547 49 737 68 813 45 70 88607 47 901 89515 741 76 826 45 83.

90105 421 760 811 965 91031 250 373 534 57 619 863 92011 139 290 923 36 76 93476 841 929 94171 577 87 820 95016 71 198 968 86 96144 59 78 432 527 41 867 97252 90 98318 61 542 837

100001 532 920 58 101084 559 645 893 102102 245 319 736 78 89 907 23 65 103022 205 385 463 512 601 12 58 83 961 104442 643 706 08 85 969 85 105352 486 506 864 106205 322 445 80 602 803 73 107560 108121 356 451 87 819 22 962 109083 333 692 841.

110470 76 85 95 518 729 943 111253 471 763 112045 863 113019 76 202 508 56 648 89 114288 97 327 40 459 633 115107 309 53 563 86 968 74 116203 795 117068 191 289 594 118095 483 661 119044 189 367 535 919 91

120074 321 466 81 121136 82 351 493 740 122510 123237 77 375 124077 112 282 883 125046 260 301 516 720 805 935 50 126038 50 205 127014 72 737 817 128301 589 621 905 129104 09 351 85 433 44 776 817 76

130034 404 651 755 830 68 131071 381 132100 296 850 94 907 53 133062 209 529 660 710 942 134029 171 203 408 18 522 658 710 135080 194 256 491 500 56 769 954 136011 154 91 270 469 537 684 888 905 137046 210 519 772 910 138364 620 776 81 947 139001 06.

140096 247 598 748 831 42 141100 340 623 907 142309 441 92 690 707 800 83 949 143163 499 144151 74 294 548 925 145081 157 363 415 84 594 642 43 725 971 146056 275 377 951 56 80 147083 143 388 425 590 714 827 148126 99 315 149256 59 426 589 692 892.

150511 826 949 151408 152139 484 526 153007 856 901 154047 93 282 370 435 562 822 155391 527 662 773 854 156233 383 439 579 921 158093 125 159232 60 755 807.

160159 81 412 630 161397 468 555 867 162059 178 89 492 504 27 798 999 163154 221 98 495 757 937 164277 372 609 43 872 165284 618 76 815 166002 102 69 314 42 695 97 767 991 167031 117 405 20 593 625 34 829 168192 492 597 632 867 169048 321 87 475 609 60 720 25 961.

170083 751 85 866 171000 665 859 172266 78 81 382 409 531 44 50 93 924 173172 378 712 39 889 174600 853 904 175132 306 72 403 29 836 942 176094 125 46 208 88 475 94 502 699 945 177051 612 752 178149 91 493 948 179017 654.

180018 47 186 288 308 455 504 868 181101 487 92 182379 750 183453 99 788 910 184173 306 28 891 995 185093 636 705 883 996 186414 71 954 187100 521 80 682 735 188023 221 79 189090 98 226 429 566 691 720 958.

190188 354 469 512 48 775 854 980 191154 349 192150 235 436 503 96 669 806 193502 807 194058 220 55 415 539 69.

פאַרוואָס איז אין „קאָנסום"־ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור אַמבּיליגסטען?

דער בעדייטענדער אומזאַץ ווי אויך די מאַסען־פרעקוועניק פון די בעזוכענדע אין „קאָנסום" דינען אַלס גענוגענדער בעווייז פון דער גרויסער פּאָפּולאַריטעט פון „קאָנסום". אין „קאָנסום" ווערען פערקויפט אַלערליי הערען און דאַמען־וועש און בעט־איבערציג פון די בעסטע ווידזעווער שטאָפען צו די ביליגסטע פּרייזען. יעדע בעל־הבית'ע וועט זיכער אויסנוצען די איינציגע געלעגענהייט און זיך פערנעהמען מיט אַלעם נויטיגען נאָר אין „קאָנסום", ווייל ס'איז פאַקטיש די איינציגע ביליגע איינקויפס - קוועלע אין לאָדז.

מישאַ טראַיאַנאָוו אָווענד אין זש. ט. ק.

ווי בעוואוסט האָט דער לאָדזער יונגער דיכטער מישאַ טראַיאַנאָוו אַרויסגעגעבען אַ בוך לידער א. נ. „אומעטיגע האָריזאָנטען". דאָס בוך, הגם דאָס איז זיין דעביוט, האָט עס שוין בעוויזען צוציהען די אויפמערקזאַמקייט פון דער קריטיק, וועלכע האָט זיך זעהר וואַרים אַרויסגעזאָגט וועגען בוך.

פדי צו בעעהרען דעם דיכטער צו זיין דעביוט, ווערט דעם שבת אָווענד אין זאַל פון זש. ט ק. (וואָלטשאַנסקאַ 37) איינגעאָרדענט אַ גרויסער דיכטער־אָווענד וואו אויסער דעם מחבר וועלען אַרויסטרעטען יצחק קאַצענעלסאָן, מ. בּראָדערזאָן, ח. י. בזשוסטאָווסקי, ח. ל. פוקס, ישראל ראַבאָן א. אַ.

ס'איז מעהר ווי זיכער, אַז דער אָווענד וועט אַראָפּ מיט אַ געהעריגען ערפאָלג און געבען דעם דיכטער מוט צו ווייטערע אַרבּייט אויפ'ן פעלד פון דער יודישער ליטעראַטור.

מוזיק, געזאַנג און פרייד!
אויף דער גאָרטען - פערוויילונג פון די מעדעם שולען.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט קומט פאָר אין העלענאָוו־גאָרטען דאָנערשטאָג דעם 28־טען מאַי ד. י. (2־טער טאָג יום־טוב) אַ גרויסע גאָרטען פערגניגונג, וואָס ווערט איינגעאָרדענט דורכ'ן „קרייז פריינט פון די מעדעם שולען און קינדערהיימען אין לאָדז" למובת דער מעדעם־שול, וועלכער געפינט זיך איצטער אין אַ זעהר שווערער מאַטעריעלער לאַגע.

די פערוויילונג, וואָס וועט זיין די ערשטע אין היינטיגען סעזאָן און פאַלט אויס אום יום־טוב, וועט זיין ביז גאָר אינטערעסאַנט. ס'וועלען שפּילען 2 אָרקעסטערס קלאַסישע מוזיק און אַרבּייטער און פאָלקס־מאָטיוועןּ; דער שוין בעקאַנטער אין לאָדז „מאָרגענשטערן" וועט ווייזען זיינע דערגרייכונגען אויף פערשידענע געביטען פון ספּאָרט. אַרטיסטען וועלען מיט זייערע אויפטריטען ווילען דעם עולם, אמת'ע ציגיינער טענצער וועלען ווייזען וואָס זיי קענען און נאָך אַ סך נישט געזעהענע אַטראַקציעס. און אַחוץ דעם אַ ביז גאָר רייכער פאַנטען־לאָטעריע, ביליגער בופעט א. אַז. וו. פאַר מיטגלידער פון די פראָפ. פעראייניגען ספּעציעלע הנחה־פּרייזען און פאָרפערקויף צו 54 גר.

Doktór Z.
Henrykowski
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9 טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָווענד.
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאָג

טעאַטער. מוזיק און פערוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

לעצטע צוויי טעג „אַראַראַט" אין לאָדז

25 מאָל ווערט שוין געשפּילט דאָס קאָלאָסאַלע פּראָגראַם „אַ וועלט מיט נסים", 20.000 מענשען האָבען שוין בעוויזען צו בעוואונדערן דעם הערליכען ספּעקטאַקל מיט דער פאַראַדיע אויף „יאַשע קאַלב". טויזענדער מענשען האָבען נאָך נישט געזעהען די וואונדערבאַרע פאָרשטעלונג. דעריבער דאַרפען זיך די אַלע צואיילען, ווייל דער „אַראַראַט" בלייבט אין לאָדז בסך הכל נאָר נאָך צוויי טעג. אַהזאַ, היינט, מיטוואָך, און מאָרגען דאָנערשטאָג, איז נאָר די איינציגע און לעצטע געלעגענהייט צו פערברענגען אַן אָווענד ביי די פּריוויליבע „אַראַראַטניקעס", פאַר זייער אָפּפאָהרען פון לאָדז. בפרט נאָך, ווען די ליטונג פון טעאַטער האָט ביליגער געמאַכט די פּרייזען פון אַלע בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען.

דער קעניג פון די פידעל־שפּילער — דער מייסטער הובערמאַן אין פילהאַרמאָניע

אַ קאָלאָסאַלע פעראינטערעסירונג אין לאָדז האָט אַרויסגערופען די ידיעה וועגען דעם קאָנצערט פון קעניג פון די פידעל־שפּילער פון דער היינטיגער צייט בראָניסלאַוו הובערמאַן, וועגען וועלכען די גאַנצע וועלט האָט זיך אויסגעדריקט איבער זיין גרויסען טאַלאַנט. איבריגענס אין לאָדז איז דער גרויסער קינסטלער גוט בעקאַנט און יעדער קאָנצערט זייגער איז אַן אמת'ע רעוואָלאַציע פאַר די ליבהאָבער פון מוזיק.

עס נעמט אויך אָנטייל אין דאָזיגען קאָנצערט דער בעקאַנטער פּיאַניסט י. גימפּעל. ווי ס'איז צו האָפען, וועט דער הובערמאַן־קאָנצערט זיין די אמת'ע אַטראַקציע אין לאָדז.

פון פוילישען טעאַטער

היינט 8.30 אָווענד ווערט געשפּילט „קטאָ זאַביל?"

וואָס זאָגט מען נישט וועגען לודוויק זאַ…

אַלע טאָג־צייטונגען קאָרגען נישט קיין לויב… טער פאַר. דעם בעסטען יודישען אַקטיאָר לודוויג… און שטרייכען ספּעציעל אונטער זיין קראַפט… פילם „זיין ווייבס געליבטער". און ס'איז נישט… וואונדער... ווייל לודוויק זאַץ איז אויסערגעווע…

די פאַרטנערקע זיינע איז לוצי לעווין… וואָרט דאָס איז איינער פון די בעסטע יודיש… מען, וואָס ריהרט, ענטציקט און בעזיצט אַ סך… טריקען. רעזשיסירט איז דער הערליכער פילם… סידניי גאָלדין. און שוין פון פרייטאָג וועט ער… סטרירט ווערען אין קינאָ „איראַפּאַ" אין לאָדז…

ראַדיאָ־פּראָגראַם
מיטוואָך, דעם 20־טען מאַי

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), … ידיעות, 7.35 אינפאָרמאַציעס, 7.40 מוזיק (פּליטען)… אוידיציע פאַר שולען, 8.10 אוידיציע פאַר … צעס, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.08 ידיעות, 12.15 … זאָלען מיר זיך בילדען?" — שמועס. 12.30 … פון לעמבערג, 1.10 הויז־ווירטשאַפט, 1.15 „… שפּאַניען" (פּליטען), 3.12 לאָדזער בערזע, 3.15 … פּאָרט, 3.20 וואַרשאָווער בערזע, 3.30 פּליטען, 4… פאַר קינדער, 4.20 „פאָלקס־לידער", 5 „דיסקוסי… פידעל־קאָנצערט פון שמעון בעקמאַן, 5.30 „בוך … סען", 6 לידער פון אַלטע צייטען, 6.30 … סקיצע, 6.45 מוזיק פון בערג־איינוואָוונער (… 7.20 רעקלאַמע - קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.45 … שמועס, 8 מוזיק (פּליטען), 8.45 אָווענד־ידי… שאָפּען־קאָנצערט, 9.30 דיסקוסיע, 9.45 אַקטועלער … 9.55 געזאַנג־קאָנצערט, 10.25 טאַנץ־מוזיק, 11 (… פּויזע) ידיעות און קאָמוניקאַטען.

קלאַנג־קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

הייבט און טעגליך!
די צושטראַלטע סטיכיע
Dolores Del Rio
CALIENTE
סימפאָניע פון געזאַנג. טענץ און ליבע
— רעוועלאַציאָנס־פּרייזען אויף אַלע סעאַנסען —
אין איהר בעסטער קרעאַציע…
טענצערין איז סופּער־פילם…
די שטאָט פון ליבע
באַלקאָן 54 גר. — I פּלאַץ 1.09 זל. — II פּלאַץ 85 גר.

דער יודישער קונסט־פאָטאָגראַפישער אַטעליר
„POLONJA"
דיפל. פאָטאָגראַף גוטערמאַן ● 31 גדאַנסקאַ 31
האָט רעדוצירט די פּרייזען פון אַלע אַרט פאָטאָגראַפיעס
אויסערדעם גיב איך צו אַ פּרעמיע
6 פאָטאָגראַפיעס גרויס 6/9 אויף ספּעצ. זיידען־פּאַפּיר גוט רעטושירט און אויך אַ שפּיגעלע מיט'ן איינגענעם בילד נאָר פאַר
1.50 זל.
נוצט אויס די איינציגע געלעגענהייט, ווייל ס'איז נאָר אויף אַ קורצער צייט!
— פּינקטליכע אויספערטיגונג! —

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בּיליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראָנט II שטאָק.

ווויכטיג פאַר דאַמען!
איך נעהם אָן צו מאַכען פערשידענע זומער־קליידער, בלוסקעס, שלאָפּרעקע און פּיזשאַמעס, צו זעהר ביליגע פּרייזען
גדאַנסקאַ 31A, אין הויף פּאַרטער, רעכטער איינגאַנג.

לעטשניצע
פאַר ווענערישע־קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט־קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָווענד.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרויען־דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט, זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען - אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

DR. MED.
J. Szreiber
כירורג
צוריקגעקעהרט
Narutowicza 9. tel. 122-95.
נעמט אָן פון 2—3 נאָכמ. און פון 5-7 אָוו.

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָווענד.
זונטאָג און חנאות פון 10—12 בייטאָג

Dr. med. Leon Familier
אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען
6 שערפּיעץ 37 (בעגעדיק ר"א)

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" רוג זגערזשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אָווענד אויף נאַרוטאָוויטשאַ 13. —::— צוגענגליכע פּרייזען.
פאַר אַרבייטסלאָזע — הנחה.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז.
ספּעצ. פאַר פרויען - קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפט).
ספּעצ. פון היילען אונפרוכטבאַרקייט.
נעהמט אָן אין לאָדז
פּילסודסקיעג 51, טעל. 170-03
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 4—8 אָווענט

Starszy Felczer
B JOSKOWICZ
פּולנאָצנאַ 4, טעל. 141-86
נעמט אָן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ
טעגליך פּאַקען־שטעלען מיט פרישע קראָוויאַנקע.

וויכטיג פאַר פאַבּריקאַנטען
און האַנדווערקער
שוויסונגען.
מאַשינען־טיילען
און רעפּעראַטורען
פיהרט אויס ביליג
די מעכאַנישע שלאָסעריי
י. רעדער
11 ליסטאָפּאַדאַ 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

ווויכטיג פאַר אַלע!
דרוקעריי
בראַמבער
לאָדז - 8 - צעגעלניאַנאַ 8
טעלעפאָן 255-09.
טריקאָטאַזש־פּוהרים טריקאָ־עטיקעטען
שמירסף־פּאַבּריק שמירסף־באַנדעראָלען
וועש־פאַבּריק. פּערשיר. עטיקעטען און טיטען
קאָנפעקציאָנערען טיטען־עטיקעטען
שנײַדער־טיטעטער מאָס־ביכער
בעקער־טיטפּאַפּיר ברוים־צעטלען
בריפבויגען, קאָנטערטען, רעכנונגען ווי אויך חתונה־קאַרטען צו ביליגע פּרייזען.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָווענט.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175=10
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו.
אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

דער
פאָטאָגראַפישער
אַטעליר
„FOTORYS"
אינה. ל. לאַקס,
אַל. קאָשטשושקי 22 דורכגאַנג
דורך פּיעטריקאָווער 79
פיהרט אויס אַלער אַרט פאָטאָגראַפיעס צו פּאַסער, לעגיטימאַציעס, טראַמוואַי־יאָהרע ביכלעך, מעטריקלעכס ווי אויך לוים פאָרשריפטען צו דער אויבערזעיבּאַ-משאַלניע, צו זעהר ביליגע פּרייזען.
פּאָסט־קאַרטען און פאָרמאַטען ווערען זיך אויסגעפערטיגט שנעל און גוט
— צו קאָנקורענץ פּרייזען. —

Dr. J. Herszfinkiel
ספּעציאַליסט פאַר קינדער־קראַנקהייטען
נעמט אָן אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1)
און ביי זיך אינדערהיים
זשעלאַזנאַ 8a, טעל. 111-87

לעבענס־פערזיכערונגס־פאָ…
אינלענדישע און אויסלענדישע…
פון גאַנץ לאַנג נישט נעצ…
קענען אויך האָבען אַ געווינ…
אויב איהר וועט זיך ווענד…
Piotrkowska 145, m.5a
פערזענליך פון 4 ביז 7…

E. Ekkert
ספּעציאַליסט פאַר ווענערי…
און הויט־קראַנקהייט…
וואוינט יעצט אויף
…erackiego 5
(עוואַנגעליצקאַ)
נעמט אָן פון 12—1 און פון 5.30…

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

ראַקאַלען
אַ מעבּלירט צימער צו שלאָ…
צוויי אינטעליגענטע יונגעלייט…
בעקוועמליכקייטען, מיט אַ ב…
איינגאַנג, פּאָלודניאָוואַ 12, וו. 8…

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר…
2 הערן. פּילסודסקיעגאָ 54, רעכ…
1. איינגאַנג, 2. שטאָק, וו. 91.

פרייע פּאָסטען
ס'ווערט געזוכט אַ מיידעל צו…
און שפּילען, רייכמאַן, באָזשעניג…

פערשידענעס
ס'איז פערלוירען געגאַנגען אַ…
צעטעל נומער 110603. ס'איז…
נעוואָרען די געהעריגע מעלד…
ביטע אָפּצוגעבען צו וואַקסמ…
זשעטשנאַ 7.

אַכטונג! ווער עס וויל קויפ…
עלעגאַנטסטע היטען צום זומער…
אויך Hückel ווי אויך די בעסטע…
היטלעך, שילער־היטלעך בעקומ…
נור אין בעוואוסטען הוט־געש…
„Szerlauns", פּיעטריקאָווער 10…
און איבערצייגט אייך! שבת…
געשעפט געשלאָסען.

…a wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 38.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman